

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

University of South Bohemia in České Budějovice

Teologická fakulta

Faculty of Theology

Diplomová práce

DIECÉZNÍ CENTRA ŽIVOTA MLÁDEŽE POHLEDEM JEJICH ZAMĚSTNANCŮ A DOBROVOLNÍKŮ

Vedoucí práce: doc. Michal Kaplánek, Th.D.

Autor práce: Bc. Tereza Špetová, DiS.

Katedra: Pedagogiky

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 5.

2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 25. 3. 2015

.....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce *doc. Mgr. Michalu Kapláňkovi, Th.D.*, který mě trpělivě a ochotně provázel po celou dobu psaní svým nadhledem, podněty a metodickým vedením práce. Můj dík patří také mým rodičům, kteří mně umožňují studovat, a všem, kteří mě podporovali slovem a modlitbou.

Abstract

Tato práce se věnuje pastorační mládeže, kterou realizují vedoucí mládeže pracující ve vybraných diecézních centrech života mládeže (DCŽM). Autorka vymezuje základní pojmy a na základě církevních dokumentů a odborné literatury stanovuje pastorálně teologické a pedagogické principy a kritéria pastorační mládeže po 2. vatikánském koncilu. Tato kritéria aplikuje a srovnává s výchovnými a pastoračními cíli vedoucích mládeže, kteří působí ve vybraných DCŽM. Cílem pracovníků jednotlivých DCŽM je předávat hodnoty žitého evangelia tak, aby odpovídaly současným měnícím se touhám a potřebám mládeže.

Klíčová slova

výchovné cíle, pastorační cíle, diecézní centrum života mládeže, vedoucí mládeže, pastorační mládeže

Abstract

This work focuses on youth ministry, which implements youth leaders working in selected diocesan centers of youth life (DCŽM). The author defines the basic terms and on the basis of church documents and literature sets pastoral theological and pedagogical principles and criteria youth ministry after the 2nd Vatican Council. These criteria apply and compares with educational and pastoral objectives youth leaders who operate in selected DCŽM. The aim of the employees of each DCŽM is to pass the values of Lived Gospel to match the current changing desires and needs of youth.

Key words

educational objectives, goals pastoral, diocesan center of life, youth leaders, youth ministry

Obsah

ÚVOD	8
<u>1. PASTORACE MLÁDEŽE V KATOLICKÉ CÍRKVI A JEJÍ REFLEXE .....</u>	<u>9</u>
1.1 VÝVOJ PASTORACE MLÁDEŽE PŘED 2. VATIKÁNSKÝM KONCILEM A PO NĚM.....	10
1.2 PASTORACE MLÁDEŽE A PEDAGOGIKA	11
1.2.1 PASTORACE MLÁDEŽE A SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA	12
1.2.2 PASTORACE MLÁDEŽE A PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU.....	13
1.2.3 PASTORACE MLÁDEŽE A NÁBOŽENSKÁ PEDAGOGIKA.....	14
1.2.4 PEDAGOGICKÉ CÍLE A METODY V PASTORACI MLÁDEŽE – SHRNUÍ	15
1.3 PASTORÁLNÍ TEOLOGIE MLÁDEŽE – KONCEPCE A KRITÉRIA	15
1.3.1 EKLESIOCENTRICKÁ PASTORACE MLÁDEŽE	16
1.3.2 DIAKONICKÁ PASTORACE MLÁDEŽE	17
1.3.3 PASTORACE „KULTURY MLÁDEŽE“	18
<u>2. PRINCIPY A KRITÉRIA V PASTORACI MLÁDEŽE PO 2. VATIKÁNSKÉM KONCILU .....</u>	<u>20</u>
2.1 DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL A OBRAT V PASTORACI MLÁDEŽE	21
2.1.1 ZMĚNA SITUACE MLÁDEŽE V 60. LETECH 20. STOLETÍ	22
2.1.2 ZMĚNA POSTOJE CÍRKVE VŮČI MLADÝM LIDEM	23
2.2 PRINCIPY PASTORACE MLÁDEŽE PO 2. VATIKÁNSKÉM KONCILU	24
2.2.1 CELISTVÝ PŘÍSTUP	24
2.2.2 INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP	25
2.2.3 SVOBODA A KRITICKÉ MYŠLENÍ	26
2.2.4 PASTORACE MLÁDEŽE JAKO SPOLEČENSKÁ DIAKONIE	27
2.2.5 POZORNOST VŮČI SPIRITUALITĚ	27
2.2.6 DUCHOVNÍ DOPROVÁZENÍ	28
2.2.7 SPOLEČENSTVÍ JAKO PRIORITY	28
2.2.8 SOCIÁLNÍ SOLIDARITA	29

<u>3. DIECÉZNÍ CENTRA ŽIVOTA MLÁDEŽE .....</u>	<u>31</u>
3.1 ZÁKLADNÍ IDENTITA A POSLÁNÍ DIECÉZNÍCH CENTER ŽIVOTA MLÁDEŽE	31
3.2 VZNIK A HISTORIE DIECÉZNÍCH CENTER ŽIVOTA MLÁDEŽE.....	32
3.2.1 DCŽM ČESKOBUDĚJOVICKÉ DIECÉZE „KTIŠ“	33
3.2.2 DCŽM PRAŽSKÉ ARCIDIECÉZE „NAZARET“.....	33
3.2.3 DCŽM BRNĚNSKÉ DIECÉZE „MAMRE“	34
3.3 ROLE A ÚKOLY PRACOVNÍKU DCŽM	34
3.4 POŽADAVKY NA ČLENY TÝMU DCŽM	35
<u>4. APLIKACE PASTORAČNÍCH PRINCIPŮ V RÁMCI DIECÉZNÍCH CENTER ŽIVOTA MLÁDEŽE .</u>	<u>37</u>
4.1 POZORNOST VŮČI SPIRITUALITĚ	37
4.2 NEJEN SPIRITUALITA!	37
4.3 KAŽDÝ JE ORIGINAL (INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP)	38
4.4 PODPORA KRITICKÉHO MYŠLENÍ A ODOLNOSTI VŮČI VLIVU PROSTŘEDÍ.....	38
4.5 SLUŽBA, JAK MLÁDEŽI, TAK SPOLEČNOSTI (SPOLEČENSKÁ DIAKONIE)	38
4.6 POTŘEBUJEME DUCHOVNĚ RŮST (DUCHOVNÍ NABÍDKY A DOPROVÁZENÍ)	39
4.7 KŘESŤANSTVÍ PROŽÍVÁME VE SPOLEČENSTVÍ	39
4.8 JEŽIŠOVA PRIORITA – CHUDÍ A JINAK ZNEVÝHODNĚNÍ (SOCIÁLNÍ SOLIDARITA).....	40
<u>5. PRŮBĚH VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....</u>	<u>40</u>
5.1 VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍL ŠETŘENÍ.....	40
5.2 CÍLOVÝ SOUBOR VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	41
5.3 POUŽITÁ METODA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	41
5.4 ČASOVÝ HARMONOGRAM VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	42
5.4.1 ROZHOVORY A JEJICH STRUKTURA.....	43
5.5 SBĚR A ZPRACOVÁNÍ DAT – ZÁZNAM A PŘEPIS ROZHOVORŮ.....	45
5.6 ZPŮSOB VYHODNOCENÍ DAT	46
<u>6. VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....</u>	<u>52</u>
6.1 PROFIL RESPONDENTŮ – DCŽM KTIŠ.....	53

6.2	PROFIL RESPONDENTŮ - ADCŽM PRAHA.....	54
6.3	CESTA DO TÝMU A MOTIVACE	55
6.4	VLASTNOSTI A PŘEDPOKLADY.....	56
6.5	PŘEDSTAVY, SKUTEČNOST, PŘÍNOS.....	57
6.5.1	PŘEDSTAVY.....	58
6.5.2	SKUTEČNOST.....	58
6.5.3	PŘÍNOS	59
6.6	KVALIFIKACE.....	59
7.	<u>SHRNUTÍ – UPLATNĚNÍ PASTORAČNÍCH PRINCIPŮ PRACOVNÍKŮ DCŽM .....</u>	61
7.1	PRVNÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA: CESTY DO TÝMU A MOTIVACE	61
7.2	DRUHÁ VÝZKUMNÁ OTÁZKA: VLASTNOSTI, PŘEDPOKLADY A ZKUŠENOSTI PRACOVNÍKŮ DCŽM	62
7.3	TŘETÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA: PŘEDSTAVY, OČEKÁVÁNÍ A SKUTEČNOST PRACOVNÍKŮ DCŽM	63
7.4	POSLEDNÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA: KVALIFIKACE A VZDĚLANOST PRACOVNÍKŮ.....	65
8.	<u>DOPORUČENÍ .....</u>	67
8.1	FORMACE A PŘÍPRAVA NA KOMUNITNÍ ŽIVOT (KRITÉRIUM SPOLEČENSTVÍ A SOCIÁLNÍ SOLIDARITY)	67
8.2	TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE, SUPERVIZE (KRITÉRIUM SPOLEČENSTVÍ, SOCIÁLNÍ SOLIDARITY A SVOBODY KRITICKÉHO MYŠLENÍ)	68
8.3	DUCHOVNÍ DOPROVÁZENÍ (KRITÉRIUM DUCHOVNÍHO ŽIVOTA A CELISTVÉHO ROZVOJE)	68
	<u>ZÁVĚR .....</u>	70
	<u>SEZNAM LITERATURY .....</u>	72
	<u>SEZNAM ZKRATEK.....</u>	75
	<u>SEZNAM PŘÍLOH .....</u>	76

Úvod

Tématem diplomové práce jsou diecézní centra života mládeže (dále DCŽM) pohledem jejich zaměstnanců a dobrovolníků. Autorka se zabývá výchovnými a pastoračními cíli vedoucích mládeže pracujících v DCŽM a jejich srovnáním s kritérii pastorační mládeže po 2. vatikánském koncilu.

V první části autorka reflektuje práci s mládeží v katolické církvi. Představuje pojem pastorační z oborů pedagogiky, pedagogiky volného času a náboženské pedagogiky. Zaměřuje se na vývoj pastorační a specifické modely pastorační mládeže v České republice. Poté se teoreticky zabývá principy a kritérii pastorační mládeže. Pomocí získaných poznatků a odborné literatury stanovuje sedm základních principů a pastoračně pedagogická a teologická kritéria pro naplnění a poslání pastorační mládeže po 2. vatikánském koncilu. Následně představuje DCŽM jejich základní identitu a poslání. Poté aplikuje stanovené pastorační principy v rámci DCŽM.

Empirická část je věnována kvalitativnímu výzkumu. Autorka použila metodou rozhovorů s respondenty, které byly nahrávány na diktafon a následně transkripčně přepisovány do textové podoby. Rozhovory probíhaly s jednotlivými vedoucími mládeže vybraných DCŽM. Všichni respondenti souhlasili se zveřejněním svých výroků v plném rozsahu. Kvalitativní výzkum opírá o indukci. Cílem kvalitativního výzkumu bylo odhalit informace, nikoliv testovat již formulované hypotézy. Pomocí výzkumného šetření se chce autorka dozvědět, jací lidé s jakými vlastnostmi pracují v týmu DCŽM. Proč se rozhodli k práci v DCŽM, případně pod jakým vlivem. Jaké mají názory: na DCŽM, na práci v něm, na potřebnou kvalifikaci. Jednotlivé rozhovory jsou zpracovány metodou kódování v počítačovém programu MAXQDA 11. Součástí a stěžejní empirické části je také interpretace výzkumu a samotných výsledků šetření a následné shrnutí a podrobení výsledků pastoračně teologické a pedagogické analýze.

V závěru autorka poukazuje na možné překážky, jež se mohou u pracovníků vyskytnout. Zároveň navrhuje doporučení, která by mohla vést k prohloubení stanovených principů, kritérii a pastorační činnosti pracovníků DCŽM.

1. Pastorace mládeže v katolické církvi a její reflexe

Pokud máme zařadit práci diecézních center života mládeže do kontextu teorie a praxe pastorace mládeže, musíme nejdříve vymezit pojem *pastorace mládeže* a určit místo a význam znalostí a aplikace jednotlivých pedagogických disciplín v rámci pastorace mládeže, která se děje v diecézních centrech života mládeže.

V české teologické literatuře se sice s pojmem *pastorace mládeže* poměrně často setkáváme, doslovných definic je však poskrovnu. Pokud se tedy mluví o pastoraci mládeže, myslí se tím obvykle plnění pastoračního poslání církve vůči mládeži jako specifické skupině. Proto je také pastorace mládeže v závěrečném dokumentu Plenárního sněmu katolické církve v ČR zařazena do kapitoly „Jednotlivé oblasti kategoriální pastorace“.¹ Ačkoliv by si tento pojem zasloužil hlubší diskusi, omezíme se na zmíněné „doslovné definice“ tohoto pojmu, které pocházejí od M. Martinka a M. Kaplánek. Z jejich pojetí pastorace mládeže budeme vycházet při formulaci pastorálně teologických kritérií, podle nichž budeme hodnotit pastorační a výchovné cíle vedoucích v diecézních centrech života mládeže. Tato kritéria a definice nám také poslouží k propojení pastorace s pedagogickými obory.

M. Martinek uvádí, že v pastoraci mládeže se především zdůrazňují prvky společenství a služby. V křesťanských církvích existuje mnoho modelů pastorace mládeže. Všechny modely spojují společné znaky. Hlavním znakem je podpora života člověka ve všech jeho dimenzích, které mají svá východiska v evangeliu a jsou zakotveny v křesťanském pojetí života.²

M. Kaplánek zahrnuje do pojmu pastorace mládeže „*všechny aktivity, kterými se křesťané snaží podílet na realizaci Božího záměru s mladými lidmi v jejich konkrétních podmínkách*“.³ Do pastorace mládeže zahrnuje veškerou činnost církve, která pomáhá mladým lidem „*realizovat se takovým způsobem, jehož měřítkem je Ježíš Kristus*“.⁴ Mladí mají silnou touhu po smysluplně naplněném životě. Skrze tuto touhu má církev

---

¹ Srov. *Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR*, s. 62–64.

² Srov. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*, s. 25.

³ KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 9.

⁴ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 104–105.

možnost je oslovit, umožnit jim, aby prožili, „že právě křesťanská víra, více než ostatní světonázorové nabídky, otvírá cestu k seberealizaci, a tak odpovídá na otázku mladého člověka po smyslu života, po štěstí a identitě“.⁵

Pojmy M. Kaplánek a M. Martinka vycházejí do značné míry z pojetí M. Lechnera, které formuloval ve své disertační práci *Pastoraltheologie der Jugend*.⁶ M. Lechner definuje pastorační mládeže jako „evangelizační jednání církve s mladými, pro mladé a skrze mladé lidi“. Dále uvádí: „Jejím cílem je, aby mladí lidé objevili životní možnosti, které nabízí evangelium, a přivlastnili si je, a tak našli svoji osobní identitu, poznali svoje povolání stát se novým lidem Božím a svým dílem přispět k tomu, aby se současná církev stala znamením a nástrojem kultury života.“⁷

1.1 Vývoj pastorační mládeže před 2. vatikánským koncilem a po něm

Pojem pastorační byl dlouho chápán jako pojem péče duchovní autority o věřící. Mluví-li se o pastorační mládeže, myslí se tím různé aktivity, jež jsou spojené s církví. R. Tonelli definuje pastorační jako „mnohotvárnou činnost církevního společenství, která je oduševňována Duchem svatým a jejím cílem je uskutečňovat v čase – ve vztahu ke konkrétním životním situacím – Boží plán spásy s člověkem a dějinami“.⁸ Je-li dnes pastorační chápána jako činnost celého církevního společenství, pak je potřeba pastorační chápat v širším smyslu. Před 2. vatikánským koncilem byla pastorační zúžena pouze na plnění prorockého a kněžského úkolu. Toto zúžení pastorační vedlo skrze kněžský úkol pouze k slavení bohoslužeb, skrze prorocký úkol k vyučování věřících. Vytratil se zde úkol královský, jenž by měl pečovat o svěřený lid.⁹

2. vatikánský koncil, který se konal v letech 1962–1965 a který svolal papež Jan XXIII., přinesl nový pohled také pro porozumění pojmu pastorační mládeže. Obsahem

---

⁵ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorační mládeže*, s. 110–111.

⁶ LECHNER, M. *Pastoraltheologie der Jugend. Geschichtliche, theologische und kairologische Bestimmung der Jugendpastoral einer evangelisierenden Kirche*. 2. Aufl. München: Don Bosco, 1996.

⁷ LECHNER, M. *Pastoraltheologie der Jugend*, s. 314.

⁸ Srov. TONELLI, R. *Pastorale giovanile*, in KAPLÁNEK, M. *Pastorační mládeže*, s. 9.

⁹ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorační mládeže*, s. 9.

koncilu byla sebereflexe církve. Koncil se nedíval na církve mimo svět či realitu, ale díval se na církve ve světě. Církve je si vědoma velkého úkolu, že může skrze evangelium přetvářet hodnoty civilizace. Pro tento úkol začal používat papež Jan Pavel II. pojem „nová evangelizace“ v roce 1979. Tento pojem se objevil též v dokumentu latinskoamerické biskupské konference. Pokud se mluví o evangelizaci, nemyslí se konkrétní činnost, ale zasažení evangelia do srdcí lidí. K tomuto zasažení může dojít skrze autentické svědectví. Je důležité neustále hledat formy předávání evangelia do srdcí mladých lidí.¹⁰

1.2 Pastorec mládeže a pedagogika

Předmětem pedagogiky je výchova. V dnešní době se můžeme setkat také s pojmem edukace, který v sobě zahrnuje výchovu a vzdělání. Edukace nemůže být zaměřena pouze na předávání informací, ale jejím cílem by měl být rozvoj jedince ve všech jeho dimenzích. Podle M. Martinka je hlavním znakem pastorec rovněž podpora člověka ve všech jeho dimenzích. Tento cíl tedy odpovídá cíli edukace, která se též snaží o rozvoj jedince ve všech dimenzích. Jedná se o dimenzi biologickou, psychologickou, sociální a spirituální.¹¹

Edukace probíhá ve třech základních rovinách. První rovinou je edukace formální (L'éducation formelle), která probíhá institucionálně ve škole a poskytuje účastníkům vzdělání, jež je potvrzené certifikátem (vysvědčením, diplomem). Druhou rovinu tvoří edukace neformální (L'éducation non formelle), která se děje také v institucích, ale stojí na základě dobrovolnosti a zájmu účastníka (Účastník většinou nezískává kvalifikaci, ačkoliv v současné době jsme svědky o změně této zásady. Často se jedná o uznání výsledků neformálního vzdělání a potvrzení dosažené kvalifikace.). Třetí rovinou je edukace vzdělání informální (L'éducation informelle), které probíhá v rodině a ve společnosti a je vedeno spontánně.¹²

---

¹⁰ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorec mládeže*, s. 35–36.

¹¹ Srov. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*, s. 23–25.

¹² Srov. KAPLÁNEK, M. *Čas volnosti – čas výchovy*, s. 119–120.

Zaměříme-li se pouze na spirituální dimenzi, můžeme shledat ve všech formách edukace aktivitu církve. U formální edukace jsou to církevní školy. V neformální edukaci se setkáváme s nabídkou náboženských aktivit, jež se odehrávají skrze církevní instituce. V informální edukaci je to velká podpora rodiny ze strany církve.¹³ Do neformální edukace spadají diecézní centra života mládeže a skrze neformální edukaci také působí vedoucí mládeže, kteří v centrech pracují a snaží se svojí službou pomáhat mladým lidem a otvírat jim cestu k seberealizaci.

Pokud tedy tvrdíme, že také v činnosti diecézních center života mládeže dochází k edukaci, je namístě, abychom se ptali, zda pracovníci center používají pedagogické metody a zda k tomu mají odpovídající kvalifikaci. Vzhledem k tomu, že se v této činnosti většinou nejedná o přímou výuku, nebudeme se zabývat metodami didaktickými, ale spíše metodami charakteristickými pro sociální pedagogiku a pedagogiku volného času.

1.2.1 Pastorece mládeže a sociální pedagogika

Ačkoliv řada autorů má za to, že se sociální pedagogika zabývá pouze rizikovou mládeží a výchovnými problémy, zdá se nám tato definice zúžená. Proto v následující úvaze vycházíme z širšího pojetí sociální pedagogiky, jak ji definuje B. Kraus. Podle něj je sociální pedagogika obor, „*který se soustřeďuje na otázky pomoci při utváření optimálního životního způsobu*“. Sociální pedagogika tedy pojednává o tom, jak „*optimalizovat a usměrňovat životní situace a procesy, a to s akcentem na vnitřní potenciál jedince a jeho aktivitu*“.¹⁴

V takto pojaté sociální pedagogice vidíme úzké propojení s pastorecí mládeže, a to zejména v důrazu na využití vnitřního potenciálu a jedinečnosti každého mladého člověka. Usměrnování životních procesů a situací je totiž také úkolem pastorece, skrze pomoc v konkrétních životních podmínkách a situacích, v nichž se mladí lidé nacházejí.¹⁵ Jestliže tedy jak pastorece mládeže, tak sociální pedagogika klade důraz na

---

¹³ Srov. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*, s. 81.

¹⁴ KRAUS, R. *K aktuálnímu pojetí a postavení sociální pedagogiky*. In *Konstituování Sociální pedagogiky jako vědeckého oboru*, s. 17.

¹⁵ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorece mládeže*, s. 37.

„vnitřní potenciál jedince a jeho aktivitu“, jeví se jako vhodné využít této oblasti animaci jakožto výchovnou metodu,¹⁶ která se však v českém prostředí začíná teprve etablovat jako metoda pedagogiky volného času.

1.2.2 Pastorec mládeže a pedagogika volného času

Z hlediska metod a cílů můžeme k pastorec mládeže přiřadit jako referenční pedagogickou subdisciplínu také pedagogiku volného času, ať už se rozvíjí jako pokračování dřívější teorie výchovy mimo vyučování anebo jako odpověď na stoupající význam volného času v životě člověka.¹⁷

Pokud pedagogika volného času odpovídá na stoupající význam volného času v současné společnosti, můžeme chápat jako její cíl tzv. „volnočasovou kompetenci“: „*Obecným cílem pedagogiky volného času by tedy mělo být proměňovat časové úseky našeho života, které nám umožňují svobodně volit, rozhodovat se a jednat, v čas, v němž skutečně svobodně jednáme, rozhodujeme se a volíme, a tak dosáhnout relativní autonomie jedince ve společnosti.*“¹⁸

Volný čas je také časem, ve kterém se lidé svobodně rozhodují, jak ho budou trávit. Mají v něm možnost realizovat sami sebe a hledat svoji identitu. Napříč historickým vývojem je dán nárůst volného času u mladých lidí.

Jestliže tedy je cílem pedagogiky volného času proměňovat časové úseky k svobodné volbě a jednání, a tím dosáhnout autonomie jedince, a jestliže křesťanská víra otevírá cestu k seberealizaci po vzoru Ježíšově a současně odpovídá na otázky po smyslu života, můžeme tvrdit, že růst v křesťanské víře znamená současně také růst ke svobodě zacházet svobodně se svým časem, tedy k „volnočasové kompetenci“.

Pokud vycházíme z pedagogiky volného času jako pokračování teorie výchovy mimo vyučování, máme před očima zejména nabídku volnočasových aktivit pro mládež. Tuto nabídku můžeme rozdělit do dvou základních skupin. První skupinou jsou

---

¹⁶ KAPLÁNEK, M. *Animace – studijní text pro přípravu animátorů mládeže*, s. 16–17.

¹⁷ Srov. KAPLÁNEK, M. *Čas volnosti – čas výchovy*.

¹⁸ OPACHOWSKI, H. *Pädagogik der Freizeit*, s. 127.

nabídky organizované. To jsou nabídky, jimiž se mladý člověk zavazuje určitými závazky: pravidelnost aktivit, členství, plnění úkolů. Druhou skupinou jsou nabídky volně přístupné – nízkoprahové. Do této nabídky můžeme zařadit nízkoprahové kluby a oratoře. V církevním prostředí – tedy jako součást pastorace – realizují nízkoprahová zařízení pro děti a mládež salesiáni a některé organizace Charity ČR. Zdá se, že tento druh činnosti je v současnosti atraktivnější než tradiční skupinová práce.¹⁹ Bohužel pro tuto oblast činnosti je zatím velmi málo rozvinuta metodika. Jako užitečná cesta se ukazuje výše zmíněná metoda animace.

1.2.3 Pastorace mládeže a náboženská pedagogika

Předmětem náboženské pedagogiky je člověk. Jeho otázky hledání smysluplné existence, jeho potřeba zažít v transcendentnu výchovnou pomoc. Svůj základ má náboženská pedagogika v pochopení člověka jako „ens religiosum“ a „ens educandum.“²⁰ Náboženská pedagogika se velmi úzce pojí s pastorcí v transcendentním přesahu. Základním znakem pastorace mládeže ve srovnání s jinými formami práce s mládeží je rozvoj spirituální roviny existence.

Spirituální dimenze je kultivovaná skrze náboženskou výchovu. Jeví se jako nezbytné pomoci mladým lidem při kladení otázek, které se mohou chápat jako otázky náboženské. Mladí lidé mají právo, aby nezůstali s otázkami, jež jsou ve společnosti tabuizovány či obtížné, sami.²¹ Přesah pochopení „ens religiosum“ a „ens educandum“ je klíčovým propojením oborů pastorace s náboženskou pedagogikou.

Po stránce metodické při náboženské výchově používáme jak výchovné metody charakteristické spíše pro rodinnou výchovu, tak katechetické metody, které se užívají jako didaktické metody při výuce náboženství. Pokud jsou katecheze součástí činností v rámci pastorace mládeže, je třeba, aby pastorační pracovník znal tyto metody, tzn., aby měl alespoň minimální kvalifikaci v oblasti náboženské pedagogiky či katechetiky.

---

¹⁹ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 54.

²⁰ Srov. MUCHOVÁ, L. *Úvod do náboženské pedagogiky*, s. 22.

²¹ Srov. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*, s. 90.

1.2.4 Pedagogické cíle a metody v pastorační mládeži – shrnutí

Ze stručného přehledu cílů a metod pedagogických disciplín, které jsou nejbližší pastorační mládeži, vyplývá několik závěrů pro kvalifikaci pracovníků s mládeží v církevních zařízeních, jakož i pro možnosti použití pedagogických metod:

- 1) Vzhledem k tomu, že v pastorační mládeži probíhá také informální a neformální edukace, je nezbytné, aby měli pracovníci v těchto zařízeních alespoň minimální pedagogickou kvalifikaci, která v sobě zahrnuje znalost situace mladých lidí (z hlediska vývojové a sociální psychologie), jakož i schopnost pracovat metodou animace.
- 2) Protože součástí pastorační mládeže je také katecheze, která má sloužit k prohloubení spirituální dimenze života účastníků aktivit, jeví se jako nezbytná součást kvalifikace pracovníka s mládeží v církevním prostředí také alespoň minimální znalost v oblasti náboženské pedagogiky, která v sobě zahrnuje schopnost adekvátního použití katechetických metod.

1.3 Pastorační teologie mládeže – koncepce a kritéria

Úkolem pastorační teologie jako vědy je popsat situace a jejich možnou proměnu, aktuální praxi víry, křesťanství a církve, definovat zákony a modely změn.²² Pastorační teologie mládeže označuje objekt zkoumání. Teologickou disciplínu můžeme nazvat jako „pastorační teologie mládeže“.²³

Pastorační teologie mládeže nám napomůže k hodnocení církevní práce s mládeží z hlediska teologických kritérií. Vzhledem k tomu, že se jedná o oblast, která se prolíná s pedagogikou, je třeba zohlednit také kritéria pedagogická. Pouze skrze hodnocení a zpětnou reflexi se může rozvíjet pastorační teologie mládeže a může být užitečná pro rozvoj mladého člověka.

---

²² Srov. AMBROS, J. *Cíle moderní pastorační teologie, teologické texty*, s. 152.

²³ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorační teologie mládeže*, s. 10

Tento rozvoj probíhá za třech základních předpokladů.

- 1) Seznámení se společenskými podmínkami.
- 2) Následně umět společenské podmínky teologicky vysvětlit.
- 3) Vnímat nároky, jež jsou kladeny na pastorační mládež.²⁴

Práce s mládeží je prováděna v neustále měnících se podmínkách. Je potřeba stále objevovat novou situaci mladých lidí, jejich otázky a pochybnosti. Mladí lidé potřebují pomoc, aby se učili brát na sebe v životě zodpovědnost za rozhodování. Z následujících řádků vyplývá potřeba neustálého osobnostního, ale i intelektuálního růstu osob, které se věnují práci s mládeží, aby pastorační mládež mohla reagovat na potřeby, otázky, pochybnosti a touhy mladých lidí v situacích a podmínkách, v nichž se nacházejí.

1.3.1 Eklesiocentrická pastorační mládež

M. Kaplánek ve své reflexi pastorační mládeže v ČR (2006) rozlišuje tři modely pastorační mládeže, přičemž za nejrozšířenější považuje model „eklesiocentrický“. Tímto výrazem Kaplánek označuje pastorační mládež, jejíž cíle spočívají v budování společenství věřících mladých lidí a prohlubování jejich osobní víry. Tato pastorační mládež se tedy zaměřuje na aktivní věřící mladé lidi a ve středu jejího zájmu je společenství církve, proto „eklesiocentrická“. Programová nabídka takto pojeté pastorační mládeže obsahuje zejména bohoslužby, setkání mládeže a další akce pro věřící mládež. Podle Kapláňka je příkladem eklesiocentrické pastorační mládeže právě činnost diecézních center mládeže. Práci těchto center koordinuje Sekce pro mládež České biskupské konference. Podle podobného modelu pracuje většina církevních řádů a hnutí. Toto pojetí pastorační mládeže je také rozhodující pro práci v diecézních centrech života mládeže, protože i tato centra jsou primárně určena pro věřící mládež a její růst ve víře.

Vzhledem k tomu, že diecézní centra života mládeže deklarují svoji „otevřenost“ vůči všem zájemcům, kteří chtějí prožít společnou aktivitu a jsou ochotni přijmout daná pravidla, lze s Kapláňkovým názorem polemizovat a tvrdit, že eklesiocentrický přístup není jediné a výlučné východisko pastorační mládeže v diecézních centrech života mládeže.

---

²⁴ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorační mládež*, s. 10–11.

Bohužel zatím neproběhla žádná kritická analýza, která by Kaplánkovo tvrzení potvrdila či vyvrátila. My však – na základě deklarací v dokumentech diecézních center života mládeže – chceme v činnosti DCŽM hledat prvky dalšího Kaplánkem postulovaného přístupu k pastorači mládeže, a tím je „diakonická pastorače mládeže“.²⁵

1.3.2 Diakonická pastorače mládeže

Diakonická pastorače se na rozdíl od eklesiocentrické týká všech mladých lidí, nejen věřících. Tímto se stává přínosná pro společnost kolem sebe. Obrací se ke všem, kdo potřebují pomoc.

Církev by měla chápat práci s mládeží jako diakonii, kdy tato práce skrze misijní rozměr je službou nejen mladým lidem, ale i společnosti. Církev by měla pomáhat mladým lidem realizovat se podle vzoru Krista. Tento přesah je odlišný od ostatních – necírkevních – forem práce s mládeží. Cílem práce s mládeží není přesvědčení ke vstupu do církve, ale ukázání transcendentální dimenze lidského života.²⁶

Přes svoje převážně eklesiocentrické zaměření by měla být práce diecézních center mládeže také projevem diakonie – byť by byla omezena na určitou cílovou skupinu. Z tohoto hlediska je důležitý předmět našeho dalšího zkoumání: oč v práci diecézních center života mládeže vlastně jde či co nebo kdo je ve středu zájmu jejich pracovníků a vedoucích?

Pokud by totiž bylo „společenství“ výlučným cílem činnosti diecézních center života mládeže, a nebyl zde rozvoj mladého člověka jako osoby (anebo byl upozaděn), chyběla by diakonická dimenze. Naopak pokud se prokáže, že pracovníkům diecézních center života mládeže jde o každého jednotlivce a jeho rozvoj – bez ideologických nároků a podmínek, pak můžeme i tuto činnost nazvat diakonií.

---

²⁵ Toto pojetí rozpracoval KAPLÁNEK, M. *Pastorače mládeže*.

²⁶ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorače mládeže*, s. 37–38.

1.3.3 Pastorage „kultury mládeže“

Jedním z inovativních přístupů k pastorační práci mládeže je přístup pastorálního teologa, salesiána Michaela Martinka. Ve své disertační práci zveřejněné později pod názvem *Ztracená generace?*²⁷ vychází Martinek z předpokladu, že současná mladá generace vytváří síť specifických životních a názorových modelů a projevů, tedy „kultur“ (či subkultur). Jestliže tedy má současná církev hlásat evangelium dnešním mladým lidem, musí své hlásání přizpůsobit kultuře konkrétní části mladé populace, s níž komunikuje. Jedná se tedy o určitou formu *inkulturace*. S tímto pojmem se setkáváme v katolické misiologii v 2. polovině 20. století.

„Oficiální“ definici inkulturace uvádí Jan Pavel II. v apoštolské exhortaci *Catechesi tradendae*, kterou vydal v roce 1979. V ní uvádí, že „*inkulturace znamená intimní proměnu autentických kulturních hodnot prostřednictvím začlenění do křesťanství a zakořenění křesťanství v různých kulturách*“.²⁸ Tuto definici však nemůžeme správně pochopit, pokud bychom odhlédli od okolností vzniku inkulturačního přístupu v misiologii. Katolická misiologie si v době 2. vatikánského koncilu začala uvědomovat nedostatek skutečně rovnoprávného přístupu ke kulturám národů, které byly v minulých staletích evangelizovány. Proto se hledal termín, který by označil *vzájemné přizpůsobení křesťanství a místních kultur ve vzájemném dialogu*.

Pojem „inkulturace“ poprvé použil v 50. letech 20. století belgický jezuita Joseph Masson, svého upřesnění se však tento termín dočkal až v 70. letech, a to jak zásluhou jezuitů (na jejich 32. generální kongregaci v letech 1974–1975), tak asijských biskupů (Plenární shromáždění Federace asijských biskupských konferencí v r. 1974). Pojem „inkulturace“ byl potom rozpracován řadou teologů, zejména z řad jezuitů. Mezi nimi byl asi nejvýznamnější dlouholetý generální přestavený Tovaryšstva Ježíšova P. Pedro Aruppe. Ten *inkulturaci* v roce 1979 definoval takto: „Inkulturace je inkarnací křesťanského života a poselství do partikulárního kulturního kontextu“.²⁹ Jedním z cílů

---

²⁷ MARTINEK, M. *Ztracená generace?* Svitavy: Trinitas, 2006.

²⁸ CT 53, citováno podle MARTINEK, M. *Ztracená generace?* s. 103.

²⁹ Srov. SIEVERNICH, M. Von der Akkomodation zur Inkulturation. Missionarische Leitideen der Gesellschaft Jesu, s. 267–268. In *Zeitschrift für Missionswissenschaft und Religionswissenschaft*, 2002, roč. 86, s. 260–276.

inkulturace může být tedy proměna církve přijetím dané kultury a s tím spojená proměna kultury hodnotami evangelia. Jedná se tedy o obousměrný proces, tedy o vzájemné dialogické ovlivnění církve a kultury.³⁰ Právě obousměrnost, která se pojí s dialogem, je nesmírně důležitá pro vzájemné naslouchání.

Přijmeme-li tedy Martinkem formulovaný požadavek inkulturace evangelia do „kultury mládeže“, musíme si nejprve ujasnit, o jakou „kulturu“ se jedná. Zatímco ještě do 40. let 20. století všeobecně platilo, že mladí lidé přebírají – nebo by alespoň měli přebírat – tradiční kulturní vzorce, jsme od 50. let svědky toho, že vznikají nové životní styly, charakteristické pro mládež, většinou spojené s hudebním vyjádřením. Symbolicky bychom mohli za začátek éry kultur mládeže považovat vystoupení Elvise Presleyho.³¹ Vzhledem k tomu, že spolu s rozvojem vlastní kulturní orientace mládeže docházelo již od 70. let ke značné diferenciaci životních stylů a kultur, nemůžeme dnes mluvit o jedné „kultuře mládeže“, nýbrž o „mládežnických kulturách“ či subkulturách. Pojem „subkultura“ označuje životní styl části populace, který se odlišuje od většiny. V dnešní době se setkáváme s mnoha subkulturami mládeže, které se od sebe vzájemně liší jak stylem oblékání a hudby, tak i hodnotovým systémem.³²

Podle Martinka nemůže být ani církevní práce s mládeží vedena podle několika obecně platných vzorců, vyzkoušených pro určitou skupinu lidí. Pastorační činnost je v praxi vychází z duchovní kreativity, k níž patří umění přizpůsobit se dané vrstvě lidí.³³

---

³⁰ Srov. AMBROS, J. *Církev, kultura, společnost, misie*, s. 51–52.

³¹ Toto téma zpracovává rakouská odbornice na náboženskou pedagogiku Ilse Köglerová (KÖGLER,

I. *Die Sehnsucht nach mehr. Rockmusik, Jugend und Religion*. Graz: Styria, 1994).

³² Srov. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*, s. 78.

³³ Srov. MARTINEK, M. *Ztracená generace*, s. 26.

2. Principy a kritéria v pastorační mládeži po 2. vatikánském koncilu

Předloženou práci o výchovně pastoračních cílech, které mají vedoucí mládeže, nechci zúžit pouze na popis cílů, ale chtěla bych je také hodnotit. Hodnocení realizuji na základě kritérií, která si stanovím. Proto bych si nejprve ráda stanovila vybraná kritéria pastorační mládeže po 2. vatikánském koncilu, která použiji v další analýze.

Kritérium znamená normu, měřítko, které napomáhá k vymezení a posouzení způsobů jednání. Kritéria jsou stanovena dříve než samostatné činnosti, například kritérium při přijímacím pohovoru u motivačního dopisu. Hodnotícím kritériem u motivačního dopisu může být formální úprava, vyjadřovací schopnost, stylistika apod.

Při stanovení kritérií se opírám o Písmo svaté, papežské dokumenty a odborné práce zmíněných autorů (Kaplánek, Martinek, Lechner), kteří ve svých monografiích o pastorační mládeži vycházejí z Dokumentu společné synody německých biskupství, tzv. Würzburšské synody „Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit“ (Cíle a úkoly církevní práce s mládeží). V rámci Würzburšské synody se německá církev pokusila aktualizovat závěry koncilu na specifickou situaci katolíků v Německu. Zmíněný dokument konkretizuje tyto závěry pro oblast mládeže. Ačkoliv se jedná o poměrně starý text (z r. 1974), je dosud inspirací jak pro teorii, tak pro praxi církevní práce s mládeží.

Ve výše zmíněných dokumentech můžeme najít několik principů, které pokládám za směrodatné pro současnou pastorační mládež. Je to osm principů a respekt vůči nim je pro mě kritériem vhodnosti a harmonického vyvážení pastorační činnosti s mládeží a pro mládež. Jsou to tyto principy, které v dalším textu blíže objasním:

- celistvý (holistický) přístup k člověku
- individuální přístup
- podpora svobody a kritického myšlení
- diakonický princip
- pozornost vůči spiritualitě

- duchovní doprovázení
- podpora společenství
- postoj sociální solidarity

2.1 Druhý vatikánský koncil a obrat v pastorači mládeže

Pastorace mládeže se již rozvíjela od druhé poloviny 19. století. Jedním z mezníků pro pastorači mládeže v katolické církvi byl 2. vatikánský koncil, ovšem nové nasměrování pastorace mládeže nebylo ústřední téma diskuzí, ale důsledek změn koncilu. Koncil se konal v letech 1962–1965 a svolal jej papež Jan XXIII. Tento koncil přinesl nový pohled v porozumění pastorace mládeže. Do té doby byli mladí lidé považováni spíše za objekt pastorace. V Dekretu o apoštolátu laiků najdeme asi nejdůležitější koncilní text, týkající se mládeže: mladí lidé se stávají aktivními činiteli pastorace, subjekty pastorace. Především oni se mají stát prvními apoštolý mladých tým, že budou apoštolsky působit mezi sebou.³⁴

Jan Pavel II. v apoštolském listě *Christifideles laici* zdůrazňuje obdobným způsobem aktivní zapojení mládeže do apoštolátu: *„Mladé lidi nelze chápat jako předmět pastorační péče církve. Fakticky jsou a musí být povzbuzováni k tomu, aby se stali aktivními subjekty, činiteli evangelizace a spolutvůrců sociální obnovy.“*³⁵

Na rozdíl od chápání mládeže jako objektu pastorace, kdy na ni zkušenější starší člověk výchovně a pastoračně působí, pojetí mládeže jako „subjekt pastorace“ znamená, že mladí lidé působí především svým autentickým životem a chováním mezi vrstevníky.

Jan Pavel II. klade důraz na pastorači mládeže spojenou s pastorači povolání uvnitř společenství. A zde jsou významnou součástí diecézní centra života mládeže, která přinášejí důraz na spiritualitu společenství tam, kde je silný požadavek ze strany církve, aby se pastorace mládeže odehrávala ve společenství, které vede k zakoušení Boha

---

³⁴ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 11.

³⁵ CHL 46.

uprostřed něj. Toto hledisko je v pastorační mládeži aktuální, jelikož v dnešní době je možné potkat mladé lidi, pro něž je složité vytvářet jakékoli vztahy.³⁶

2.1.1 Změna situace mládeže v 60. letech 20. století

V 50. a 60. letech 20. století došlo k velkému obratu situace. Začala vznikat střediska mládeže, začaly se hledat nové formy práce. Historický vývoj, který vedl ke změně situace mládeže, je důležitý pro pochopení současné pastorace a potřeb mládeže. Proto bych se nejprve chtěla pomocí odborně zpracovaných a dostupných pramenů podívat na to, proč k těmto změnám došlo.

Počátky historie pastorace mládeže nalezneme v rozvoji konfesních sdružení na přelomu 19. a 20. století (Sdružení katolických tovaryšů). S nástupem komunismu v roce 1948 byly veškeré spolky zakázány a členěny do nových sdružení, které vznikaly pod nátlakem nových ideologií (Pionýr). Veškerý společenský život byl řízen komunistickou stranou a vládnoucí mocí; tato situace měla dopad na katolickou církev především v zacházení s demokracií a participací. Po roce 1948 byly církvi odňaty všechny možnosti působení na mladé lidi. Došlo k uzavření škol, internátů, katolických organizací. Omezení církevního života a izolace české církve od univerzální, světové církve vedlo k zúženému chápání pojmu pastorace pouze jako činnosti vztahující se k liturgii, katechezi, duchovnímu vedení, setkávání.³⁷

Pastorační plán sekce pro mládež rozděluje historii mládeže na dvě období. **Období komunismu**, kdy se mladí lidé v 70. letech scházeli tajně na farách. To dalo započít vzniku prvního diecézního centra života mládeže v Příchovicích. Z řádů byli činní salesiáni, kteří tajně organizovali chaloupky pro mladé lidi. Toto období bylo velice náročné na udržení hodnot a postojů, o které museli lidé více bojovat než dnes. Jejich víra byla postavena na pevných základech a drželi více pospolu. Druhým obdobím je **období svobody** po roce 1989. Příchod svobody postavil před církev nové úkoly. Prvotním úkolem a výzvou bylo aktivní zapojení mladých lidí: dát mladým lidem prostor, aby viděli, že církev se o ně zajímá, počítá s nimi i s jejich aktivitou. Před církví

---

³⁶ Srov. BALÍK, J. *Jan Pavel II. v dialogu s mladými*, s. 23–24.

³⁷ Srov. KAPLÁNEK, M. *Mládež – Církev – Ateismus*, s. 146.

stál nelehký a důležitý úkol, z něhož vyplývalo mnoho otázek: Jak oslovit mladé lidi? Jak přizpůsobit pastorační mládeže v období svobody? Zde bych zdůraznila důležitý bod: stanovovat, přizpůsobovat cíle a priority potřebám mladých lidí a době, ve které se mladí nachází. Česká biskupská konference odpověděla na tuto potřebu založením své Sekce pro mládež.³⁸

2.1.2 Změna postoje církve vůči mladým lidem

Současní mladí lidé se nacházejí ve světě s postmoderními charakteristikami. Hlavním znakem postmoderny je radikální pluralismus, který se rozšířil v druhé polovině 20. století a postihuje všechny oblasti života. Pluralismus je rys myšlení, který vychází z existence mnoha pohledů na skutečnost a současně absence objektivního důvodu, proč by některý pohled měl být nadřazen jiným. Současný pluralismus vyžaduje od jedince, aby svůj život ovlivňoval svobodným rozhodováním, nesením zodpovědnosti, důsledků za svá rozhodování. Církev v této situaci navrhuje zcela nový pastorační přístup, který bude zaměřen na konkrétního člověka v situaci, ve které si vytváří svou vlastní cestu. Osobní doprovázení ve víře rozvíjí vztah k Bohu. To vyžaduje zralé, vzdělané osobnosti, s kritickým odstupem, které budou schopni pastorační realizovat.

Dvacáté století také přineslo prudký rozvoj technologií, jako je počítač, televize, internet. Tyto možnosti využívají právě mladí lidé. Neustálý rozvoj a nabídka nových možností nemusí vždy přispívat k plnohodnotnému životu. Moderní technika často vede ke zpovrchnění a tvoření mělkých lidských vztahů. Dalším rysem současné doby je důraz na výkon a zisk a konzum.³⁹

Česká biskupská konference ve svém pastoračním plánu upozorňuje na nebezpečí nových ideologií. Především jde o nesprávné pojetí liberalismu (Kde se vytrácí smysl pro Boha, vytrácí se i smysl pro člověka). Často se mladí lidé podřizují falešným ideologiím a prorokům. Navzdory tomu řada mladých lidí nachází Krista a dochází k mnoha konverzím.⁴⁰

---

³⁸ Srov. *Pastorační plán sekce pro mládež české biskupské konference*, s. 9–11.

³⁹ Srov. MARTINEK, M. *Ztracená generace*, s. 30–35.

⁴⁰ Srov. *Pastorační plán Sekce pro mládež ČBK*, s. 11.

Je potřebné, aby církve v současné situaci, ve které se mladí lidé nacházejí, hledala vhodné prostředky a zprostředkovatele k jejich oslovení. Velkým vlivem mohou být dobře využívaná masmédiá. Měl by se zkvalitňovat spirituální dialog katolické církve s mladými lidmi. Pracovníci, kteří pracují s mladými lidmi, by měli být duchovně a osobnostně vyzrálí a mít potřebné vzdělání. Na mladého člověka by měla církve nahlížet jako na jedince se svobodným rozhodováním. Jde o naznačení pastoračních výzev, jistě bychom našli ještě mnoho jiných aktuálních výzev, které se neustále mění s potřebami mladých lidí, ale v této práci nemohu všechny obsáhnout.

2.2 Principy pastorační mládeže po 2. vatikánském koncilu

V úvodu jsme si již uvedli osm principů:

- celistvý (holistický) přístup k člověku
- individuální přístup
- podpora svobody a kritického myšlení
- diakonický princip
- pozornost vůči spiritualitě
- duchovní doprovázení
- podpora společenství
- postoj sociální solidarity

Tyto principy bych v následujících podkapitolkách více rozvedla a objasnila.

2.2.1 Celistvý přístup

Pastorace může být chápána jako soubor činností, které si kladou za cíl podporu kvality člověka ve všech jeho dimenzích. Mají svá východiska a motivaci v evangelijní zvěsti a jsou ukotveny v křesťanském pojetí života. Chceme-li zohlednit současně všechny dimenze lidského života, můžeme vyjít například z definice zdraví podle Světová

zdravotnické organizace (WHO). WHO považuje za kritérium zdraví biologicko-psychologicko-sociální a spirituální pohodu člověka.⁴¹

Mluvíme-li o biologické dimenzi, máme na mysli fyzickou stránku člověka. Psychologická dimenze se týká psychické stránky (sebehodnocení, motivace, zájmy), sociální dimenze v sobě zahrnuje vzájemné interakce mezi lidmi a sociální fungování vůbec. Jako spirituální dimenze se označuje zpravidla to, co patří k podstatě člověka, ale přitom přesahuje ostatní dimenze (transcendence, smysl života, otázky svědomí, dobra a zla).

V církevní tradici se mluví o „skutcích tělesného milosrdenství“, které se odvozují z Ježíšovy apokalyptické řeči ve 25. kapitole Matoušova evangelia:

„Potom král řekne těm po své pravici: 'Pojďte vy, kdo jste požehnání od mého Otce, přijměte za své dědictví to království, které je pro vás připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl a vy jste mi dali najíst, měl jsem žízeň a dali jste mi napít, byl jsem cizincem a přijali jste mě. Amen, říkám vám, že cokoli jste udělali nejmenšímu z těchto mých bratrů, to jste udělali mně.'“ (Mt 25, 34-40)

Při pozorné četbě textu vidíme, že se zde nejedná pouze o naplnění biologických potřeb bližních, nýbrž také o jejich potřeby sociální („byl jsem cizincem a přijali jste mě“).

2.2.2 Individuální přístup

K individuálnímu přístupu patří bezpodmínečné přijetí mladého člověka a jeho momentální situace, ve které se nachází. To je výzva pro pastorači. Individuální přístup je potřeba z mnoha hledisek, například z pohledu psychologie, kdy člověk díky individuálnímu přístupu získá pocit vlastní důležitosti, či z teologického hlediska, kdy Bůh k nám promlouvá individuálně specifickým způsobem.

Pastorační přístup předpokládá pevnější zaměření na osobnost člověka a přechod od působení na skupiny, společenství k doprovázení jednotlivce.

---

⁴¹ Srov. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*, s. 23–25.

2.2.3 Svoboda a kritické myšlení

V dnešní individualizované společnosti, kdy osobní postoj k náboženství nevychází z tradice, ale z osobního rozhodnutí, nemusí mladí lidé ztotožňovat náboženství s institucí a systémem, ale osobně se rozhodnou přijmout některé prvky náboženství. Osobní rozhodnutí pro přijetí prvků, spolu s možností neztotožňovat se s institucí, otevírá prostor pro lidi kritické a přemýšlivé.

Individualizace patří k jedné z charakteristik postmoderní doby a je spojena s možností svobody, výběru a rozhodování. Individualizace je proces, v němž lidé stále více přebírají individuální zodpovědnost za různé oblasti svého života, ať už chtějí, nebo nechťejí. Pro některé to znamená velkou příležitost svobody, pro jiné spíše nejistotu. Problémem je, že dnešní společnost už nenastoluje pevná kritéria rozhodování, což pak probouzí a prohlubuje existenciální nejistotu.⁴² Fenomén individualizace je tedy výzvou k výchově zralých osobností, které se budou orientovat v nejistotě a pomáhat v této orientaci ostatním.

V pastoraaci je velmi důležité dávat prostor právě kritice, která často vede do hloubky věcí.⁴³ Sám Ježíš byl v mnoha situacích kritický a šel za hranici zákona a tehdejších příkazů. Příběh o milosrdném Samaritánovi nám to jasně dokazuje. Přestupuje tehdejší zákon kultické čistoty a dotýká se malomocného, uzdravuje v sobotu, překračuje zákony, je odsuzován a zavrhován. Ale jeho kritika ho vede k autentické lásce k Bohu a bližnímu.

Pastorace mládeže musí podněcovat ke kritickému rozlišení a tím vést k vytvoření názoru, který je vzdálen předsudku a přizpůsobivosti. Musí dát prostor k sebekritice a ztotožněním se s nezbytnými nároky evangelia a církevního společenství.⁴⁴

---

⁴² Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 19.

⁴³ Srov. KAPLÁNEK, M. Fenomén individualizace a jeho vztah k individuálnímu rozhodnutí víry. *Studia theologica*, 2001, roč. 4, s. 74; MARTINEK, M. *Ztracená generace: o duchovním dialogu mezi českou mládeží a katolickou církví*, s. 62.

⁴⁴ *Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit 1*. In: KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 110.

2.2.4 Pastorace mládeže jako společenská diakonie

Dokument „Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit“ požaduje, aby práce s mládeží byla jak službou mládeži, tak službou společnosti, jejíž propojenost závisí na vzájemném mezigeneračním porozumění. Jednotlivé skupiny společnosti (mládež i dospělí) se nemohou zaměřit pouze na předávání vlastních přesvědčení a ideálů. Mluví se o tzv. „**společenské diakonii**“. Tak by měla být „*mládežnická práce skrze svou misijní orientaci službou, jak mládeži, tak společnosti.*“⁴⁵

Pokud má být společenská diakonie chápána jako vzájemná služba mládeži a společnosti, měla by práce s mládeží naučit mladé lidi dospělému (zralému) jednání v církvi a ve společnosti. K tomu církev mladé lidi vede, pokud jim svěřuje zodpovědnost za svůj růst i za rozvoj ostatních. Jinými slovy, pokud se stávají *subjekty pastorace*. K tomu nás vyzývá i Apoštolská exhortace Pavla VI. Evangelii nuntiandi: „*Mladí lidé se musí stát prvními a bezprostředními apoštolů mladých.*“⁴⁶

Pastorační výzvou je vytvářet podmínky, kde by se mladí lidé učili „*vyzrálému jednání*“ (poznávat život, rozumět mu, dávat mu určitý směr) a kde budou moci se stát apoštolů mladých.

2.2.5 Pozornost vůči spiritualitě

Spiritualita je jednou ze složek celistvého rozvoje člověka. Ačkoliv můžeme o naši kulturu tvrdit, že je sekularizovaná, neznamená to, že by se z ní vytratil zájem o spiritualitu. Se spiritualitou je spojen vztah k posvátnému. Slovem „posvátný“ rozumíme to, co člověka odkazuje k Posvátnu či transcendentní skutečnosti.⁴⁷ Pastorační nabídky by měly dát mladým lidem zakusit takové prostředí, kde budou moci zažít „*že křesťanská víra, více než světonázorové nabídky, otvírá cestu k seberealizaci, a tak odpovídá na otázku mladého člověka po smyslu života, po štěstí a identitě.*“⁴⁸ Základním prostředkem k tomu je nabídka vztahů mezi vrstevníky i vztahů

---

⁴⁵ *Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit 1.* In: KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 37.

⁴⁶ EN 72.

⁴⁷ VOJTÍŠEK, Z.; DUŠEK, J.; MOTL, P. *Spiritualita v pomáhajících profesích*, s. 15.

⁴⁸ *Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit 1.* In: KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 110–111.

k dospělým, tedy tzv. personální nabídka, která má z hlediska diakonické pastorace mládeže vždy přednost před nabídkou věcnou (tj. programem, věcmi). Věcná nabídka je spíše prostředkem než cílem.⁴⁹

2.2.6 Duchovní doprovázení

Duchovní doprovázení se zaměřuje na život otevřený transcendentnu. Při osobním doprovázení se jedná o proces přijetí a dialogu, ve kterém jedna osoba pomáhá druhé, aby citlivě vnímala a aktivně reagovala na výzvy každodenního života. Pokud mluvíme o duchovním doprovázení, myslíme tím explicitní zaměření osobního doprovázení na křesťanskou spiritualitu.⁵⁰

Jednou z velmi důležitých pastoračních aktivit a neustálých výzev církve, zároveň i každého křesťana, je pomoc skrze duchovní doprovázení.⁵¹ Zvláště u mladých lidí platí slova proroka Zachariáše: „*Táhnou bez cíle jako stádo, souží se, neboť jim schází pastýř.*“ (Zach 10, 2)

Duchovní doprovázení můžeme chápat také v širším slova smyslu, a to nejen jako doprovázení jednotlivců, ale jako animaci celé skupiny. To je možné pouze skrze autentické svědky. Těmito svědky mohou být vrstevníci, kněží či laici, kteří mají nadhled a zkušenost. Aby mohli přiblížit nabídku spásy, musí být schopni vysvětlovat zkušenosti hlubokého rozměru víry.⁵²

2.2.7 Společenství jako priorita

Křesťanský pojem společenství je zcela jiný než představy mladých lidí. Křesťané se scházejí na základě rozhodnutí a společně prožívané víry. Naproti tomu vrstevnická skupina (parta, peer group) vzniká spontánně a spojuje lidi, kteří zakouší přítomný „zážitek společenství“. Mladí lidé hledají v peer group především emocionální zážitky a

---

⁴⁹ KAPLÁNEK, M. *Spirituální projevy v kultuře mládeže. Studijní texty*, s. ??.

⁵⁰ Srov. BARRY, W.; CONNOLLY, W. *Praxe duchovního doprovázení*, s. 20.

⁵¹ Důležitost této pastorační činnosti potvrzuje i výzkum „Aufbruch“, který říká, že „instituce, které se zabývají duchovním životem lidí, mají před sebou velké možnosti a úkoly“ (srov. MARTINEK, M. *Ztracená generace*, s. 64).

⁵² *Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit 1*. In: KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 117–118.

blízkost. Společenství věřících je přirozeně budováno na prožitku společné víry. Je otázkou, zdali mohou mladí lidé zakusit ve skupině věřících lidí zážitek společenství, zda tam najdou opravdové vztahy, pocit vzájemné důvěry a přijetí, po kterém touží. Zážitek společenství je jednou z cest, která vede k objevení jednoho z rozměrů církve (koinónia), proto je vytváření skupin jedním z důležitých prostředků církevní mládežnické práce. Křesťanské skupiny mohou nabídnout bezpodmínečné přijetí, které je hlavním předpokladem, aby se cítil člověk někde doma. To navazuje na slova Jana Pavla II. v dokumentu *Novo millennio ineunte*, kde zdůrazňuje „*Musíme učinit církev domovem a školou společenství.*“⁵³

„*Církevní práce s mládeží vychází z toho, že neexistuje žádný život mimo společenství.*“⁵⁴ Skupiny mládeže by měly směřovat k ideálu, který je vyjádřen biblickým výrazem koinónia.⁵⁵ Je potřebné, aby mladí lidé ve skupině věřících mohli zakusit „zážitek společenství“. Prostředky, které k zážitku společenství věřících vedou, jsou (nebo by měly být): modlitba, přijetí, naslouchání a dialog. Skrze tyto prvky „zážitku společenství“ můžeme docházet s mladými lidmi k ideálu skutečného společenství.⁵⁶

2.2.8 Sociální solidarita

Ježíš četl v synagoze v Kafarnau text proroka Izajáše, který vztáhl sám na sebe:

„*Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým vrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.*“ (Lk 4, 18–19)

Tato aktualizace Izajášova proroctví znamená, že se v Ježíši se naplnily naděje na proměnu údělu chudých trpících. Ježíšův příklon k chudým a tím vyjádřením sociální

---

⁵³ Jan Pavel II., *Novo millennio ineunte*, čl. 43, ČBK, Praha 2001. In: *Pastorační plán sekce pro mládež české biskupské konference*, s. 17.

⁵⁴ *Ziele und Aufgaben kirchlicher Jugendarbeit 3.3 1.* In: KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 73.

⁵⁵ Skutky apoštolů a komentáře. Slovo *koinonia* se vyskytuje již ve Skutcích apoštolů.

⁵⁶ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže*, s. 70–73.

solidarity náleží do kontextu zvěsti o Božím království.⁵⁷ Ježíš se staví na stranu chudých, je v tom naprosto svobodný. Kdo v něho věří, může dosáhnout této svobody. Křesťan by měl dosvědčit naději na svobodu, spravedlnost a mír.

---

⁵⁷ Srov. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*, s. 38.

3. Diecézní centra života mládeže

Mezi subjekty v oblasti diecézní pastorace mládeže, které katolická církev zakládá a vede, patří diecézní centra života mládeže. V této kapitole představím základní identitu a poslání těchto center.

3.1 Základní identita a poslání diecézních center života mládeže

Diecézní centra života mládeže (DCŽM) jsou instituce, které jsou umístěné většinou v budovách venkovských far; zakládají se na základě rozhodnutí diecézního biskupa a metodicky jsou podřízeny Sekci pro mládež ČBK.

V jednotlivých DCŽM žije komunita (tým), kterou tvoří kněz společně s laiky. Tým usiluje o praktický život křesťanské lásky, inspirovaný základní myšlenkou hnutí Fokoláre –Kristus uprostřed nás. Tým by měl být živým svědectvím evangelia. V praxi to znamená, že členové týmu žijí společným (komunitním) životem: společně se modlí, pracují, tráví volný čas i odpočinek.

Posláním DCŽM je být pro mladé lidi útočištěm a domovem.⁵⁸ Toto poslání je postaveno na myšlence, kterou uvedl Jan Pavel II. v *Novo millennio ineunte*, kde zdůrazňuje: „*Musíme učinit církev domovem a školou společenství.*“⁵⁹

Tato centra plní mimo jiné funkci evangelizační a diakonickou. Na základě prožitých zkušeností se zdá, že tato centra budou stále potřebnější, jelikož mladí lidé budou i v budoucnosti obtížně nacházet zázemí, radu, prostředí vrstevníků, kde se žije evangelium, které by jim dodalo jistotu, že v dnešní době je „normální“ být autentickým křesťanem.⁶⁰

Diecézní centra života mládeže uvádějí do praktického života obrat, který nastal v pastoraci mládeže po II. vatikánském koncilu: „*Mladí lidé se musí stát prvními a*

---

⁵⁸ Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže: Vznik, spiritualita, výhledy*, s. 159.

⁵⁹ Jan Pavel II., *Novo millennio ineunte*, čl. 43, ČBK, Praha 2001. In: *Pastorační plán sekce pro mládež české biskupské konference*, s. 17.

⁶⁰ Srov. BALÍK, J. *Na cestě s mladými, O službě církve mladým lidem*, s. 166–167.

bezprostředními apoštoly mladých.“⁶¹ Nabídky DCŽM jsou primárně zaměřeny na mladé věřící lidi římskokatolického vyznání.

Diecézní centra života mládeže nabízejí především následující aktivity:

- kurz pro animátory,
- škola partnerských vztahů,
- víkendové přípravy na biřmování,
- duchovní obnovy,
- víkendová setkání se specifickými tématy.

Existuje ještě mnoho různorodých aktivit, specifických pro každé jednotlivé centrum. Do center přijíždějí společenství, rodiny, mladí lidé. Lidé přicházejí na organizovanou akci, nebo zde tráví volný čas. Dveře jsou otevřené každému. Ovšem diecézní centra života mládeže neslouží jako ubytovny či levné hotely. Každé centrum má svůj řád, který je potřeba dodržovat.

3.2 Vznik a historie diecézních center života mládeže

V letech 1948 až 1989 komunistická nadvláda tvrdě postihovala církve i jednotlivé kněze či řeholníky, kteří se věnovali dětem a mládeži. Jakékoli aktivity tohoto druhu byly nejen zakázány, ale někdy též trestány jako protistátní činnost. S uvolněním poměrů ve společnosti po roce 1989 má církve znovu zájem věnovat se všem věkovým skupinám, mládež nevyjímaje.

První centrum vzniklo ještě za komunismu v roce 1979. Jeho zakladatelem byl P. Miroslav Šimáček, který byl poslán do českého pohraničí. Přes četné kontakty ho navštěvovalo na faře v pohraničí mnoho lidí a to dalo vznik prvnímu diecéznímu centru života mládeže v Příchovcích.⁶²

---

⁶¹ EN 72.

⁶² Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže – sborník o podstatě těchto center a jejich každodenním životě*, s. 151–152.

Postupně v ČR vznikají jednak diecézní centra pro mládež, která sídlí v biskupských městech a koordinují péči o mládež v jednotlivých diecézích, a zároveň diecézní centra života mládeže (DCŽM), která mají za cíl vytvořit prostor přijetí a zázemí pro mladého člověka tak, aby rostl v lidských kvalitách i v poznání Krista. Principem DCŽM je společný život kněze a týmu mladých lidí, kteří společně žijí své osobní křesťanství, obstarávají programy pro mládež a zůstávají otevřeni pro ty, kteří chtějí či potřebují této možnosti využít i mimo připravované aktivity. Tato myšlenka se ujala prakticky ve všech diecézích. Výzkum, který obsahuje tato práce, se týká tří DCŽM, jejichž historii nyní krátce nastíním.

3.2.1 DCŽM českobudějovické diecéze „Ktiš“

DCŽM Ktiš se nachází v jižních Čechách v bývalých Sudetech a v pohraniční oblasti. K vybudování DCŽM Ktiš přispěla nabídka spolusousedící pasovské a linecké diecéze. Tyto dvě diecéze finančně podpořili přestavbu fary. Fara byla zrekonstruována a měla sloužit pro mezinárodní setkávání mládeže. Dne 10. června 1995 byla slavnostně požehnána a jejím prvním správcem se stal P. Bohuslav Švehla. Ten převzal ideu německých sousedů a zároveň dal faře podobu diecézního centra života mládeže. V roce 2005 přišel na faru P. Jaroslav Karas s malým týmem mladých lidí a začala obnova chodu DCŽM. Od léta 2009 v jeho práci pokračuje P. Roman Dvořák. Nyní na faře působí pátým rokem společně ještě s týmem (dvě ženy, jeden muž).⁶³

3.2.2 DCŽM pražské arcidiecéze „Nazaret“

Založení DCŽM v pražské arcidiecézi byl pověřen P. Jan Balík. Pro založení se vybral objekt fary v okrajové části Prahy v Kunraticích. Tato pražská část poskytuje krásné prostředí a nedaleký les. Od počátku bylo jisté, že DCŽM bude charakterizováno velkoměstem. Fara byla požehnána a zasvěcená Panně Marii v lednu 1993. Od té doby zde působil tým mladých lidí společně s knězem (dvě ženy, jeden muž).⁶⁴

---

⁶³ Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže – sborník o podstatě těchto center a jejich každodenním životě*, s. 167.

⁶⁴ Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže – sborník o podstatě těchto center a jejich každodenním životě*, s. 164–165.

3.2.3 DCŽM brněnské diecéze „Mamre“

DCŽM Mamre se nachází v blízkosti Brna a Českomoravské vysočiny. Na rozdíl od jiných DCŽM byla tato fara v dobrém stavu, proto se mohla začít využívat pro mladé lidi. V roce 1993 P. Josef Havelka zde zahájil víkendové pobyty. Později bylo přistoupeno k rozsáhlé rekonstrukci a vybudování nové vestavby. Faru opravovali převážně samotní mladí lidé. Od roku 2000 zde působil první tým společně s knězem a jáhnem. Název Mamre je inspirován knihou Genesis, ve kterém je tímto pojmem označeno místo, kde se Abrahám setkal s Bohem. Cílem domu je zprostředkovat mladým lidem setkání s Hospodinem.⁶⁵

3.3 Role a úkoly pracovníku DCŽM

Jedním ze specifických a zásadních prvků každého DCŽM je stálý tým, který se snaží předávat svým životem a službou základní lidské hodnoty pramenící z evangelia. Tým je složen z mladých laiků a kněze. Kněz je v DCŽM ustanoven a pověřen místním biskupem. Laici zde pracují zpravidla jako dobrovolníci. Úzká spolupráce laiků s knězem se jeví jako velice přínosná a užitečná. Laici i kněží mají v týmu specifické role a úkoly.

Podle Balíka kněz, který působící v DCŽM, spojuje více rolí v jedné osobě. Je třeba, aby se učil být vedoucím, přítelem i otcem. To patří mezi nejnáročnější role a je potřeba stále prohlubovat lidskou zralost, spolupráci a vcítění se do nitra druhých.⁶⁶ Mladí lidé očekávají od kněze „*bezpodmínečnou lásku, přijetí, a to vyžaduje mít na ně čas. Zároveň ale v knězi touží najít autoritu, oporu a pomoc. Tak se kněz stává důvěrníkem, přítelem a rádcem.*“⁶⁷

Z psychologie víme, že pokud by chtěl kněz tomuto požadavku dostát, nastane nutně střet rolí. Navíc se tyto nároky stále mění v závislosti na měnících se potřebách mládeže. Je důležité neustále formovat kněze pro práci s mladými lidmi, aby

---

⁶⁵ Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže – sborník o podstatě těchto center a jejich každodenním životě*, s. 169.

⁶⁶ Srov. BALÍK, J. *Na cestě s mladými, O službě církve mladým lidem*, s. 290.

⁶⁷ BALÍK, J. *Na cestě s mladými, O službě církve mladým lidem*, s. 349.

nezůstávali v zaběhnutých stereotypech. Kněží musí často být současně organizátory, manažery a vedoucími. Je jasné, že všechny tyto úkoly nezvládne kněz sám. Nejpotřebnější rolí kněze je role duchovního rádce a člověka, který doprovází.⁶⁸

Církev by měla vzdělávat a připravovat laiky a pastorační pracovníky, kteří by zastupovali kněze v rolích manažerských a organizačních, především proto, aby kněží měli dostatek času sloužit svátostmi a doprovázením druhých lidí. Kněží by neměli mít strach přenechat kompetence a vložit důvěru za svěřené úkoly druhým lidem, a tím přirozeně proměňovat mladé lidi v již zmíněný „subjekt pastorage“.

3.4 Požadavky na členy týmu DCŽM

Podle současných statistik vyplývá, že věk při vstupu do týmu se pohybuje mezi 21. a 23. rokem. Za vhodnou délku pobytu v týmu se považují 2–3 roky. Mladí lidé pobývají v týmu průměrně 1,5 roku. Což je o půl roku méně, než je považováno za optimální dobu strávenou v týmu. Z hlediska vzdělání působí v týmu polovina vysokoškoláků a polovina středoškoláků.⁶⁹ Od mladých lidí, kteří působí v týmu, se očekává velká míra osobní zralosti.

Podle J. Balíka je jedním ze základních předpokladů pro přijetí do týmu ochota a schopnost mladého člověka žít komunitním způsobem života. Tato schopnost se projeví až při vstupu do týmu. Dalším předpokladem je psychické a fyzické zdraví. Mladý člověk pracující v týmu by měl mít přirozeně určité předpoklady a citlivost pro práci s mládeží. Dobrý člen týmu by měl disponovat následujícími vlastnostmi: zbožnost, altruismus a otevřenost. Naopak by se měl vyvarovat lenosti, individualismu, sobectví a uzavřenosti.⁷⁰ Je přínosné, pokud v týmu působí mladý člověk, který již na akce DCŽM jezdil, popřípadě pochází z diecéze, ve které se nachází DCŽM. Mladí lidé přicházejí především na rovině osobních vztahů a kontaktů.

---

⁶⁸ Srov. OPATRŇY, A. *Pastorační situace u nás, Analýzy a výhledy*, s. 89.

⁶⁹ Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže: Vznik, spiritualita, výhledy*, s. 258–260.

⁷⁰ Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže: Vznik, spiritualita, výhledy*, s. 265.

Každý člen v týmu by měl mít jasně vymezené kompetence a zodpovědnost za určitou oblast. Jsou to dvě pracovní oblasti, které členové týmu obstarávají. *Primární oblast* je utváření vztahů s mladými lidmi a případná animace volného času (příprava duchovních obnov, prázdnin). Do *sekundární oblasti* spadá zabezpečování chodu domu (vaření, úklid, technické věci).

Mladý člověk se při vstupu do týmu potýká s mnoha změnami ve stylu dosavadního života. Také intenzivní život společenství pokládá vysoké nároky. Členové týmu jsou biskupstvím zaměstnání jako pastorační asistenti nebo jako dobrovolníci. Přesto není stanoveno žádné formální vzdělání (teologické nebo pedagogické), které by měli mít členové týmu. Převládá totiž názor (Balík), že je důležitější, aby měl člen týmu možnost v rámci svého působení procházet kurzem zaměřeným na intenzivní duchovní formaci a vzdělání v oblasti teologie a pedagogiky.

Česká biskupská konference poskytuje odbornou speciální formaci, kterou je dvouletý *Studijně formační kurz Sekce pro mládež*. Tento kurz ovšem probíhá až při vstupu do týmu. Cílem kurzu je získání odborných kompetencí především v pastorační a při práci s mládeží. Kurz trvá dva roky a zahrnuje odborné přednášky a katecheze.

4. Aplikace pastoračních principů v rámci diecézních center života mládeže

4.1 Pozornost vůči spiritualitě

Mladí lidé se s nabídkou spirituality setkávají v mnoha rovinách a různými způsoby, především v tom, že se jednotliví pracovníci snaží spiritualitu uplatnit v každodenním životě. Spiritualita se také odráží v prožívaném společenství, kde se snaží žít pravou křesťanskou lásku, jež uvádí do tajemství společenství. Lidská komunita, která na DCŽM působí, má být odleskem společenství, které má zakotvení v Bohu.⁷¹

Konkrétní nabídka spirituality spočívá v nabídce duchovního programu, slavení eucharistie, společných modliteb, prožívání svátostí, duchovních rozhovorů. Nelze opomenout život ve společenství, kde se lze konkrétně dotýkat lásky k bližnímu skrze přijetí od týmu (vzájemné přijímání se, ochota vzájemně si naslouchat).

4.2 Nejen spiritualita!

K celistvému přístupu patří naplnění biologické, psychologické, sociální a spirituální stránky jedince. Na DCŽM dochází konkrétně k naplnění jednotlivých stránek, které poté tvoří celistvost. Jako bychom skládali kamínky do mozaiky a celistvost byla již hotová mozaika. Do stránky biologické bychom zařadili uspokojení základních životních potřeb jedince, jídlo, pitný režim, možnost přespání, teplo. Do psychologické stránky můžeme konkrétně zařadit bezpodmínečné přijetí jednotlivce. Do sociální stránky vzájemné tvoření interakcí, jak se spoluúčastníky, tak s vedoucími a kněžími. Též sem lze zařadit konkrétní fyzická práce pomoc při údržbě a chodu domu. Spirituální stránka zahrnuje svátosti, společnou eucharistii, společné modlitby a duchovní program. Pouze vyváženost všech čtyř stránek může tvořit celistvost.

---

⁷¹ Srov. BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže: Vznik, spiritualita, výhledy*, s. 193–194.

4.3 Každý je originál (individuální přístup)

Individuálního přístupu se na DCŽM dostane každému účastníku. Podmínkou individuálního přístupu je vzájemná otevřenost, skrze přijetí každého, kdo přichází. Každému je dán prostor svobody. Individuální přístup se také projevuje v nabídce individuálního rozhovoru, duchovního doprovázení nebo řešení problémů každého, kdo o pomoc požádá. Individuální přístup je časově náročný, takže nelze zpravidla zajistit pro každého jedním vedoucím. Je tedy důležité vychovávat animátory a nástupce vedoucích mládeže. Program jednotlivých akcí se přizpůsobuje podle dynamiky skupiny. Samotní účastníci jsou zváni k přípravě a realizaci částí programů, takže jsou vtaženi do dynamického procesu, v němž se využívají jejich dary; i v těchto přizvání a důrazu je vidět, že s každým účastníkem je zacházeno s vědomím, že je originálním Božím obrazem.

4.4 Podpora kritického myšlení a odolnosti vůči vlivu prostředí

Podpora kritického myšlení se na DCŽM upevňuje skrze společné rozhovory, diskuze, zamyšlení a přijetí názorů každého jednotlivce. V DCŽM nejde o izolované prostředí, ale o prostředí, které připraví jedince vyzrálé čelit obtížím reálného života.

4.5 Služba, jak mládeži, tak společnosti (společenská diakonie)

Společenská diakonie se na DCŽM uplatňuje skrze to, že se mladí lidé stávají apoštoly mladých. Diakonie se také uplatňuje skrze společná setkání mladých lidí s obyvateli obce konkrétního DCŽM. Například na Ktiši vždy mladí lidé v rámci víkendu spolupřádají adventní trhy pro danou obec. Pokud nějaké DCŽM slaví výročí svého působení, je do toho zapojena obec a její obyvatelé.

Samotní vedoucí mládeže na Ktiši pořádají pro děti z obce nízkoprahový klub Jablíčko, ve kterém se pravidelně jednou týdně scházejí a připravují program pro děti. Na jiných DCŽM vedoucí mládeže spolupracují s místními školami a vyučují tam náboženství.

4.6 Potřebujeme duchovně růst (duchovní nabídky a doprovázení)

Duchovní nabídky DCŽM nabízí neustále skrze své programy. Na všech DCŽM se dají slavit společně Velikonoce a Silvestr, prožívat duchovní obnovy v adventu a postní době. Dále na DCŽM probíhají víkendové akce, které jsou tematicky zaměřené na hledání životní cesty, na vztahy, na vedení mladých lidí, nebo i brigády a pracovní víkendy. Na DCŽM probíhají i souvislé animátorské kurzy, školy modlitby, kurzy o vztazích. Duchovních nabídek je mnoho a je z čeho vybírat, záleží na touze a potřebě jedince. Duchovní doprovázení je umožněno každému jedinci, a to skrze přítomného duchovního kněze, jáhna, kaplana, vedoucího mládeže, animátora. Jedinec může o duchovní doprovázení či rozhovor kdykoliv požádat. Duchovní doprovázení se neděje pouze na individuální úrovni, ale i ve skupině, a to při tematických skupinkách, kdy animátoři či vedoucí mládeže vedou svěřenou skupinku a rozjímají nad zadanými tématy.

Tím, že „týmáci“ jsou s příchozími v neustálém kontaktu, snadno se přirozeně dostávají k rozhovorům na závažná témata. Tyto rozhovory se nejčastěji spontánně konají při práci nebo ve večerních hodinách.⁷²

4.7 Křesťanství prožíváme ve společenství

Společenství se velmi prakticky a neustále utváří v každém DCŽM a tvoří základ každého centra. Společenství je prožívané skrze působící tým, ale i skrze účastníky navzájem, skrze vzájemný program, práci a odpočinek. Společenství se promítá při každé činnosti DCŽM. Duchovní společenství je pak prožíváno při slavení eucharistie, při společných modlitbách a při rozjímání.

---

⁷² BALÍK, J. *Diecézní centra života mládeže: Vznik, spiritualita, výhledy*, s. 68.

4.8 Ježíšova priorita – chudí a jinak znevýhodnění (sociální solidarita)

Sociální solidarita se v praxi DCŽM dá projevit mnoha způsoby. Konkrétním příkladem je, že pokud rodina či účastník nemá finanční obnos na danou akci, najde se vždy nějaké řešení. Nedostatek financí není překážkou pro pobyt v DCŽM. Naopak často se najdou i dárci, kteří činnost podporují jakýmkoliv darem. Solidaritě a ohleduplnosti se účastníci učí a projevuje i ve vzájemné práci pro sebe navzájem. Někdo při akci pomáhá při přípravě programu, někdo při mytí nádobí, někdo při úklidu.

5. Průběh výzkumného šetření

Pro samotné výzkumné šetření jsem zvolila metodu kvalitativního výzkumu, jež je založena na analýze polostrukturovaných rozhovorů. Výzkum probíhal v několika etapách, které obsahovaly různé úkoly k získání kvalitních dat a k úspěšnému zakončení zpracováním a vyhodnocením získaných informací. Výzkumné šetření probíhalo v období od srpna 2014 do března 2015, kdy proběhlo vyhodnocení získaných dat. Průběh výzkumného šetření jsem konzultovala s vedoucím práce.

V následujících kapitolách je uveden „časový harmonogram výzkumného šetření“. Je zde popsáno období, v němž výzkum probíhal. Poté je zde uveden „cíl šetření“, kde se vrátíme k výzkumnému problému. Další podkapitola se týká „způsobu výběru výzkumného vzorku“. Poté jsme se zabývali „použitou metodou výzkumného šetření“, kde jsou charakterizovány otázky, výzkumné otázky a práce s polostrukturovaným rozhovorem a následnými daty. Tato kapitola také obsahuje *strukturu rozhovorů*, následný *sběr a vyhodnocení získaných dat*. Vyhodnocení probíhalo pomocí počítačového softwaru MAXQDA 11.

5.1 Vymezení problému a cíl šetření

Výzkum je zaměřen na diecézní centra života mládeže, kde mladí lidé pracují a jsou k dispozici jiným mladým lidem. Hlavní výzkumným úkolem bude zkoumat, zdali jsou

cíle, které sledují vedoucí mládeže v diecézních centrech života mládeže, v souladu se současnou pastorálně teologickou reflexí pastorace mládeže. Kritéria v této práci chápu jako měřítka, podle kterých něco hodnotím. V mém případě jsou to pastorálně teologická měřítka, jak církev dnes vnímá svůj úkol vůči mládeži.

5.2 Cílový soubor výzkumného šetření

Výzkum byl zaměřen na vedoucí mládeže na třech vybraných diecézních centrech života mládeže. Konkrétně DCŽM Ktiš v českobudějovické diecézi, ADCŽM Nazaret v pražské arcidiecézi a DCŽM Mamre v brněnské diecézi.

Pro hlubší vhled do situace jsem v centrech byla v kontaktu nejen s vedoucími mládeže, ale i účastníky a s místními duchovními. Důležitým kritériem pro mě bylo vnímání jednotlivých vedoucích vybraných DCŽM a jejich konkrétní služby. Jsem si vědoma, že moje výsledky nelze zobecnit na celou ČR, protože předmětem výzkumu nebyla všechna DCŽM. Určitým úskalím rozhovorů je potenciální rozdíl mezi tím, co si respondenti myslí a co říkají.

5.3 Použitá metoda výzkumného šetření

Vzhledem k výzkumné otázce jsem se rozhodla pro kvalitativní výzkum. Kvalitativní výzkum se opírá o indukci (tj. postupuje se směrem od pozorování k teorii). Cílem kvalitativního výzkumu je odkrýt informace, nikoliv testovat již formulované hypotézy. Mezi přednosti kvalitativního výzkumu patří získávání popisu a vhledu při zkoumání jedince či skupiny. Výzkumník zkoumá fenomén v přirozeném prostředí, pozorováním objevuje procesy a na jejich základě navrhuje teorie. Mezi úskalí můžeme zařadit to, že námi získané znalosti nemusí být vždy zobecnitelné v jiném prostředí. Analýza a sběr dat jsou též časově náročné.⁷³

Pro sběr dat jsem zvolila metodu rozhovoru. Rozhovor je považován za významnou cestu praktického sociálně vědeckého bádání; považuje se za specifický interakční

---

⁷³ Srov. HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*, s. 12–13.

proces komunikace. Skrze rozhovor poznáváme sociální skutečnost. V této práci bude použit rozhovor polostrukturovaný. Polostrukturovaný rozhovor se vyznačuje předem danou kostrou (schématem otázek), jejichž formulace a sled je však poté volný.⁷⁴ Výzkumný vzorek tvoří vedoucí mládeže ve vybraných DCŽM. Kvalitativního šetření se účastnilo celkem osm respondentů pracujících s mladými lidmi, z toho pět žen a dva muži. Nejmladšímu respondentovi bylo 20 let a nejstaršímu 25 let, věkové rozmezí tedy činí 5 let. Jednalo se převážně o stávající pracovníky DCŽM, 2 respondenti byli bývalými pracovníky.

5.4 Časový harmonogram výzkumného šetření

Výzkumné šetření proběhlo ve třech etapách:

V první etapě (příprava sběru dat) bylo potřeba určit soubor výzkumného šetření, následně prostudovat literaturu obsahující návody a instrukce k realizaci výzkumného šetření. Na základě literatury o kvalitativním výzkumu byly sestaveny – s pomocí vedoucího práce – podklady pro rozhovor. Pak už zbývala pouze příprava samotných rozhovorů a jejich realizace. Ukázalo se, že pro úspěšnou realizaci výzkumu bylo stěžejní skloubení termínů a oslovení respondentů byl celkem klíčový bod rozhovoru. Někteří respondenti se styděli poskytnout rozhovor, když věděli, že rozhovor bude následně nahrán.

Ve druhé etapě (sběr dat) výzkumného šetření jsem uskutečnila samotné kvalitativní rozhovory s pracovníky DCŽM. Na základě jejich souhlasu jsem rozhovory nahrávala na diktafon. Po nahrání rozhovorů jsem sbíraná data přepisovala a následně analyzovala. Tato část byla časově velmi náročná.

Ve třetí etapě (analýza) byla data interpretována. Pro zpracování dat jsem použila počítačový software pro kvalitativní zpracování dat MAXQDA11 (MAX Qualitative Data Analysis). Data jsem interpretovala metodou kódů a subkódů.

---

⁷⁴ Srov. VESELÁ, J. *Sociologický výzkum a jeho metody*, s. 42–43.

Časový harmonogram výzkumného šetření

1. Fáze výzkumu

Srpen - Říjen 2014 - Načtení potřebné literatury k provedení výzkumného šetření, stanovení cílového souboru šetření.

Listopad 2014 - Sestavení otázek a rozhovorů výzkumného šetření.

Prosinec 2014 - Domlouvání termínů s respondenty pro realizaci výzkumného šetření.

2. Fáze výzkumu

Prosinec- Únor 2015 - Průběh kvalitativních rozhovorů s klienty, přepis rozhovorů.

3. Fáze výzkumu

Únor-Březen 2015 - Interpretace získaných dat. Práce v programu MAXQDA 11. Interpretace pomocí metody kódování.

5.4.1 Rozhovory a jejich struktura

Ve své práci jsem používala kvalitativní polostrukturovaný rozhovor. Rozhovor byl veden v přirozených podmínkách, a ne v uměle navozeném prostředí, kde se ona přirozenost těžko hledá. Výhodou kvalitativního rozhovoru byl také vybraný počet zkoumaných jedinců, který mně pomohl zvýšit soustředěnost na prožívání situace jedince. Struktura rozhovoru byla daná strategií, kterou jsem se snažila dodržet pomocí předem rozmyšleného tématu.

Účelem výzkumného šetření bylo, abych se dozvěděla:

- jací lidé (s jakými vlastnostmi) pracují v týmu DCŽM
- proč se rozhodli k práci v DCŽM, případně pod jakým vlivem
- jaké mají názory na DCŽM, na práci v něm, na potřebnou kvalifikaci

Tento záměr lze formulovat **čtyřmi výzkumnými otázkami**, které byly základem tvorby struktury rozhovoru:

- motivace členů týmu pro práci v DCŽM

- charakteristické vlastnosti (předpoklady) respondentů
- očekávání při vstupu do týmu a hodnocení, jak se očekávání naplnila
- kvalifikační předpoklady pro práci v DCŽM (názory respondentů)

Otázky byly otevřené, abych nebrala „prostor svobody“ respondentům a jejich specifickému vnímání dané situace.

Otázky jsem se snažila nezatížit předsudky – stereotypy. Předem připravené otázky jsem obohacovala o doplňující otázky, které sloužily k prohloubení informací. Otázky jsem se snažila formulovat tak, aby si respondent dokázal představit danou situaci. Snažila jsem se vyhýbat složitým a abstraktním pojmům. Cílem bylo vytvořit otázky, které by motivovaly k odpovědi, ale odpovědi by si nevynucovaly.

Při vedení rozhovoru jsem se snažila dodržet základní pravidla a etiku vedení rozhovoru. Informovala jsem respondenty o účelu a následném použití rozhovoru a celkového výzkumu o mlčenlivosti a nešíření získaných dat pro jiné než školní účely.

Při rozhovorech jsem respektovala svobodu respondentů. Nikoho jsem nenutila, nemanipulovala ani nepřemlouvala. Nechala jsem vždy respondenta dokončit větu, dávala mu dostatek času a tolerovala pauzy. Dávala jsem si pozor na vyváženost. Na začátek jsem poprosila respondenta o krátké představení.

Mohl/a bys mi říci o sobě několik informací?

- Kolik je ti let?
- Co jsi vystudoval/a?
- Kde nyní pracuješ, v jaké profesi?
- Jsi svobodný/svobodná, nebo ženatý/vdaná?
- Od kdy se zúčastňuješ aktivit centra?
- Jakou pozici máš v centru (dobrovolník, animátor....)?
- Do které patříš farnosti (doma) – místo?

Tyto informace sloužily ke krátkému uvedení a upřesnění informací o respondentovi. Informace jsem si hned na začátku zaznamenala na zvláštní arch papíru. Poté jsem

společně s respondenty přešla k samotnému rozhovoru. Struktura rozhovoru byla dána následujícími otázkami, kterými jsem sledovala výzkumné otázky (viz výše):

- Mohl/a bys mi vyprávět o tom, kdy ses dozvěděla poprvé o centru a jak k tomu došlo, že zde pomáháš? Zajímá mě, jak se to celé u tebe vyvíjelo.
- Než ses dostal/a do centra, zapojovala ses v nějakém společenství/skupině dětí nebo mládeže, třeba u vás ve farnosti nebo jinde?
- Když jsi zde začal/a, měl/a jsi o tom určitě nějaké představy. Pokusil/a by ses srovnat představy, které jsi měla na začátku, s realitou teď – co tě třeba překvapilo, pozitivně nebo i negativně, co vidíš jako výzvu nebo jako povzbuzení, z čeho máš radost a co tě trápí?
- A nakonec bych se chtěla zeptat, co si myslíš o tom, jakou by měl mít člověk, který tady pracuje, předtím vzdělání – pedagogické, psychologické, teologické, jiné. Zkus se o tom rozpovídat, v jaké oblasti by bylo vzdělání pro práci v centru užitečné?

5.5 Sběr a zpracování dat – záznam a přepis rozhovorů

Nejprve jsem oslovila jednotlivé respondenty, se kterými jsem udělala digitální nahrávku rozhovoru. Poté jsem zkontrolovala záznamy a jednotlivé rozhovory přepsala. Rozhovory jsem přepisovala co nejdříve po realizaci rozhovoru, abych měla na paměti všechny okolnosti, za nichž byl rozhovor uskutečněn. Po transkripci jsem s rozhovorem pracovala dál pomocí otevřeného kódování. Přepisy rozhovorů a metodické poznámky jsou v příloze.

5.6 Způsob vyhodnocení dat

Ke zpracování dat jsem použila program MAXQDA 11, který mi umožnil provést kódování v kvalitativním výzkumu. Nahrávání jednotlivých dat do programu vyžadovalo změnu formátu dokumentu a následné vložení do programu. Takto jsem postupně nahrála všechny rozhovory. V programu jsem si vytvořila hlavní kódy a několik subkódů. Základní kódy byly čtyři a odpovídaly položeným otázkám. Některé další kódy a subkódy jsem vytvářela v průběhu zpracování jednotlivých dokumentů. V průběhu zpracování jsem je také přerazovala podle důležitosti. Z metody kódování vyplynuly hlavní kategorie a podkategorie, jež se vztahovaly k hlavní výzkumné otázce, zdali jsou cíle, které sledují vedoucí mládeže v diecézních centrech života mládeže, v souladu se současnou pastorálně teologickou reflexí pastorace mládeže.

Pro přehlednost uvádím v následující tabulce č. 1 seznam kódů a subkódů, které jsem použila. Ke každému kódu a subkódu uvádím příklad z provedeného výzkumu pro jasnější vhled do celého kontextu práce.

Tabulka č. 1

Hlavní kód	Dílčí kódy	Subkódy	Příklady
Cesta do týmu/motivace			
	<i>Cesta do týmu</i>		
		Setkání s centrem poprvé	„Předtím ses s nějakým centrem setkala? Eva – Ne vůbec, jen DCM V Plzni, ale tam není DCŽM.“ (Eva, rozhovor č. 4, ř. 20–21)
		Na centrum již jezdil	„Možná právě proto jsme časem začali jezdit do Prahy na víkendovky do Nazareta. To mohlo být tak kolem mých 14 let. Od té doby jsme tam nepravdělně jezdili.“ (Matouš, rozhovor č. 5, ř. 4)
		Přijal nabídku kněze	„Tak mi Roman zavolaal a ptal se, jestli bych nechtěla jít na Ktiš.“

			(Eva, rozhovor č. 4, ř. 13)
		Dozvěděl se o týmu od kamarádů	„Se dřevem v lese, malováním pokoje a tehdy se mě Jarka zeptala, jestli bych nechtěl jít do týmu, ale tehdy mi to přišla jako naprostá blbost. Ale je pravda, že od té doby jsem o tom začal přemýšlet.“ (Standa, rozhovor č. 2, ř. ??)
		Co dál po škole	„A najednou jsem se po střední nedostala, kam jsem chtěla, a v tu chvíli přišla myšlenka. Půjdu do Nazareta“. (Eliška, rozhovor č. 7, ř. 10)
		Těžká životní situace	„Prostě jsem se dostala do životní situace, kdy jsme nebyla schopna sama dost fungovat a prostě jsem z toho byla dost na dně.“ (Peťa, rozhovor č. 8, ř. 16)
		Motivace	
		Pomoc druhým a služba	„Chtěla jsem sloužit a toto jsem vnímala jako službu.“ (Eva, rozhovor č. 4, ř. 17)
		Přijetí	„Byla to právě ta parta, co mě tam drželo. A potom taky to, že se nám tam líbilo. Nalezli jsme tam přijetí a samotné prostředí centra bylo příjemné“. (Matouš, rozhovor č. 5, ř. 8)
		Osobní praxe a růst	„Při praxi jsem se seznámila nejen s centrem a životem v centru, ale tak prací, jeho posláním, cílem. Ktiš ve mně zanechalo hluboký dojem nejen po stránce pracovní, ale také lidské. Moc dobře jsem se zde cítila a mohla osobnostně růst.“ (Jana, rozhovor č. 3, ř. 5)
Vlastnosti	a		

předpoklady			
		Introvert	„Vzhledem k tomu, že jsem introvert, tak jsem se ze začátku bál toho, že budu muset být iniciativní.“ (Matouš, rozhovor č. 5, ř. 20)
	Předpoklady dobrého týmáka		
		Vztah s Bohem	„Člověk by měl žít s Bohem. Měl by hledat oporu v Bohu. Měl by být s Bohem 24. hodin denně, což je asi těžký. Prostě člověk by měl vědět, čemu věří, měl by víru brát vážně mít úctu k eucharistii a taky si myslím, že by měl být otevřený, nebo sociálně zaměřený.“ (Bibi, rozhovor č. 6, ř. 48)
	Míra zapojení		
		Aktivní zapojení	„Pořádali jsme akce pro děcka tábory, víkendovky, duchovní obnovy tam jsem byla jako vedoucí pomáhala jsem tam. A když jsem byla rok v Brně, tak jsem chodila na Petrov na spolčo.“ (Peťa, rozhovor č. 8, ř. 22)
		Občasné zapojení	„Dokonce až v nazaretském týmu. Popravdě jsem nikdy po vedení společenství netoužil.“ (Matouš, rozhovor č. 5, ř. 20)
Představy a skutečnost			
	Představa		
		Žádná představa	„No, já jsem o tom asi žádné moc představy neměl. Jen jsem si říkal, že to bude pohodička, že uvaříme, ubytujeme, maximálně občas nějakou modlitbu se pomodlíme a konec.“

			(Standa, rozhovor č. 2, ř. 31)
		Věděla jsem, do čeho jdu	„Počítala jsem s tím, že teď vím, co dělám.“ (Eliška, rozhovor č. 7, ř. 32)
		Jiná představa	„Je to vtipný, člověk sem přijde s nějakýma ideálama a myslí si, jak to tady funguje. Hodně času věnuješ ten týden před tím, že chystáš faru, pereš, vaříš, žehlíš a vůbec to nestiháš.“ (Peťa, rozhovor č. 8, ř. 26)
		Strach ze služby	„Nastupovala jsem zde s obavami, že mě může cokoli překvapit, a také z toho, jak budu zde platná já a jak to budu zvládat.“ (Jana, rozhovor č. 3, ř. 52)
	Skutečnost		
		Víc volného času	„Já jsem měla představu, že se alespoň dostanu domu třeba na víkend, nebo alespoň o víkendu, když tam není žádná akce“ (Eva, rozhovor č. 4, ř. 33)
		Víc prostoru pro samotu	„S čím bojuji, je, že společně v pondělí, úterý někam jedeme. Někdy je to hezký, ale já bych občas raději upřednostnila, kdybych byla sama, nebo si mohla někam odjet, kde bych si od všeho odpočinula.“ (Eva, rozhovor č. 4, ř. 45)
		Komunitní život	„Navíc, když do jisté míry žijeme komunitním životem - tedy jsme 24 hodin spolu.“ (Jana, rozhovor č. 3, ř. 58)
		Přílišná organizace	„To jo někdy je pro mě těžký, že je ten den moc organizovaný.“ (Eva, rozhovor č. 4, ř. 63)
		Vyčerpanost	„Potom jsem začala být hodně unavená a pak ještě více unavená. Potom vyšlo, že jsme

			<p><i>jeden čtvrtek neměla přes den volno, ale ani neděle nevyšla. Takže jsem jela 14 dní v kuse.“</i></p> <p>(Eliška, rozhovor č. 7, ř. 44)</p>
		Nejasné hranice	<p><i>„Nejtěžší je to naučit se odpočívat, umět si odpočinout a najít dobrou míru v tom, kolik věcí udělat a kdy už je toho hodně a kdy už udělat něco pro sebe.“</i></p> <p>(Bibi, rozhovor č. 6, ř. 42)</p>
	Přínos		
		Zkušenost soužití s druhými lidmi	<p><i>„Práce v týmu je všude náročná – skloubit temperamenty různých lidí je náročné. Navíc, když do jisté míry žijeme komunitním životem – tedy jsme 24 hodin spolu. Na druhou stranu jsem za tuto zkušenost velice vděčná. Je to pro mě velká motivace do života a určitou stopu to v něm zanechá.“</i></p> <p>(Jana, rozhovor č. 4, ř. 58)</p>
		Pozitivní přínos služby	<p><i>„Jsem tady šťastná, tím, že tady jsem. Chce se mi zpívat. Já tady mám prostě domov, mám tady lidi, který mě mají rádi, nebo doufám, že mě mají rádi. Lidi, kteří mě přijímají. Připadám si zde využít.“</i></p> <p>(Bibi, rozhovor č. 6, ř. ??)</p>
		Povzbuzení osobního života s Bohem	<p><i>„Máme tady super duchovní zázemí. Máme super modlitby ráno, večer, každý den chodíme na mši a musíš to dělat. Musíš tam jít ráno na rozjímání, večer na kompletář. Tady to mi pomáhá. To, že bydlím v jednom baráku s knězem, který ti neustále připomíná, že máš žít s Bohem.“</i></p> <p>(Bibi, rozhovor č. 6, ř. 44)</p>

Kvalifikace			
	<i>Nedůležité</i>		<p>„Ale nemyslím si, že by to měla být podmínka k přijetí do týmu. Pobyť v týmu je sám o sobě velmi poučný, řekl bych víc než teorie.“</p> <p>(Matouš, rozhovor č. 5, ř. 32)</p>
	<i>Pedagogické</i>		<p>„No na toto narážím, mám pocit, že mi chybí pedagogický vzdělání, třeba nějaký kurz, možná i teologický, ale spíše to pedagogické.“</p> <p>(Eva, rozhovor č. 4, ř. 69)</p>
	<i>Psychologické</i>		<p>„K ideálnímu vzdělání. Vzhledem k tomu, že sem jezdí spousty lidí, kteří jsou tak na hranici s léčením se, a to spousty druhů, tak si myslím, že psychologie není vůbec na škodu.“</p> <p>(Standa, rozhovor č. 2, ř. 76)</p>
	<i>Významné</i>		<p>„K tomu vzdělání, jestli by bylo dobrý. Je to stoprocentně výhodou, když ho někdo má.“</p> <p>(Jirka, rozhovor č. 1, ř. 58)</p>
	<i>Kurz animátorů</i>		<p>„Už třeba od těch třinácti, kdy si projde kurzem animátorů. Dneska jsou animátoři už na velmi dobré úrovni. Člověk, když chce, tak se naučí v podstatě to, co jsem dělal na Ktiši, jen to má v animátorech stručně.“</p> <p>(Jirka, rozhovor č. 1, ř. 62)</p>

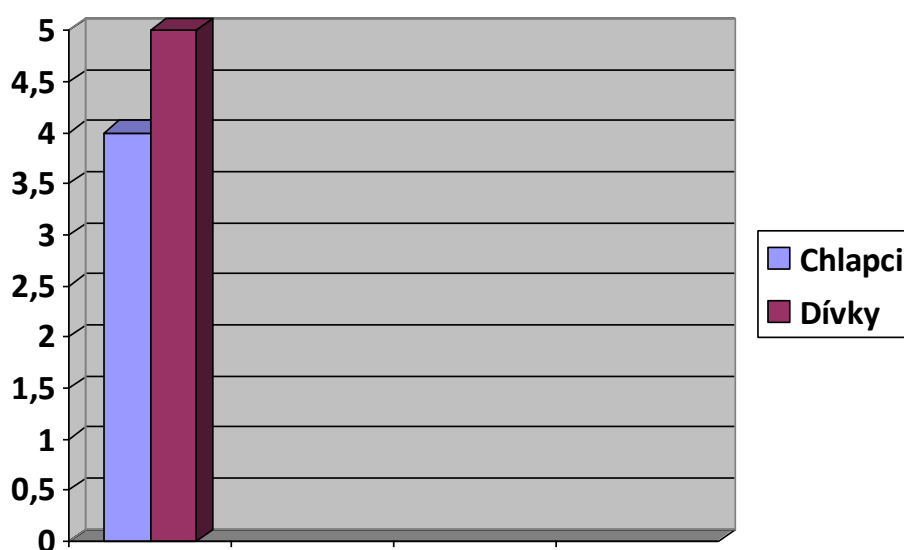
6. Výsledky výzkumného šetření

V této kapitole jsou prezentovány výsledky kvalitativního výzkumu, který byl uskutečněn na základě rozhovorů s jednotlivými respondenty. Níže uvedená data byla zpracována rozkódováním jednotlivých rozhovorů do hlavních skupin kódů a dílčích subkódů. Kvalitativního šetření se účastnilo osm respondentů pracujících s mladými lidmi, z toho pět žen a dva muži. Nejmladšímu respondentovi bylo 20 let a nejstaršímu 25 let, věkové rozmezí tedy činí 5 let. Jednalo se převážně o stávající pracovníky DCŽM, 2 respondenti byli bývalými pracovníky. Průměrně respondenti působí v centru jeden až dva roky. Viz Tabulka 2. jedna přehled respondentů. Viz. genderové grafické znázornění.

Tabulka č. 2 – Přehled respondentů

<i>Respondent</i>	<i>Věk</i>	<i>Místo působení</i>	<i>Působení v týmu</i>
Jana	25	Ktiš	2013–
Eva	24	Ktiš	2014–
Jiří	21	Ktiš	2013–2014
Stanislav	22	Ktiš	2013–
Bibiána	20	Nazaret	2014–
Eliška	20	Nazaret	2014–
Matouš	24	Nazaret	2010–2012
Petra	21	Osová Býtiška	2014–

Graf č. 1 – Genderové grafické znázornění

6.1 Profil respondentů – DCŽM Ktiš

Jiří (21 let, zaměstnán jako pastorační asistent v DCŽM Ktiš), rozhovor č. 1

Vystudoval Obchodní akademii v Písku. Po maturitě začal pracovat v Diecézním centru života mládeže Ktiš jako samostatný pastorační asistent. Aktivit centra se účastní od roku 2010. V týmu měl pozici týmáka, pochází z farnosti Písek. Na Ktiši působil od září 2013 do srpna 2014. Nyní pracuje v Praze.

Stanislav (22 let, zaměstnaný jako pastorační asistent v DCŽM Ktiš), rozhovor č. 2

Vystudoval střední stavební školu, poté začal studovat VŠTE, pozemní stavitelství, studium ukončil a přešel do Olomouce na přípravný ročník před kněžským seminářem. Nyní pracuje jako samostatný pastorační asistent na Diecézním centru života mládeže Ktiš, je svobodný. Aktivit centra se účastní od roku 2009. V týmu má pozici „týmáka“. Pochází z farnosti Nová Včelnice. Na Ktiši působil od března do září 2013; nyní zde opět pracuje od března 2014.

Jana (25 let, zaměstnaná jako pastorační asistent v DCŽM Ktiš), rozhovor č. 3

Vystudovala Gymnázium v Opavě, poté začala studovat Jabok a Evangelickou teologickou fakultu, obor sociální a pastorační práce, v Praze. Nyní pracuje jako samostatný pastorační asistent v Diecézním centru života mládeže Ktiš, je svobodná. Aktivit centra se účastní od roku 2010. V týmu má pozici dříve jako praktikantka, dnes jako „týmák“. Pochází z farnosti Oldřišov. Na Ktiši působí od září 2013.

Eva (24 let, zaměstnaná jako pastorační asistentka v DCŽM Ktiš), rozhovor č. 4

Vystudovala obchodní akademii. Poté šla studovat ekonomickou fakultu do Plzně na Západočeskou univerzitu. Nyní pracuje jako samostatný pastorační asistent v Diecézním centru života mládeže Ktiš, je svobodná. Aktivit centra se účastní od roku 2012. V týmu má pozici „týmáka“. Pochází z farnosti Písek. V DCŽM působí od září 2014.

6.2 Profil respondentů - ADCŽM Praha

Matouš (24 let, zaměstnan jako dobrovolný pracovník v ADCŽM Nazaret), rozhovor č. 5

Vystudoval Gymnázium Svatá Hora v Příbrami. Aktivit centra se účastní od roku 2009. V týmu má pozici týmáka. Pochází z farnosti Příbram. V Nazaretě působil od září 2011 do ledna 2013. Nyní studuje Jabok.

Bibiána (20 let, zaměstnaná jako dobrovolný pracovník v ADCŽM Nazaret), rozhovor č. 6

Vystudovala Gymnázium v Benešově. Nyní pracuje jako dobrovolník v ADCŽM Nazaret, mimo dobrovolné práce ještě studuje prvním rokem sociální práci a psychologii na UK v Praze. Aktivit centra se účastní od roku 2008. V týmu má pozici „týmáka“. Pochází z farnosti Benešov. V Nazaretě působí od září 2014.

Eliška (20 let, zaměstnaná jako dobrovolný pracovník v ADCŽM Nazaret), rozhovor č. 7

Vystudovala Obchodní akademii v Praze. Nyní pracuje jako dobrovolník v ADCŽM Nazaret. Aktivit centra se účastní od roku 2009. V týmu má pozici „týmáka“. Pochází z farnosti Sv. Ludmily v Praze. V Nazaretě působí od září 2014.

Petra (22 let, zaměstnaná jako pastorační asistentka v DCŽM Mamre), rozhovor č. 8

Vystudovala střední sociální školu v Telči. Poté rok pracovala v domově pro seniory v Brně. Nyní pracuje jako samostatný pastorační asistent na Diecézním centru života mládeže Mamre, je svobodná. Aktivit centra se účastní od roku 2008. V týmu má pozici „týmáka“. Pochází z farnosti Nová Říše v Brněnské diecézi. Na DCŽM působí od září 2014.

6.3 Cesta do týmu a motivace

V této kapitole budu prezentovat získané informace z provedeného výzkumu. V první výzkumné otázce jsem zkoumala motivaci a cestu do týmu jednotlivých pracovníků DCŽM. Blíže je to patrné z odpovědí na otázku: „**Mohl/a bys mi vyprávět o tom, kdy ses dozvěděla poprvé o centru a jak k tomu došlo, že se zde pomáháš?**“ Tato otázka byla vhodná na pomalý „start“ rozhovoru. Dotazovaní se vraceli do své minulosti a vzpomínali, co předcházelo jejich současnosti. Při odpovědích na tuto otázku bylo zřejmé, že někteří vypráví o situacích, pocitech, které byly náročné, ale mají je již vyřešené, či si uvědomují, kam se od té doby, kdy stáli před volbou rozhodnutí, posunuli.

Tabulka číslo 3. Cesta do týmu a motivace

Cesta do týmu	
Setkání s centrem poprvé	1
Na centrum už dříve jezdil	7
Přijal nabídku kněze	4
Co dál po škole	4
Těžká životní situace	1
Motivace	
Pomoc druhým a služba	4
Přijetí	6
Praxe a osobní růst	1

Cesta do týmu je u každého mladého člověka velmi specifická. Z výzkumu vyplývá, že téměř všichni centrum navštěvovali již dříve. Pouze jedna respondentka centrum dříve nenavštěvovala, ale měla zkušenosti s prací s mladými lidmi. Čtyři respondenti přijali nabídku kněze či známého, který je oslovil z důvodu hledání pracovníka, či je viděl jako vhodné kandidáty pro službu na centru. Tři respondenti řešili, co budou dělat dál po škole a jakým směrem by se měl ubírat jejich život. Jedna respondentka se dostala do těžké životní situace a viděla východisko ve službě druhým lidem.

Mezi motivační prvky pro vstup do DCŽM patřily nejvíce pomoc druhým a služba (u 4 respondentů). Významnou složkou je pro respondenty přijetí, se kterým se sami na centrech setkali. Jeden respondent uvádí, že do služby jej motivovala možnost osobního růstu.

6.4 Vlastnosti a předpoklady

Druhá otázka kvalitativního výzkumu se týkala osobních vlastností, předpokladů a míry aktivity a zapojení respondentů předtím, než začali pracovat v DCŽM. „**Než ses dostal do centra, zapojoval ses v nějakém společenství ve farnosti, nebo jinde?**“

V této otázce se opět respondenti vraceli časově zpět a úsměvně vzpomínali na své první zkušenosti s pomocí, či přípravou aktivit ve farnosti, ve společenství či na táboře. Někteří se také rozvyprávěli o své povaze a o tom, jak zvláště v týmové spolupráci odhalovali a naráželi na své vlastnosti, temperament.

Tabulka č. 4: Vlastnosti a předpoklady

Introvert	3
Vztah s Bohem	2
Aktivní zapojení	6
Občasné zapojení	2

Tři lidé z výzkumu mluví o své uzavřenosti, ze které měli zpočátku strach a brali ji jako úskalí ve službě druhým lidem. Podstatným osobním předpokladem je pro dva respondenty vztah s Bohem. O duchovním životě se respondenti zmiňují ještě v jiných otázkách, ale předpoklad dobrého „týmáka“ pro ně samotné tvoří autentický vztah s Bohem.

Všichni respondenti měli aktivní zkušenost práce s mladými lidmi již před vstupem na DCŽM. Zkušenosti byly různorodé, týkaly se pomoci při realizaci tábora, vedení společenství, pomoc při přípravě aktivit v daném centru, kurz animátorů. Tato zkušenost jim usnadnila začátky v centru. Většina respondentů se zapojovala aktivně. Dva respondenti se zapojovali pouze občasně.

6.5 Představy, skutečnost, přínos

Nejrozšířenější oblastí výzkumu byla otázka: „**Když jsi zde začal pracovat, měl jsi o tom nějaké představy? Pokusil by ses srovnat představy, které jsi měl na začátku s realitou a teď?**“ Díky kvalitativnímu rozhovoru nebyli dotazovaní respondenti ovlivněni volbou určité škály odpovědi. Naopak tato otázka často vedla respondenty k hlubšímu zamyšlení. Občas jsem nabývala dojmu, že se respondenti nad touto otázkou zamýšleli poprvé, nebo tuto otázku měli již v sobě vyřešenou a při otevření této oblasti znovu nalézali odpovědi. Díky tomuto faktoru jsem získala možnost sledovat vnitřní rozpoložení a reflexi jednotlivých pracovníků. Vnímám, že tato otázka nese s sebou i svá úskalí. Především v přiznání si dané skutečnosti a reality, která nemusí být vždy jednoduchá. Tuto oblast jsem se snažila zakončit pozitivně, zeptat se například, co danému člověku na jeho službě připadá pozitivní, co mu dělá radost. V rámci této otázky jsme také narazili na duchovní život respondentů. Vyprávění respondentů o svém intimním prožívání vztahu s Bohem, o transcendentnu, o těžkostech a radostech duchovního života bylo velmi povzbuzující pro obě strany. Z odpovědí byla vnímat vyzrálost, touha hledat, odvaha ptát se a osobní růst.

Tabulka č. 5: Představy a skutečnost přínos

Představy	
Žádná představa	3
Věděla jsem, do čeho jdu	1
Jiná představa	2
Strach ze služby	4
Skutečnost	
Více volného času	2
Více prostoru pro samotu	4
Komunitní život	3
Přílišná organizace	2
Vyčerpanost	3
Nejasné hranice	4
Přínos	

Zkušenost soužití s druhými lidmi	7
Duchovní život	3

6.5.1 Představy

Tři respondenti neměli o své práci na centru žádné představy. Nabídka přišla náhle, takže si představy nestačili utvořit. Dva respondenti měli o službě jinou představu. Tato představa se většinou týkala očekávání spojených s realitou. Například pokud jako účastníci navštěvovali centrum, získali dojem, jaké by to mohlo být. Najednou realita byla jiná, více činností spojených s údržbou chodu fary než přípravou programu a těžkosti spjaté s komunitním životem.

Dva respondenti věděli, co od služby očekávat, protože před nástupem do služby absolvovali mnoho rozhovorů s předešlými pracovníky. Přesto je však některé skutečnosti překvapily. Čtyři respondenti prožívali na počátku své služby strach, jak obstojí, zdali jsou pro práci na centru vhodní a nebude-li spíše jejich povaha a vlastnosti přítěží v jejich práci. Tyto obavy naštěstí pracovníky nespázaly natolik, aby svoji práci vzdali.

Dva respondenty svazovala přílišná organizace, ať již v maličkostech: například toho, že se musí jíst, když se zrovna řekne, a ne, kdy mají oni hlad. Nebo by právě v některých chvílích uvítali čas na sebe, který v danou chvíli musejí trávit organizovaně. Tři respondenti vnímali v době rozhovoru vyčerpanost, a to jak vyčerpanost z nevyspaní, tak i vyčerpanost psychickou a duchovní. Někteří respondenti se potýkali s nejasnými hranicemi, kdy pro ně bylo těžké hledat správnou míru například v tom, kolik věcí udělat a kdy práci skončit. Nejasné hranice také vyplývaly z neoddělení volného a pracovního času.

6.5.2 Skutečnost

Téměř všechny respondenty překvapila úskalí komunitního života. Najednou jsou v prostředí, kde žijí s lidmi, které si nevybírají, a prožívají s nimi 24 hodin denně. Musí

skloubit nejrůznější temperamenty a musí se domluvit na co nejpohodovější spolupráci. Vnímám, že tato skutečnost je pro pracovníky nejtěžší.

Dva respondenti by uvítali více času pro sebe. Kdyby mohli vypnout, odjet domů. Čtyři respondenti by preferovali více prostoru pro samotu, a to jak pod návalem povinností, tak pro to, aby mohli být sami se sebou a odreagovat se (toulat se po městě, v přírodě, číst knížku).

6.5.3 Přínos

Většina respondentů vnímala pozitivně zkušenost soužití s druhými lidmi, kdy se museli učit více komunikovat, zvykat si na různé povahy lidí, všímat si odlišností muže a ženy, bytostně se dotýkat vlastních i ostatních selhání a nových začátků. Naučili se dodržovat určený řád, nepodřizovat situace a věci svým potřebám, ale mít ohled na své spolupracovníky. To vše pod nárokem evangelia a otevření se transcendentnu.

Tři respondenti se více rozvyprávěli o svém duchovním životě, jako o vzácném a velkém přínosu v jejich práci. Někoho oslovily modlitby, slavení každodenní mše, myšlenka na den, rozjímání, kaple v domě, kam mohou kdykoliv zavítat – anebo jen fakt přítomnosti místního kněze. Někteří objevili nový pohled na eucharistii, adoraci, společnou modlitbu breviáře atd.

6.6 Kvalifikace

Poslední oblastí výzkumného šetření bylo téma kvalifikace. Zkoumala jsem, jaká kvalifikace by byla, dle názoru respondentů, vhodná před vstupem do týmu. Nabídla jsem tři oblasti kvalifikace, které souvisejí s prací s mladými lidmi ve volném čase. Zabývala jsem se kvalifikací pedagogickou, psychologickou a teologickou.

Ptala jsem se touto otevřenou otázkou: **„Co si myslíš o tom, jakou by měl mít člověk, který tady pracuje, předtím vzdělání pedagogické, psychologické, teologické“?** Tato poslední otázka byla zajímavá svojí dynamikou. Zpočátku provokovala ke zkratkovité odpovědi, ale po hlubším dotazování vedla k zamyšlení.

Tabulka č. 6: Kvalifikace

Nedůležité	3
Pedagogické	2
Psychologické	2
Významné	1
Kurz animátorů	4

Většina respondentů nemá kvalifikované vzdělání pro práci s mládeží. Respondenti ovšem využili potenciál svého vzdělání v jiných oblastech: např. ekonomii v pomoci vedení účetnictví, znalost stavebního oboru při údržbě a vylepšování domu. Shodli se na tom, že různorodé vzdělání v jiné oblasti, které každý z nich má, může tvořit obrovskou škálu potenciálů, které je možné využít.

Část dotazovaných prošla dvouletým kurzem animátora mládeže, který jim pomohl se zorientovat v sobě. Dal jim inspiraci a teoretické podklady v oblasti psychologie, pedagogiky a teologie. Z tohoto kurzu čerpají nyní ve své práci.

Někteří respondenti považovali za důležité psychologické vzdělání, vzhledem k tomu, že centra navštěvují mladí lidé, kteří mohou být na hraně nějaké závislosti či poruchy. Psychologie se také podle dotazovaných úzce prolíná s pedagogikou a teologií. Další dva respondenti zmiňovali důležitost pedagogického vzdělání, které by jim pomohlo při tvoření nejrůznějších aktivit a vůbec při vedení skupiny mladých lidí.

Míra teologického vzdělání nebyla pro respondenty podstatná. Zato zmiňovali nezbytnost rozvoje duchovního života. Při hlubší úvaze nad otázkou vzdělání všichni jednoznačně upřednostnili duchovní život a osobní kvality před odbornou kvalifikací.

7. Shrnutí – uplatnění pastoračních principů pracovníků DCŽM

Nyní se ve shrnutí se vrátíme k jednotlivým otázkám a výsledkům výzkumu a také k osmi kritériím pastorace mládeže, které jsme formulovali na základě reflexe pastorace mládeže po 2. vatikánském koncilu. Jednalo se o tato kritéria:

- celistvý (holistický) přístup k člověku
- individuální přístup
- podpora svobody a kritického myšlení
- diakonický princip
- pozornost vůči spiritualitě
- duchovní doprovázení
- podpora společenství
- postoj sociální solidarity

Jednotlivá kritéria by se dala uplatnit ve škále odpovědí skrze svoji provázanost na každou výzkumnou otázku. Z toho důvodu jsem vybrala nejvýraznější podobnosti kritéria se shodnými s odpověďmi. K uplatněným kritériím uvádím příklady z jednotlivých rozhovorů pro větší přehlednost a hlubší vhled do celkového kontextu.

7.1 První výzkumná otázka: Cesty do týmu a motivace

Mladí lidé bývají často pro práci do týmu osloveni, případně je o této možnosti informoval někdo blízký. Pro většinu respondentů bylo zásadní prožít před vstupem do DCŽM přijetí centra. Zde se tedy uplatnilo *kritérium individuálního přístupu*, kdy každý je brán jako originál. Každému je dán prostor svobody.

V odpovědích bylo též obsaženo kritérium *společenské diakonie*, kdy ve středu zájmu stojí mladý člověk a jeho aktuální potřeby. Návštěvníci centra měli možnost navazovat a prožívat blízké vztahy, skrze něž mohli růst do plnosti svého lidství. Nyní

jsou to oni, kdo toto přijetí mají předávat dál. Prožití zprostředkovaného přijetí je zásadní zkušeností pro mladé lidi pracující v DCŽM.

„Takže, prostě mě tady brali, taková jaká jsem. Nikdy tady nechtěli nějakou přetvářku nebo něco takového. Všichni jsme byli na stejné úrovni. I vůbec to, že tady byl ten kněz a týmáci, že mě třeba i do něčeho zapojovali, do nějaké organizace, tak jsem si připadala taková důležitá.“ (Bibi, rozhovor č. 5, ř. 16) – Kritéria „individuální přístup a společenská diakonie“.

Do centra přicházejí pracovníci většinou z důvodu ukončení školy či hledání zaměstnání. Pro jiné je služba v centru možností osobního růstu a dozrání. Práce v centru je také v jednom případě odpovědí na tíživou životní situaci. Pracovníci mají velkou touhu být užiteční. Vidina smysluplné práce s druhými lidmi je současně odpovědí na vtíravé otázky nejistoty: „Co dál po škole? Kde hledat zaměstnání?“ Proto můžeme i tuto nejistotu zahrnout mezi motivy pro vstup do týmu. Práce v týmu také umožňovala realizovat se a uplatnit své schopnosti. Zde se uplatnilo kritérium **celistvého přístupu**, při němž pracovníkům nejde pouze uplatnění a rozvíjení spirituální stránky jejich osobností. Vnímají totiž potřebu uplatnit i své schopnosti a obdarování a realizovat se ve všech stránkách svého já (fyzická zdatnost při pracích kolem údržby domu, vaření, naslouchání, komunikace).

„Hodně jsem poznal sám sebe, co umím. Asi bych se před tím nikdy takhle nehodnotil. Dokážu třeba organizovat akce. Také se zapojovat.“ (Jirka, rozhovor č. 1, ř. 68, 74)

7.2 Druhá výzkumná otázka: Vlastnosti, předpoklady a zkušenosti pracovníků DCŽM

Většina respondentů navštívila DCŽM již před vstupem do týmu. Tato možnost seznámení se s chodem těchto center se jeví jako podstatná pro ulehčení nástupu do týmu. Respondenty spojoval strach z uzavřenosti do sebe ať již proto, že si připadají introvertní před svými kolegy anebo mají pocit velkých nároků v této oblasti. Mnozí se snaží tento limit překračovat a jsou překvapeni svým posunem. Jeví se mi jako

podstatné, je-li pracovník limitován svojí introvertní povahou, aby byl v tomto ohledu povzbuzován a dostával příležitosti k překročení svých hranic. Předpokladem ovšem je, že tyto příležitosti nebudou traumatizující, nýbrž povzbuzující.

Téměř všichni se aktivně podíleli na přípravě a pomoci ve farnosti či v DCŽM, měli zkušenost s mladými lidmi již před vstupem do týmu. Tato zkušenost je pro ně v samotné službě velmi povzbuzující a inspirující.

Někteří respondenti také zmiňovali, že by člověk pracující v DCŽM měl mít vtaž s Bohem, který by měl skrze duchovní život prohlubovat. Zde se uplatňuje kritérium: **pozornost vůči spiritualitě**, kdy je potřeba být citlivý k odlišným přístupům ke spiritualitě a zkušenostem každého pracovníka. Pro někoho je zásadnější v týmu osobní modlitba, pro jiné možnost adorace, či slova na den. Dále se zde uplatnilo kritérium **duchovního doprovázení**, kdy je vnímána touha neustále duchovně růst a rozvíjet svůj duchovní život. Duchovní život je pro pracovníky zásadní pro předávání základního poselství centra.

„Člověk by měl žít s Bohem. Měl by hledat oporu v Bohu. Měl by být s Bohem dvacet čtyři hodin denně, což je asi těžký. Prostě člověk by měl vědět, čemu věří, měl by víru brát vážně, mít úctu k eucharistii, a taky si myslím, že by měl být otevřený, nebo sociálně zaměřený. Někdo, kdo je otevřenější pro lidi a pro práci.“ (Bibi, rozhovor č. 5, ř. 48)

„Tady to mi pomáhá. To, že bydlím v jednom baráku s knězem, který ti neustále připomíná, že máš žít s Bohem. To je úplně nejkrásnější.“ (Bibi, rozhovor č. 5, ř. 44)

7.3 Třetí výzkumná otázka: Představy, očekávání a skutečnost pracovníků DCŽM

Představy, co služba přinese, měl většinou každý jině. Někteří respondenti neměli žádná očekávání. Je lepší, že si respondenti před nástupem nějak výrazně nevytvářeli v hlavě idylické představy o své práci. Idylické představy vedou k rozčarování a zklamání,

protože život vedoucího mládeže v centru není takový, jaký si vysnili. Služba je v každých ohledech náročná, přesto, jak potvrzuje výzkum, krásná a dobrodružná.

Mnohé pojily obavy z náročné služby. Určitý strach, že službu nezvládnou nebo selžou, se vyskytuje téměř u každého. Tento strach z něčeho nového je nejspíše přirozený, ale v případě, pokud mladí lidé vědí, do čeho jdou, by se měl snižovat. Proto se mi jeví jako podstatné zajistit informovanost či praxi pro lidi před vstupem do DCŽM.

Některé respondenty překvapila skutečnost, že je pobyt v týmu odříznutý od města. Najednou bydlí na vesnici a jsou neustále v tom samém prostředí. Z tohoto důvodu by byli rádi, kdyby měli více volného času pro sebe, více prostoru pro samotu. Pokud je mnoho práce a mnoho akcí, volný den se „vypustí“, čímž přirozeně vzniká velká vyčerpanost, jak fyzická, tak psychická. Zde je podstatné, aby si pracovníci o připravený volný den uměli asertivně říci.

Stavy a pocity vyčerpanosti, jakož i touha po samotě a po větším objemu volného času pro sebe může plynout z „nejasných hranic“. Všechny prvky a skutečnost se v praxi spojují se závazkem komunitního života. Zde vzniká otázka, do jaké míry patří toto propojení k podstatě služby a kde jsou hranice – osobní limity, jejichž překročením může vést až k syndromu vyhoření?

V této otázce se silně uplatňuje kritérium **prožívání společenství**: mladí lidé prožívají radosti, ale i úskalí komunitního života a života ve společenství. Z rozhovorů vyplývá, že pro mnohé lidi je prožívání společenství velice těžké (skloubit povahy a různé temperamenty v týmu), ale na druhou stranu je pro ně zásadní a přínosné pro navazování dalších vztahů a zkušeností. Také se zde uplatňuje kritérium **sociální solidarity**, které souvisí se sociálně slabšími a znevýhodněnými jedinci, kdy je potřeba respektovat nedokonalosti a slabosti svých kolegů. Naopak pro komunitní život, jež klade často nárok, že pracovníci tráví čtyřicet hodin denně společně, je potřeba nezaměřovat se na chyby a limity druhých, ale spíše na jejich přednosti a obdarování.

„Já jsem měla asi hodně velký strach z té komunity, z toho života s lidmi, kdo se ti tu sejde a jestli si s nimi budeš rozumět. Je pravda, že jsme spolu ze začátku bojovali,

ale teď se to obrátilo a myslím si, že je to pěkný, ty vztahy. Snažíme se na tom pracovat, za to jsem ráda.“ (Peťa, rozhovor č. 9, ř. 28)

„U sebe vnitřně vnímám, že musím být trpělivá a snažit se na těch vztazích, musím být hodně tolerantní a respektovat.“ (Peťa, rozhovor č. 9, ř. 30)

7.4 Poslední výzkumná otázka: Kvalifikace a vzdělanost pracovníků

Určitá míra a požadavky na kvalifikaci patří nezbytně k pracovníkům DCŽM. Málo z dotazovaných má pedagogické, psychologické nebo teologické vzdělání. Tyto tři typy vzdělání přijdou pracovníkům důležité a v každém z nich vnímají podnětnost pro práci s mladými lidmi. Nad kvalifikaci je ovšem postaven autentický vztah s Bohem a duchovní vyzrállost. Zde se jednoznačně uplatňují opět kritéria *pozornosti vůči spiritualitě a duchovního doprovázení*.

Jako potřebné vnímají pracovníci empatii, osobní vyzrállost, komunikaci, otevřenost, organizační schopnosti, pracovitost a v neposlední řadě otevřenost pro lidi a pro Boha. Zde je uplatněno kritérium *holistického přístupu*, které se projevuje v uplatnění všech dimenzí člověka, a také kritérium *podpora kritického myšlení*, kdy pracovníkům záleží na tom, aby budoucí pracovníci byli vyspělými jedinci se svobodným myšlením, úsudkem a rozhodováním. Do jaké míry ale preferování spirituality oproti (a možná někdy i na úkor) vzdělání může být v souladu s kritériem podpory kritického myšlení, zůstává otázkou.

„Co je důležité, aby „týmák“ měl otevřené srdce pro druhé lidi. Možná zde důležitou roli hraje spíše věk, či vyspělost jedince, který chce sloužit mladým lidem, aby nedocházelo k rozkladu osobnosti nejen týmáka, ale také mladého člověka, kterého se snaží týmák formovat, inspirovat.“ (Jana, rozhovor č. 3, ř. 73)

„Nemyslím si, že vzdělání je tak podstatné. Myslím si, že by to měla být otevřenost pro všechno. Hlavně pro Boha a pro lidi.“ (Bibi, rozhovor č. 5, ř. 48)

Česká biskupská konference nabízí mladým lidem, kteří působí v týmu, studijně formační kurz, při kterém se setkávají jednotliví lidé, kteří působí v DCŽM. Mají společné přednášky přinášející vybrané znalosti z psychologie, pedagogiky a teologie. Zajímalo mě, jak hodnotí tento kurz z hlediska odbornosti jednotliví pracovníci center.

Pro mnohé je studijně formační kurz dobrý, jako podpora týmové práce a stmelení, či jako forma odpočinku, kdy jsou najednou týden pryč od každodenních povinností a shonu. Zde vystává otázka, která dimenze kurzu má přednost – stmelující prvek nebo odborné vzdělání – a zda jsou tyto dimenze vyvážené.

8. Doporučení

Bez neustálé kritické reflexe a promýšlení obtíží, které mohou zastavit či bránit v šíření a předávání evangelia mladým lidem, by centra nemohla růst dál. Bariéry a obtíže mohou u mladých lidí vyvrcholit vytvořením nesprávných postojů a falešných obrazů.

V této závěrečné kapitole uvedu úskalí, která se mohou v centrech vyskytnout. Jednotlivá úskalí jsem identifikovala na základě srovnání výsledků výzkumu s teoretickými principy a kritérii pastorace mládeže. Současně se pokusím formulovat také pastorační doporučení k překonání těchto úskalí.

8.1 Formace a příprava na komunitní život (kritérium společenství a sociální solidarity)

Pracovníci v centrech se nejvíce potýkají s úskalími komunitního života. Komunitní život často klade vysoké nároky, jež se pojí s vyčerpaností, nedostatkem času na sebe, potřebou samoty a přílišnou organizací. V jiných řádech a komunitách je předběžná formace před vstupem nutná a důležitá. Lidé se na základě formace mohou svobodně rozhodnout, zdali přijmou povinnosti a závazky komunitního života a vzájemného soužití uprostřed společenství. Proto bych navrhovala předběžnou formaci, přípravná víkendová setkání, praxi či pobyt v DCŽM ještě před vstupem do týmu.

Předběžná formace pro komunitní život by prohloubila kritérium prožívaného společenství a sociální solidarity. Aby člověk, který se svobodně rozhodl působit v týmu DCŽM, věděl, co ho čeká. Díky předběžné formaci by budoucí pracovník mohl rozvíjet dary potřebné pro službu a pracovat na svých limitech a omezeních. Získal by jasnější představu o své službě a tím se vyhnul zbytečným zklamáním a nenaplněným touhám. Přípravná setkání by také napomáhala k vzájemnému poznávání členů, kteří se chystají působit v DCŽM. Velký přínos by to mělo pro samotné členy, kteří by měli možnost se poznat před vstupem do týmu. Věděli by zhruba, co od sebe očekávat, kdo je v jaké roli, což by usnadnilo začátek služby nejen členům týmu, ale jistě i vedoucímu knězi.

8.2 Týmová spolupráce, supervize (kritérium společenství, sociální solidarity a svobody kritického myšlení)

DCŽM je postaveno na týmové spolupráci. Představa „týmu“ se nejčastěji používá v pracovním prostředí, častěji se také používá pojem „jedna velká rodina“. Týmová kritéria jsou zaměřena na úkol, spolupráci s druhými lidmi a společné plnění úkolu. Podstatou týmu je, že se v něm setkávají lidé s různými dovednostmi a jejich činnost je vedena, aby byla co nejefektivnější. Nejdůležitějším prvkem týmu je vzájemná komunikace mezi členy.⁷⁵

Podle této uvedené charakteristiky týmu se DCŽM snaží o týmovou spolupráci. Shledávám jako potřebné zvýšit komunikaci mezi členy týmu, která je hlavním prvkem týmové spolupráce. Pro zdokonalení komunikace bych považovala za vhodné zavést v DCŽM týmovou supervizi, jak tomu bývá v jiných pomáhajících profesích. Tato setkání by napomáhala vyhnout se zbytečnému vyčerpání, předejít syndromu vyhoření a přispívala by k řešení konfliktů uvnitř týmu. Také by jednotliví pracovníci měli příležitost otevřeně mluvit o svých pocitech a vnitřním rozpoložení, která prožívají.

Pomocí supervizí by se hledala řešení pro stanovení jasných hranic a potřeb každého pracovníka. **Tímto by bylo uplatněno kritérium společenství** – prohloubení společenství ve vzájemné komunikaci. **Prohloubení kritéria sociální solidarity** by plynulo především z prohloubení lidského ohledu na pracovníky. V neposlední řadě by se **uplatnilo kritérium podpory svobody kritického myšlení**, kdy by se mohl každý pracovník svobodně a kriticky vyjádřit k daným skutečnostem, věcem, pocitům a stavům, které prožívá.

8.3 Duchovní doprovázení (kritérium duchovního života a celistvého rozvoje)

Z výzkumu vyplynulo, že pracovníci v jednotlivých centrech přikládají vztahu k Bohu, spiritualitě a duchovnímu rozvoji velkou váhu. Duchovní oblast patří mezi intimní a

---

⁷⁵ Viz HAYES, N. *Psychologie týmové práce*, s. 30-35

křehkou oblast člověka. Pracovníci musí přistupovat v této oblasti k ostatním, ale i k sobě, velmi citlivě a nenásilně.

V centrech mají pracovníci pevný řád – čas modlitby, čas slavení eucharistie, čas rozjímání. Zde mají prostor prohlubovat duchovní život ve společenství. Také tady vnímám některá možná úskalí. Společné modlitby a společná slavení jistě člověka posouvají dál, ale přitom je stejně důležitá i osobní modlitba a ponoření se do ticha; a na to tu mnohdy při návalu mnoha povinností a únavy nezbývá čas ani síla. Může zde vzniknout i určitá míra otupění při náboženských úkonech, které jsou v centru samozřejmostí. Východiskem zde může být psychohygienu. **Psychohygienu by prohloubila kritérium celistvého rozvoje**, pracovník by měl více času na sebe, své okolí, ale také by se naučil obnovovat vlastní síly.

Také bych pro pracovníky navrhla povinné duchovní doprovázení zvoleným knězem. Samozřejmě, že pracovníci i nyní mohou kohokoliv požádat o duchovní rozhovor, ale ne vždy se tomu z jakési bázně či pokory děje. **Duchovní doprovázení by vedlo k prohloubení kritéria duchovního života**. Duchovní doprovázející má nadhled a může citlivě vnímat a reagovat na těžkosti a výzvy každého dne. Navíc pokud pracovníci sami duchovně doprovázejí mladé lidi, měli by mít odkud čerpat. Duchovní doprovázení by prohloubilo kritérium duchovního života.

Závěr

V diplomové práci jsem se zabývala diecézními centry života mládeže skrze pohled jejich zaměstnanců a dobrovolníků. Cílem předložené práce bylo zkoumat, zdali jsou cíle, které sledují vedoucí mládeže v diecézních centrech života mládeže, v souladu se současnou pastorálně teologickou reflexí pastorační práce mládeže. Snažila jsem se o vytvoření náhledu do této problematiky a zjistit, jak jednotliví pracovníci hodnotí působení v DCŽM.

Pomocí výzkumného šetření jsem nahlédla též na to, jací lidé s jakými vlastnostmi pracují v týmech DCŽM. Přitom jsem řešila i další otázky:

- Proč a skrze jaký vliv se respondenti rozhodli k práci v DCŽM?
- Jaká měli očekávání a jaká je realita? Jaký mají názor na potřebnou kvalifikaci?

Jednotliví pracovníci DCŽM usilují o to, aby si mladí lidé byli vědomi své identity, objevovali a rozvíjeli svá obdarování, dokázali navazovat mezilidské vztahy, nacházeli své zakotvení v duchovním životě a ve světě.

V závěru práce jsem poukázala na bariéry a obtíže, které mohou u vedoucích mládeže nastat. Formulovala jsem i několik doporučení, které jsem dala do kontextu s pastorálními kritérii, jež by měla rozvíjet. Doporučení se týkala třech oblastí formace: příprava na komunitní život, zavedení supervize, psychohygieny a duchovního doprovázení. Uvedená doporučení jsou jen náčrtem a pomůckou k dynamické neustále měnící se pastorační činnosti u nás.

Pracovníci DCŽM chtějí i přes svá selhání vydávat svědectví o Bohu a hodnotě života: život má smysl, i když je obtížné jej ve zmatcích a složitých situacích nacházet.

Na závěr nám mohou být inspirací slova papeže Pavla IV., jež pronesl k závěru 2. vatikánského koncilu: *„Neupírejte pohled na sebe, na naše skupiny, organizace, pastorační rady, shromáždění a představenstva. Ať tento pohled není cílem a smyslem našeho života a působení v církvi. Upřeme raději svůj pohled na mladé lidi, jejich touhy, nesnáze, nevyslovené otázky. Zrady a zklamání, kterých jsme se proti nim*

dopustily. Nahlédněme do jejich srdcí, které skrývají sny a ideály. K tomuto směřujeme veškeré své působení. Vždyť pro ně jsme vybudovali fary, sestavili mnoho struktur cílů a plánů. Za ně rodiče obětují svůj život. Právě mladí lidé nás mohou obdarovat mnoha inspiracemi ze svého mládí a církve má ze svého bohatství mnoho k předání mladým lidem.“⁷⁶

---

⁷⁶ SIGALINI, D. Dnešní mládež. *Budoucnost církve*. 2012, roč. 19, č. 1, s. 13.

Seznam literatury

AMBROS, Pavel. *Pastorální teologie. V. Církev, kultura, společnost, misie. 2.*, přeprac. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 152 s. ISBN 80-244-0418-4.

BARRY, William; CONNOLLY, William. *Praxe duchovního doprovázení*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, 223 s. ISBN 978-80-7195-217-6.

Bible: Písmo svaté Starého i Nového zákona (včetně deuterokanonických knih) : český ekumenický překlad. 6., přeprac. vyd., 4. vyd. v České biblické společnosti. Praha: Česká biblická společnost, 1995, c1985, 1007, 293 s. ISBN 80-85810-08-5.

BALÍK, Jan. *Diecézní centra života mládeže: Vznik, spiritualita, výhledy. 1.* vyd. Praha: Paulínky, 2011, 383 s. ISBN 978-80-7450-032-9.

BALÍK, Jan. *Jan Pavel II. v dialogu s mladými. 1.* vyd. Praha: Paulínky, 2010, 159 s. ISBN 978-80-7450-008-4.

BALÍK, Jan. *Na cestě s mladými: o službě církve mladým lidem. 1.* vyd. Praha: Paulínky, 2004, 503 s. ISBN 80-86025-76-4.

Budoucnost církve: časopis pro podporu pastorační mládeže. Praha 6: Asociace křesťanských sdružení mládeže, o. s., a Sekce pro mládež České biskupské konference, 2012, roč. 19, XIX. ISSN 1803-8131.

Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase. Vyd. 1. Editor Michal Kaplánek. Praha: Portál, 2012, 175 s. ISBN 978-80-262-0450-3.

ČAPEK, Jan; BALÍK Jan. *Diecézní centra života mládeže III. Výzkum života týmáků v Diecézních centrech života mládeže 30 let po jejich vzniku. Praha: Sekce pro mládež ČBK, 2010, 123 s. ISBN 978-80-254-8012-0.*

Evangelium und Kultur: Begegnungen und Brüche. Festschrift für Michael Sievernich. Hrsg. Mariano Delgado und Hans Waldenfels. Fribourg: Academic Press, 2010. ISBN 978-317-0212-404.

HAYES, Nicky. *Psychologie týmové práce: strategie efektivního vedení týmů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 189 s. ISBN 80-717-8983-6.

JUGEND-KIRCHE-ATHEISMUS: Brückenschläge zwischen Ostdeutschland und Tschechien: [Präsentation der Ergebnisse eines grenzüberschreitenden Forschungsseminars] = Mládež - církev - ateismus: Východní Německo a Česko - Mosty mezi lidmi - mosty mezi církvemi: [výsledky společného výzkumného semináře studentů]. 1. Aufl. Erfurt: Südböhmische Universität Budweis in Kooperation mit Universität Erfurt, 2006, s., [7] s. barev. obr. příl. ISBN 80-704-0904-5.

HENDL, Jan. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997, 243 s. ISBN 80-718-4549-3.

KAPLÁNEK, Michal. *Pastorace mládeže: Studijní text pro pracovníky s mládeží*. 9. vyd. Praha: Salesiánská provincie ve spolupráci se Salesiánským střediskem mládeže v Praze – Kobylisích. Praha, 1999. ISBN neuvedeno.

KAPLÁNEK, Michal. *Animace: studijní text pro přípravu animátorů mládeže*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, 101 s. ISBN 978-80-262-0565-4.

Konstituování Sociální pedagogiky jako vědeckého oboru. 1. vyd. Brno: Institut mezinárodních studií, 2004. ISBN 80-902936-5-4.

LECHNER, Martin. *Pastoraltheologie der Jugend: geschichtliche, theologische und kairologische Bestimmung der Jugendpastoral einer evangelisierenden Kirche*. 1. Aufl. München: Don Bosco Verlag, 1992, 391 s. ISBN 37-698-0687-5.

MARTINEK, Michael. *Ztracená generace: o duchovním dialogu mezi českou mládeží a katolickou církví*. Vyd.1 Svitavy: Trinitas, 2006, 219 s. Studium (Křesťanská akademie v Římě), č. 190. ISBN 80-868-8514-3.

MARTINEK, Michael. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*. 2. vyd. Praha: Jabok, 2010, 175 s. ISBN 978-80-904137-6-4.

MUCHOVÁ, Ludmila. *Úvod do náboženské pedagogiky*, Olomouc. Matice cyrilometodějská, 1994. ISBN neuvedeno.

OPASCHOWSKI, Horst W. *Pädagogik und Didaktik der Freizeit*. Opladen: Leske und Budrich, 1987. ISBN 978-3-663-05404-7.

OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorační situace u nás: analýzy a výhledy*. 1. vyd. v KN. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996, 102 s. ISBN 80-719-2092-4.

VESELÁ, Jana. *Sociologický výzkum a jeho metody*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002, 92 s. ISBN 80-719-4466-1.

VOJTÍŠEK, Zdeněk; DUŠEK Pavel; MOTL Jiří. *Spiritualita v pomáhajících profesích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012, 231 s. ISBN 978-80-262-0088-8.

ŽIVOT A POSLÁNÍ KŘEŠŤANŮ V CÍRKVI A VE SVĚTĚ: závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR. 1. vyd. Editor Jiří Kašný. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, 123 s. Církevní dokumenty. ISBN 978-80-7195-162-9.

Seznam zkratek

Papežské dokumenty

EN Apoštolská exhortace Pavla VI hlásání evangelia *Evangelii nuntiandi*.

CHL Posynodní apoštolský list o povolání a poslání laiků v církvi a ve světě *Christifideles laici*.

Ostatní zkratky

Mt Evangelium podle Matouše

Mk Evangelium podle Marka

Lk Evangelium podle Lukáše

Zach Zachariáš

ČBK Česká biskupská konference

DCM Diecézní centrum pro mládež

DCŽM Diecézní centrum života mládeže

SFK Studijně formační kurz

Týmák Slangové označení pro pracovníka DCŽM. Toto označení vzešlo z práce v týmu.

Seznam příloh

DCŽM – Ktiš

Rozhovor č. 1 – Jirka

Tereza: Tak můžeme, je to o lidech, kteří pracovali na Ktiši, nebo pracují na Ktiši a tak já ti to pak dám třeba přečíst. Třeba i ten rozhovor, až to zpracuju.

Jirka: Takže jenom o lidech na Ktiši?

Tereza: Ne na Ktiši, i na jiných centrech

Jirka: To bych byl rád. S kým tedy ještě děláš rozhovor?

Tereza: Zatím se všema z Ktiše s Matoušem, s Bibi, s Eliškou a pak bych měla ještě Gabčou Nováků, ale je to takové nepříjemné v tom, jak musíš ty lidi uhánět.

Jirka: Takže chceš i jiný centra?

Tereza: No, spíše musím.

Tereza: Tak první má otázka je, jak ses vůbec dozvěděl o centru? Kdy jsi tam byl poprvé a jak došlo k tomu, že jsi tam začal pracovat?

Jirka: Ty jo, tak hodně dlouho jsem jezdil na centrum.

Tereza: A od kdy?

Jirka: Myslím si, od svých třinácti let, teď je mi dvacet, takže sedm let jsem tam jezdil, než jsem se stal týmákem.

Tereza: Takže ve třinácti se tam začíná jezdit?

Jirka: Dlouho jsem tam byl jako účastník. Věděl jsem přibližně, co a jak chodí, a pak jsem v podstatě měl jednu přihlášku na teologii a ta nevyšla a záhy mi dal Roman nabídku, jestli nechci jít na Ktiš, že má jedno volný místo do týmu, jako týmáka. Tak jsem řekl, že do toho půjdu na rok.

Tereza: Takže tím, že jste se znali s Romanem, tomu napomohlo?

Jirka: Více méně to je přes Romana. Přes něj jsem šel na Ktiš. Jinak bych do toho sám nešel.

Tereza: Takže když jsi to tam znal, už jsi trochu něco čekal?

Jirka: Asi jsem něco čekal, myslel jsem, že toho vím mnohem víc, ale zjistil jsem, že tomu tak není, že člověk nevidí do mnoha věcí, co a jak funguje a co se musí zařizovat, jako účastník.

Tereza: Jojo, tak k tomu se ještě dostaneme. Než jsi byl na Ktiši, tak jsi někde pomáhal ve farnosti tábory, spolčo?

Jirka: Byl jsem animátor, asi jsem vedl ministranty u nás v kostele, tím, že jsem byl nejstarší a sem tam jsem pak jako animátor pomáhal na dalších akcích, nebo jsem pak pomáhal na diecézkách, na různých akcích ve Žďáru, jako dobrovolník a tak.

Tereza: Pomohlo ti to v práci na Ktiši hodně?

Jirka: Myslím, že jo, měl jsem již nějaké základy a věděl jsem co a jak dělat. Něco mi to dalo určitě.

Tereza: Takže jsi byl takhle akční už od dětství?

Jirka: No, od dětství více méně, pak jak jsem začínal jezdit více méně, pak kolem patnáctého roku, když jsem začínal jezdit na animátory a začínal něco dělat.

Tereza: Když jsi začal pracovat na centru, měl jsi o tom nějaké představy, když už jsi tam jezdil?

Jirka: Tím, že to bylo takto na rychlo, já jsem rozhodně nepočítal s tím, že půjdu na centrum, neměl jsem představy vůbec žádné.

Tereza: Ty jsi neměl žádné představy?

Jirka: Ne, ne, vůbec jsem si nic nepředstavoval. Asi nic. Věděl jsem, že tam je Standa, se kterým jsem byl hodně v kontaktu, nejvíc jsme si rozuměli. Takže jsem se těšil nejvíc na Standu a vůbec nic jsem si nevybavoval ani jsem o tom nepřemýšlel.

Tereza: Takže jsi to neřešil? Aha.

Jirka: Ne, ne.

Tereza: Jak to bylo na rychlo?

Jirka: Více méně. Tím, že mě nevyšla přihláška, tak jsem se o tom s Romanem bavil a asi týden potom mě nabídl místo na Ktiši.

Tereza: Jak jsi měl dlouho na rozmyšlenou?

Jirka: Na tu Ktiš asi týden.

Tereza: Bylo tam něco, co tě překvapilo?

Jirka: Myslím si, že spousta věcí, neměl jsem očekávání. Tak třeba první dva měsíce jsme tam nebyli ve třech, ale bylo nás tam více týmků. Hlavně to vedla Jarka a my se Standou jsme z toho měli spíše srandu. Hodně věcí nám Jarka ani neřekla přímo, že neděláme, nebo že do nich nevidíme, to jsem se naučil až pozdě, si všimnout věcí, to mě trvalo nějaký čas. Jinak co mě překvapilo?

Tereza: I negativně.

Jirka: Asi nic spíše pozitivně, že jsem poznal, co všechno umím. Na co mám, tím jsem se rozvíjel sám.

Tereza: Nic tam pro tebe nebylo těžkého v té službě?

Jirka: Asi něco jo, něco málo jo. Spíše to nechci vytahovat.

Tereza: Co třeba vztahy s týmákama? Ty pro tebe nebyly náročné.

Jirka: Se Standou jsme si děsně rozuměli. Byli jsme spolu na pokoji 3, 4 měsíce. V podstatě nepřišla žádná hádka, jediný nedorozumění, což by přišlo časem. Bylo to super.

Tereza: Takže takové chození.

Jirka: Skoro více méně jo a Jarka byla super. Pak přišla vlastně Janča, bylo to dobrý.

Tereza: Jak se vyvíjeli vztahy celkově?

Jirka: Postupně se měnili. Já jsem byl v týmu s Jarkou a Jančou, moc jsme si sedli lidsky. Spousty věcí jsme si nemuseli říkat a byly automatické. Byli jsme univerzální. Rádi jsme se zaskakovali navzájem. Takže ty akce podle toho vypadaly a bavilo nás dělat společně, i když to bylo vyčerpávající, když jsme spolu byli pořád.

Ale pak třeba, když už jsme řešili něco osobního, jako já a Jarka, to se promítalo do toho týmu a pak ta služba byla těžší a už jsme si třeba nerozuměli, či se nám něco dělalo hůř a tak.

Tereza: Tak to je jasné, když tam ty vztahy žiješ dvacet čtyři hodin denně.

Jirka: Já bych řekl, že nám do toho zasáhli osobní věci.

Tereza: Tak nejde se od toho odprostit.

Jirka: Nejde. Rozhodně nejde. Ale ten půl rok, když jsme je neřešili, tak to byl parádní půl rok a fakt jsme si rozuměli ve všem.

Tereza: S Romanem vztah dobrej?

Jirka: Asi jo, on mě tak vychovával ve víře a ve všem, šel jsem tam více méně i za ním. Byl pro mě vzorem. Do té doby jsem byl doma u rodičů. Uvědomuji si, že spousty věcí jsem dělal podle Romana. To zpětně hodnotím, že jsem si neudělal svůj názor, to, co řekl Roman, jsem vzal, ať už mě to trápilo více či méně

Tereza: Jak hodnotíš své vzdělání obchodní akademii na Ktiši? Myslíš si, jestli by bylo dobré mít pedagogické, teologické, psychologické vzdělání předtím, než tam člověk jde pracovat?

Jirka: Byl jsem dobrej v účetnictví, základy ekonomiky, co jak dělat doklady a takový?

Tereza: Tos tam využil?

Jirka: Částečně jo, na druhou stranu by se to tam naučil i člověk, který účetnictví nikdy neviděl. K tomu vzdělání, jestli by bylo dobrý, je to stoprocentně výhodou, když ho někdo má. Já jsem se to musel všechno učit. Chci říct, že kdyby se stalo, že je třeba pak nepříjemnější šéf. Nebo kdyby nebyl jakoby dobrý kolektiv, ze kterého by se dalo učit, a člověk by si musel vše zjišťovat sám. Pak by mohl narazit, že mu to nefunguje a že neví, co s tím dělat. Pro takový případ mi přijde asi dobrý, když ten člověk má nějaký takovýhle vzdělání a má už nějakou úroveň.

Tereza: A teda, jaký bys preferoval z těch tří vzdělání?

Jirka: Co tam bylo?

Tereza: Pedagogika, psychologie nebo teologie.

Jirka: Myslím si, že by to měl být člověk, který by měl být aktivní ve společnosti. Už třeba od těch třinácti, kdy si projde kurzem animátorů. Dneska jsou animátoři už na velmi dobré úrovni. Člověk, když chce, tak se naučí v podstatě to, co jsem dělal na Ktiši, jen to má v animátorech stručně. Když chce, tak se pak animátoři mohou zapojovat a opravdu dělat reálně, co jsme dělali na Ktiši. Jenom to má s menší intenzitou. Jednou za měsíc, nebo jednou za dva měsíce. S tím, že my jsme to měli denně. Takže to vzdělání. Pedagogický člověk ví, jak pracovat s dětmi. U toho psychického ví, jak se cítí a může pomoci někomu, když bude na tom špatně, a to teologický tam člověk dostane výbornou hodnotu, jak vnímat člověka jako osobnost. Každý má něco, spíše si myslím, aby to byl člověk aktivní ve společnosti a postupně se učil.

Tereza: Třeba to SFK to ti nahrazovalo to vzdělání.

Jirka: Musím říct, že vůbec. Jednak to byla chvíle, kdy jsme si mohli trochu odpočinout. Protože Ktiš byla hodně náročná po novém roce a asi to bylo na týmové stmelení dobrý. Některý přednášky stáli za to, některé byly strašně nudný. A některý bych řekl, jak který se týkali praxe z center. Nebo když člověk slyší obecně, jak se přistupuje, nebo když slyší co a jak dělat, tak to se těžko spojuje, jak to dělat na centru. Spousta přednášek byla z mnoha oborů, mohly být přínosné. No asi tak.

Tereza: Co si z toho odnášíš do života?

Jirka: Z toho SFK?

Tereza: Celkově.

Jirka: Z toho roku na Ktiši?

Tereza: Hmm.

Jirka: Hodně jsem poznal sám sebe, co umím. Asi bych se před tím nikdy takhle nehodnotil.

Tereza: V jakém slova smyslu?

Jirka: Asi co dokážu třeba organizovat akce, jak se zapojovat.

Tereza: Takže jsi musel překračovat své hranice?

Jirka: Já jsem neznal, nevěděl jsem, co umím. Myslím si, že spíše to bylo o tom, že jsem nevěděl, co umím. Samozřejmě jsem se spousty věcí učil. Hodně k tomu napomohlo, že nám první půl rok strašně dobře fungoval tým. Druhé půl rok, kdy už to pro nás bylo těžší, už to bylo, že už jsem měl něco zafixovaný, naučený, a to už jsem pak jenom dělal, to už nebylo spíš moc učení.

Tereza: Takže stereotyp?

Jirka: Stereotyp, už jsem měl z čeho čerpat, už to bylo dobrý v tom druhém půl roce. Už bych se měl těžko co učit.

Tereza: Takže máš po Ktiši zkušenost, že se nebojíš jít do nějakých věcí, do kterých by ses před tím bál?

Jirka: Přesně tak, ta Ktiš člověka mnohem obouchala a asi to byl skvělý rok mimo domov. Kde jsem před tím byl, pořád osamostatnění a v neposlední řadě na Ktiši se dělali různé fyzické práce. Třeba jsem měl stavební dozor v jednu chvíli. Dva měsíce jsem dělal výkop, kde jsem taky musel spolupracovat s lidmi, co se týče materiálu, pracovního postupu. Takže krom toho si myslím, že mi to dalo hodně pracovních zkušeností.

Tereza: A třeba v duchovním životě? Každodenní modlitby...

Jirka: To je skvělý, to dá člověku řád, že se někdy musí modlit, někdy ho to otravuje, ale znovu se odvolávám na to, že záleží na tom, jak funguje tým. Když funguje tým, tak modlitba je radostí, když ne, tak samozřejmě je to horší, někdy to člověka nebaví a tak. Ale jinak si myslím, že duchovně, že to taky určitě pomohlo.

Rozhovor č. 2 – Standa

Tereza: Stando, mohl bys mi vyprávět o tom, kdy ses dozvěděl poprvé o centru?

Stanislav: Poprvé o centru jsem se dozvěděl v roce 2004. Tehdy jsem se rozhodoval, kam pojedu na tábor. Pak sem našel ministrantský tábor, pořádaný bohoslovci naší diecéze, a konal se právě na Ktiši. To bylo mé první setkání s centrem.

Tereza: Jaké byli první dojmy z Ktiše?

Stanislav: První dojmy byly takové všední, tehdy jsem to vůbec nevnímal jako nějaké centrum. Byla to pro mě jen další fara, kde se dělal tábor.

Tereza: Byly tam v tu dobu už týmáci?

Stanislav: V tu dobu tam bydlela rodina, která se tam o to starala. Spíš to byli správci než týmáci. Ono se to tam na Ktiši měnilo, ty správci a týmáci. Tehdy když sem tam byl poprvé, tak tam týmáci nebyli. [Smích.]

Tereza: A začal jsi pak na centrum jezdit pravidelněji?

Stanislav: Ne, to ne. To jsem tam pak 6 let vůbec nebyl.

Tereza: No a kdy jsi tam tedy začal jezdit pravidelněji, až na toho silvestra? [Smích.]

Stanislav: No, předtím. Na restarty a pak na silvestra.

Stanislav: Já jsem tam mockrát na Ktiši nebyl, před tím, než sem šel do týmu.

Tereza: Olalááá. [Smích.] Teď jsi mi krásně nahrál na další otázku. [Smích.] Takže jak vzniklo to, že zde pomáháš, pracuješ? Kde byl první impuls k té službě?

Stanislav: První impuls k tomu, že budu na Ktiši týmák, vzniknul na silvestra, kde jsem to najednou začal vnímat, že bych tam mohl přijet pomoci a také se učit. Takže o zkouškovém jsem se tam pár dní přijel učit a také pracovat. Se dřevem v lese, malováním pokoje a tehdy se mě Jarka zeptala, jestli bych nechtěl jít do týmu, ale tehdy mi to přišla jako naprostá blbost. Ale je pravda, že od té doby jsem o tom začal přemýšlet.

Tereza: Dřevo tě neodradilo? [Úsměv.] Takže Jarka byla prvním impulsem? No a pak to pokračovalo jak? [Úsměv.]

Stanislav: Jojo, Jarka byla tím první impulsem. No a dřevo... Asi jsem si to úplně neuměl představit. No ale já jsem tvrdil, že tým fakt ne. Ale pak sem to začal vnímat, že bych tam měl jít, že by to byla jednak dobrá služba a jednak taková příprava před konviktem.

Stanislav: Pak sem zavolal Romanovi a on mi říkal, že můžu jezdit častěji. Abych se zaučil a postupem času se ze mě stal po odchodu Helči týmák.

Tereza: Co na to okolí? A vaši?

Stanislav: Naši to brali jako pozitivní, že budu mít práci. [Úsměv.]

Stanislav: Když jsem se vracel do týmu po konviktu, bylo to z toho důvodu, že jsem cítil velkou touhu jít sloužit.

Tereza: Vnímáš tu touhu naplněnou? [Úsměv.]

Stanislav: Právě že už chvílemi i přeplněnou.

Tereza: Haaa, dobře ty. Stando, a než jsi šel sloužit na Ktiš, zapojoval ses v nějakém společenství, skupině dětí, mládeže u vás ve farnosti, nebo když jsi pak studoval? Asi jste dělali ty tábory, ne? [Úsměv.]

Stanislav: Jo, ty dva tábory, to bylo jediný, co jsem kdy dělal. Chodil jsem na spolčo, ještě když bylo tady u nás ve Včelnici, ale to jsem byl ještě dítě, takže jsem ho nepořádal. Jinak jsem se vůbec do té doby nezapojoval.

Tereza: Takže plně až na Ktiši. A ty tábory. Pomohly ti k té službě ty zkušenosti? Využíváš je někdy?

Stanislav: Nevím, jestli úplně přímo pomohly, ale kolikrát se k nim vracím, to jo. Zvláště dřív. Co se týkalo i her.

[8:55:52 AM] Tereza: Super díky, chtěla jsem se zeptat: Když jsi zde začal na Ktiši pracovat, měl jsi o tom, co tě čeká, určitě nějaké představy? Pokusil by ses srovnat představy, které jsi měl na začátku, s realitou teď, co tě třeba překvapilo, pozitivně nebo i negativně?

[8:56:06 AM] Tereza: Ve svobodě! [Úsměv.]

[9:00:25 AM] Stanislav: No, já jsem o tom asi žádné moc představy neměl. Jen jsem si říkal, že to bude pohodička, že uvaříme, ubytujem, maximálně občas nějakou modlitbu se pomodlíme a konec. Vůbec jsem si nedovedl představit, co se tam tak děje mimo víkend. To že sem tam byl malovat a na dřevu, tak to sem si říkal, že to bude v pohodě, občas něco vymalovat, občas zajít na dřevo. Jenže ono to není občas, ale stále něco. Co mě nejvíc překvapilo? Jak je těžké dělat funkci týmáka naplno, zároveň být s děckama a zároveň se vypořádávat s vnitřním rozpoložením. Je těžké hledat tu rovnováhu mezi tím. A to je asi nejvíc to, co mě překvapilo, že je tak těžké. Nenudíme se, což mě taky překvapilo.

Tereza: Ty jsi se tady snad někdy před tím nudil? [Úsměv.]

Stanislav: Pozitivně mě překvapilo, kolik energie mi může předat druhý člověk [Úsměv.]

Tereza: Jo jo, tak to chápu, přijde mi, že když tam člověk jede takto na víkendovku, nemůže získat reálnou představu. A pak když do toho proniká, plně se zbaví naivity.

Stanislav: Ano, byla to naivita.

Stanislav: I přesto jsem do toho šel podruhé. Přijde mi, že má první štace nebyla taková, tam se to ještě tolik neprojevílo.

Tereza: Když jsi šel po druhé, tak to už bylo trošku jiné ne. Už jsi věděl co a jak, ne?

Stanislav: To jo, ale jak říkám, ještě to gradovalo. [Úsměv.] Tehdy mi přijde, že se to nestačilo projevit. Je to asi i tím, že jsme tam byli spoustu času ve 4, tak to bylo jiné. Teď, když jsme jen ve 3, teď už i 2, tak je to znát.

Tereza: To chápu, působí na tebe hodně změna týmu?

Stanislav: Jo.

Tereza: Díky za vyčerpávající odpověď. [Úsměv.] V čem nejvíc?

Stanislav: Vlastně hodně v tom, že sem tam sám kluk, byť jsme se s Jiříkem pak už taky dost hádali, tak fakt mi to chybí. Pak taky v tom, že už neděláme tolik společných aktivit. Například společné mytí nádobí. Všichni ho nesnášíme, ale když jsme tam byli všichni, byla u toho i sranda a fajn zážitky. To teď není. [Smutný obličej.]

Tereza: Vnímáš v Romanovi oporu v tom chlapství?

Stanislav: Moc ne.

Tereza: Takže je nejlepší, když tam přijedou kluci?

Stanislav: Jojo, ale jen někteří. Např. Jirka nebo Pepa.

Tereza: Co vnímáš pro sebe jako povzbuzení? Či jako výzvu?

Tereza: Klidně konkrétní věci. [Úsměv.]

Stanislav: Povzbuzení je, když na Ktiš přijede nějaký kamarád či kamarádka. Konkrétně třeba ty. A povzbuzení je také ještě, když můžu odjet z Ktiše, bez zbytku týmu. [Úsměv.]

Tereza: Díky za kompliment a výzva? [Úsměv.]

Stanislav: Výzva? Přijde mi, že probudit se do nového dne je výzva. Protože to je pořád něco.

Tereza: Olalááá, tak toho si vážím, tak já budu jezdit častěji. [Úsměv.]

Stanislav: Klidně.

Tereza: Stando, je něco, na co fakt narážíš? V té službě?

Stanislav: Na své limity.

Tereza: Tak to je i výzva současně. [Úsměv.]

Stanislav: No, právě že už moc ne.

Tereza: Myslíš?

Stanislav: Protože mě přijde, že už to je jen o tom posouvat limity, a to už moc nedávám.

Tereza: Chápu to naprosto. Vždycky jsem bojovala, hlavně na Ktiši, do jaké míry jít přes ty své hranice, do kdy je to posouvající a do kdy už sebezničující, chápu to dobře? Jako příklad bych uvedla, když mám vést modlitbu a necítím se v tom upřímně, tak kam mě to má posunout?

Stanislav: No, je to přesně tak, jak říkáš.

Stanislav: Pak se musím i přetvařovat a to vlastně nechci a myslím si, že mě to posouvá jinam, než by mělo.

Tereza: Chápu to a přijde mi to takové dilema. Říkám si, kde je v tom ta služba.

Stanislav: Jo, to je asi to, proč teď chci fakt pořád končit. Protože mě už to nepřijde moc jako služba, zvláště když vím, že bude hůř.

Tereza: V čem hůř?

Stanislav: Spousty akcí a navíc ten 13. červen.

Tereza: To zvládnete.

Tereza: A třeba duchovní vedení Joži ti pomáhá?

Stanislav: Jo, to jo.

Tereza: Možná je to tím, že on je nestranný a empaťák. [Úsměv.]

Stanislav: Jo, to je.

Tereza: Ale abychom neodbočili, poslední má otázka směřuje k tomu, co si myslíš o tom, jakou by měl mít člověk, který tady pracuje, předtím vzdělání – pedagogické, psychologické, teologické? A jak vnímáš své vzdělání užitečné pro službu.

Stanislav: Začnu od konce. Mé vzdělání pro službu je dobré jen k terénním úpravám, jinak jako stavař nic moc. [Úsměv.]

Stanislav: K ideálnímu vzdělání. Vzhledem k tomu, že sem jezdí spousty lidí, kteří jsou tak na hranici s léčením se, a to spousty druhů, tak si myslím, že psychologie není vůbec na škodu. Pedagogické, no to možná trochu taky, ale spíš jen z toho hlediska, jak pracovat s děckama. Což mě zase víc přijde psychologie. I z té oblasti teologie je dobré něco znát, ale zase, musí se použít modlitba tak, aby je to neodrovnalo, tak aby to

pochopili. Takže zase nějaká psychologie. Je to zvláštní, ale nejvíc je dle mého asi zapotřebí psychologie. Vybrat hru, na to je dnes spousta knížek, udělat modlitbu, tak na to taky, o psychologii je taky dost knížek, ale je lepší, když to člověk umí. Protože ono nemá týmák moc času studovat.

Tereza: Tak to je zajímavé, jak se vše pojí s psychologií, plně chápu, že nemá týmák čas studovat. Máte SFK, to tě někam posouvá, ty přednášky z psychologie? [Úsměv.]

Stanislav: Jo, částečně jo [Úsměv.], ale nevím, jestli to co říkám, je pravda, jen tak to prostě vnímám já, s tou psychologií.

Tereza: To je důležité, mě taky přijde, i ve zpovědi, duchovním vedením, všude je potřeba se pohybovat v psychologii.

Stanislav: Hlavně je pravda, že my ty děcka taky duchovně doprovázíme. To nám říkali teď na SFK a je to pravda.

Stanislav: Spoustu věcí dřív než s knězem chtějí probrat s námi.

Tereza: To je dobré, tak jste jim věkově blíže a jak vnímáš svoji službu duchovního doprovázení? [Úsměv.]

Stanislav: No, je to náročný [Úsměv.], ale vím, že nejdůležitější je naslouchat.

Tereza: To jo a máš od děcek zpětné vazby na to duchovní doprovázení? [Úsměv.]

Stanislav: Ne, to tak není. Oni to neberou jako duchovní doprovázení.

Tereza: A třeba si to Hospodin použije.

Tereza: A vnímáš, Stando, jako pozitivní a využitelné pro službu, že máš stavárnu?

Stanislav: No, moc ne. Na Ktiši částečně jo, ale jinak ne.

Tereza: Tak jinak se uvidí. [Úsměv.] To nemůžeš teď soudit. [Úsměv.]

Tereza: A poslední otázka, co bys rád sdělil lidem, kteří chtějí jít do týmu? [Úsměv.]

Stanislav: Nesoudím, jen tak vnímám.

Stanislav: Aby byli upřímní. [Úsměv.]

Tereza: Hm, tak mám na čem makat. [Úsměv.]

Stanislav: Ty si upřímná, mi přijde. [Úsměv.]

Tereza: Děkuju, na co se těšíš v dohledné době na Ktiši?

Stanislav: Až pojedeme na exercicie.

Tereza: Tak to je milé. Hej, tak díky za rozhovor, akorát mě mrzí, že jsem tě zdržela víc, než jsem chtěla, tak já za to přijedu si to odmakat na Ktiš. [Úsměv.]

Stanislav: V pohodě, já se omlouvám, že sem zaspal.

Stanislav: Promiň, Terezko.

Stanislav: Taky díky.

Stanislav: Doufám, že mě kuli tomu neukamenuješ a že z toho něco bude použitelné.

Tereza: Jasně, že bude, ukážu ti pak konečnou verzi. Vůbec nevadí, že jsi zaspal, to nevadí, hlavně, že ses vyspal. Já děkuju za tvůj čas. Vážím si toho.

Rozhovor č. 3 – Janča

Tereza: Mohla bys, Jani, vyprávět o tom, kdy ses dozvěděla poprvé o centru a jak k tomu došlo, že zde pomáháš?

Jana: Než jsem se stala „týmákem“ na diecézním centru života mládeže, studovala jsem na VOŠ Jabok, kde jsem ve třetím ročníku měla absolvovat měsíční praxi. Ze začátku díky tobě. Často jsi o tom vyprávěla. Skrze to jsem se dozvěděla o tomto centru. To je takové divné, to takto popisovat zrovna tobě, když to víš a byla jsi u toho, ale tak to bylo. Pamatuješ si? Tenkrát jsi měla jít do Bohnic dělat s lidmi a koňmi a pak ti napadlo jít na Ktiš. A já jsem neměla praxi, tak jsme se domluvily, že půjdeme spolu. Ze začátku nadšení a potom totální „schýza“. [Úsměv.]

Tereza: Jojo, to si pamatuju, má slavná nerozhodnost. [Úsměv.] A klasické „schýzo“ stavy.

Jana: Při praxi jsem se seznámila nejen s centrem a životem v centru, ale tak prací, jeho posláním, cílem. Ktiš ve mně zanechalo hluboký dojem nejen po stránce pracovní, ale také lidské. Moc dobře jsem se zde cítila a mohla osobnostně růst.

Tereza: Jooo, to jo, pamatuji si ten první den, kdy nás tam taťka vezl a Roman ho zval na kafe a on ujel, jak jsme si říkali, že jsme měli jet také. [Úsměv.]

Jana: To bylo vtipné, nebo jak jsme vždy říkaly, že pojedeme nějaký den, a pak to stále prodlužovali dokonce rekordně o týden. [Úsměv.]

Tereza: Ale abychom neodbočily [Úsměv.], jak to bylo dál?

Jana: No, později jsme sem jezdili stále častěji nejen na výpomoc s programem, ale tak se učit na absolutoria či státnice. Dveře domu nám byly vždy otevřeny.

Tereza: Zapomněla jsi na dřevo, učení na státnice, celá fara byla jen pro nás. [Úsměv.] Takový bezstarostná léta. Kdy ti poprvé napadlo, že bys byla týmačkou, že bys v DCŽM pracovala?

Jana: Už si to nepamatuju, asi na té praxi.

Tereza: Ten první den? [Úsměv.]

Jana: Tak určitě.

Tereza: A jak jsi to poté ten skvělý nápad zrealizovala?

Jana: Bavila jsem se o tom s tebou a mimo jiné ty jsi měla stejné úmysly. Kdybys nechodila už s Ondrou, tak tam jsi dnes ty. [Úsměv.]

Tereza: Pamatuji si, jak jsme byly u Romana na koberečku.

Jana: Jooo, mimo tebe jsem to řešila také s P. Romanem a ten mě před ukončením školy oslovil, zda bych nechtěla zkusit být na Ktiši.

Tereza: A cítila jsi, že to tak má být?

Jana: Ze začátku vůbec, naopak jsem se tomu dost bránila. Vždyť to víš, no a pak to dopadlo tak, jak to je. [Úsměv.] Nejvtipnější je, že ty jsi si to uvědomovala více než já. [Úsměv.]

Tereza: Takže nejlíp. [Úsměv.]

Jana: To těžko říct takhle z hlavy, snad jo. [Úsměv.]

Tereza: A co na to rodiče z Opavy až na jih?

Jana: Noooo, nebyli moc nadšení, zvláště širší rodina, neuměli si představit, co tam budu dělat. A proč nemůžu jezdit domů, když chci a tak.

Tereza: To ani Radek si neuměl představit. Pamatuješ na jeho stěrky, když jsme mu řekli, že chceme jít na DCŽM?

Jana: Nezapomene si pošťouchnout do dneška, ale tenkrát to bylo kvůli Majše. Ne, byla v Nazaretě a měla tam blbou zkušenost.

Tereza: A to nás vedlo k odsouzení. [Úsměv.]

Tereza: Abychom neodbočily, teď už to rodiče chápou?

Jana: Smířili se s tím. [Úsměv.]

Tereza: Asi jim nic jiného nezbývalo. [Úsměv.] Přejdeme k druhé otázce.

Tereza: Než ses dostala do centra, zapojovala ses v nějakém společenství (kromě na Jaboku), případně skupině dětí nebo mládeže, třeba u vás ve farnosti nebo jinde?

Jana: Než jsem se dostala a zapojila do služby v centru, vedla jsem jako mladší společenství pro děti u nás ve farnosti, později jsem se zapojila do vedení farního tábora, který jsem tak dva roky pořádala.

Tereza: Jéééé, farní tábory. Pamatuji, jak jsme vždy na koleji na ně něco tvořili.

Jana: Jojo, na mě vždy zbyl nejhorší program modlitby, vše duchovního.

Tereza: No, Pán vnímá tvé schopnosti, přece nenechá hřivny zakopané. [Úsměv.] A dál kde jsi se ještě zapojovala?

Jana: V době studií na Jaboku jsem se zapojovala do aktivit školy a tak jsme na škole rok se spolužáky vedli společenství mládeže.

Tereza: Myslím, že to byli dva roky.

Tereza: Co konkrétně jsi měla na starosti pro děti ve farnosti? Jaký typ programu

Jana: Společenství mládeže, hry, povídání o Bohu, vyrábění, sdílení a pak, jak už jsem říkala, farní tábor a duchovní programy.

Tereza: Jak vypadalo společenství mládeže ve škole?

Jana: Tak, to by jsi měla říci spíše ty, ne?

Tereza: Ale já dělám rozhovor s tebou, a ne se sebou.

Jana: Dobře, vypadalo to různě, někdy jsme si pozvali hosta na nějaké téma, jindy společně rozebírali nějaké téma či hráli hry, součástí byla modlitba a také sdílení. Společně jsme jezdili na výlety.

Tereza: Pracovalo se ti lépe s dětmi, nebo mladými lidmi (s námi [Úsměv.]?)

Jana: S vámi, to je jasný. Ne, vážně, to asi nejde jednoznačně posoudit, s menšími dětmi byl program na mě a člověk je někdy utáhl na vařené nudli, někdy však dostal zabrat nevybíravými otázkami dětí... Naopak se staršími – vrstevníky – to bylo náročnější ve volbě témat, výběru hostů či přípravě modlitby.

Tereza: A zužitkováváš své zkušenosti z dřívějších v týmu?

Jana: Tak určitě.

Tereza: Vyčerpávající odpověď. V čem konkrétně?

Jana: Přípravou programu člověk nějak sám roste a formuje se... To ho vede jinému pohledu na svět, mladé lidi, víru, vztahy.

Tereza: Děkuji, tento rozhovor bude mít velice vyzrálé myšlenky a podněty. Přejdeme k třetí otázce. Zajímalo by mě, když jsi zde začala, měla jsi o tom určitě nějaké představy? Pokusila by ses srovnat představy, které jsi měla na začátku s realitou teď? Co tě třeba překvapilo, pozitivně nebo i negativně, co vidíš jako výzvu nebo jako povzbuzení, z čeho máš radost a co tě trápí?

Jana: Do DCŽM jsem nastupovala se smíšenými pocity. Vlastně nechápala jsem, na co jsem tenkrát kejvla, a tak se ve mně střídaly různé pocity, navíc jsem se před vstupem do týmu učila na státnice, tak to tomu moc nepřidalo.

Tereza: Jooo, to chápu a pomohla ti v tom nějak naše praxe?

Jana: No, díky praxi a účasti na životě centra již před mou službou jsem měla možnost si udělat představu. Nastupovala jsem zde s obavami, že mě může cokoli překvapit, a také z toho, jak budu zde platná já a jak to budu zvládat. Na druhou stranu jsem očekávala změnu ať s pozitivním i negativním dopadem. Jsem spíše pesimistický realista. Zpočátku jsem byla plná nápadů a hledala na službě i práci s mladými to dobré. Měla jsem ze setkání s mladými lidmi radost, postupem času, jak člověk narážel na své hranice, byla některá příprava programu rutinou nebo „nutným zlem“. Pak jsem musela hledat jinou cestu k této službě. Což se díky jinému pohledu na mládež podařilo. Služba na centru je jako dobrodružná výprava bez mapy, našťastí cíl na hoře je jasný. Měla jsem také pesimistická očekávání – nevěděla jsem, jak budu zvládat setkání s cizími lidmi a jak pro ně budu připravovat program apod. To se díky kráse a nadšení mladých ostatním týmákům nesplnilo.

Tereza: Ty jooo, to je hezké přirovnání, to s tou dobrodružnou výpravou bez mapy. To je myšlenka Balíka? [Úsměv.]

Jana: Tak určitě ne, je moje.

Tereza: Jani, a jak vnímáš vztah spolutýmáků ve společné práci?

Jana: Teď nebo loni?

Tereza: Spíše nyní.

Jana: Práce v týmu je všude náročná – skloubit temperamenty různých lidí je náročné. Navíc, když do jisté míry žijeme komunitním životem, tedy jsme 24 hodin spolu. Na druhou stranu jsem za tuto zkušenost velice vděčná. Je to pro mě velká motivace do života a určitou stopu to v něm zanechá.

Tereza: To jo, mě osobně to přijde jako škola života do partnerského vztahu. [Úsměv.]

Jana: Taky by se to dalo tak brát. Člověk pozná druhé pohlaví z jiné stránky a také v různých situacích.

Tereza: Z čeho máš za poslední dobu konkrétně radost?

Jana: Asi nejvíce mi udělalo radost to, jak se náš tým od září proměnil. Více jsme se poznali a tím také se mění naše práce s mladými... Ti pak za námi rádi jezdí a vytváří se vzájemný koloběh vztahů, které navíc ústí v zájem o Boží věci.

Tereza: Jani, ty máš tak poetické vyjadřování, to je krásné.

Jana: To joooo.

Tereza: A je něco, co tě fakt mrzelo?

Jana: Asi mé selhání při nějaké akci s mládeží nebo v komunikaci s týmem – zbytečné nedorozumění mě vždy mrzí.

Tereza: To je jasné, naštěstí člověk může vždy začít znovu.

Jana: To je pravda, ale někdy ten pád na hubu dost bolí [Úsměv.].

Tereza: A to odpuštění dost proměňuje [Úsměv.].

Jana: Stěrka.

Tereza: Dvojitá stěrka [Úsměv.].

Tereza: Nakonec našeho milého rozhovoru bych se chtěla zeptat, co si myslíš o tom, jakou by měl mít člověk, který tady pracuje, předtím vzdělání – pedagogické, psychologické, teologické, jiné. V jaké oblasti by bylo vzdělání pro práci v centru užitečné.

Jana: Myslím si, že není důležité, v jakém oboru má člověk vzdělání. Díky zkušenostem v týmu mám naopak dobrou zkušenost s tím, že každý měl vystudovaný jiný obor – pro mládež, která sem jezdila, to byla alespoň široká paleta zájmů a vědění, které jsme jim mohli navrhnout. Také diskuze byly mnohem bohatší a pohled na svět nahlížen z více úhlů, díky kvalifikaci z různých oborů. Proto si nemyslím, že je až tolik podstatné mít teologické či pedagogické vzdělání. Co je důležité, aby „týmák“ měl otevřené srdce pro druhé lidi. To, že by měl pedagogické či teologické vzdělání, jen napomáhá jeho práci. Možná zde důležitou roli hraje spíše věk, či vyspělost jedince, který chce sloužit mladým lidem, aby nedocházelo k rozkladu osobnosti nejen týmáka, ale také mladého člověka, kterého se snaží týmák formovat, inspirovat.

Tereza: Tak ty máš určitou výhodu, že to vzdělání máš, tak počkáme, co řeknou ostatní.

Jana: Jo, to by mě také zajímalo.

Tereza: Děkuji za moc příjemný rozhovor, co by sis přála odnést ze své služby do života?

Jana: Asi to umět pevně stát zakořeněná v Kristu, se srdcem na dlani a nebát se dělat důležitá rozhodnutí.

Tereza: Tak na tuhle mystiku nemám co dodat, snad jen, že si vážím našeho přátelství. [Úsměv.] Jani, hodně sil do tvé služby i nadále.

Jana: Díky moc, Terezko, mám tě ráda.

Rozhovor č. 4 – Eva

Tereza: Ahoj, Evi, krásné ráno, předem moc děkuju za tvůj čas a za pozvání k tobě domů. Jak se ti vede doma?

Eva: Ahoj, Terezko, mám se moc hezky... [Úsměv.] užívám si volna... [Úsměv.] a co ty?

Tereza: Mám se dobře, těším se na prázdniny [Úsměv.]. Můžeme přejít tedy k samotnému rozhovoru.

Tereza: Evi, zajímalo by mě, kdy jsi se poprvé dozvěděla o Ktiši, to bylo ne ENTERcampu, když jsi poprvé jela na ENTERcamp?

Eva: To jsem byla prvně na Ktiši. Já jsem tam před tím nikdy nebyla. Nejprve jsme se potkali s Romanem. Já jsem ho pozvala na jednu akci, kde měl přednášku. Nejdříve jsme si povídali a poté jsme se začali bavit o Entru a on se mi zeptal, zdali bych nechtěla jet. Já jsem se ptala, jak to tam běží, a on mi řekl, že kdybych tam chtěla jet do týmu, tak by to bylo fajn. Já jsem si řekla, že bych to ráda zkusila a pak jsme si ještě napsali.

Tereza: Jojo, takže to byl první tvůj kontakt na Ktiši? A jak se pak vyvíjelo to, že tam teď pracuješ?

Eva: Úplně myslíš, jak jsem se dostala do týmu?

Tereza: Jojo.

Eva: No, tak to bylo, jak jsem byla na přípravném víkendu na ENTERcamp, to jsi tam asi byla taky, ne?

Tereza: Jojo.

Eva: Tak jsem se bavila s Romanem a říkala jsem mu, že bych chtěla pomáhat druhým lidem a pracovat v církvi a že mě baví fundraising a zajímají mě neziskovky. No a potom, když jsem měla asi tři dny před státnicemi, tak mi Roman zavolal a ptal se, jestli bych nechtěla jít na Ktiš.

Tereza: A ty jsi o tom přemýšlela někdy před tím?

Eva: Nepřemýšlela. Mě to překvapilo. Vůbec jsem to nečekala. Myslela jsem si, že mu řeknu, že ne. Ale potom po státnicích jsem mu napsala, zdali bychom se mohli sejít. Tak jsme se sešli a já jsem se vyptávala na strašně moc věcí. Neměla jsem moc představu, co ta práce obnáší. Poté jsem si nechala 14 dní na přemýšlení a pak jsem se rozhodla, že jo.

Tereza: A co ti pomohlo v rozhodnutí?

Eva: Hodně jsem se za to modlila a chtěla jsem sloužit a toto jsem vnímala jako službu.

Tereza: Takže jsi to vnímala jako odpověď?

Eva: Jo, já jsem cítila, že bych tam měla jít. Hodně jsem se modlila, aby mě Bůh dal poznat, kde mě chce mít. Roman mi to nabídl a žádná jiná nabídka nepřicházela, tak jsem poznala, že bych tam měla jít.

Tereza: A před tím jsi se s nějakým centrem setkala?

Eva: Ne vůbec, jen DCM V Plzni, ale tam není DCŽM. Tam jsem se věnovala pomáhání při akcích a hrozně mě to bavilo, kdy jsem se věnovala při pomoci obnov na diecézku i o prázdninách.

Tereza: K tomu směřuje má druhá otázka. Jestli jsi se před Ktiší zapojovala ve farnosti?

Eva: Ne, ve farnosti v Písku vůbec jsem se nikdy a do ničeho nezapojovala, až když jsem přišla na VŠ do Plzně, tam jsem začala chodit na různé společenství i na DCM, tam jsem začala pomáhat.

Tereza: Tam jste tedy pořádali různé plesy?

Eva: Plesy, zvali lidi na obnovy, celkově práce v diecézi. Třeba pořádání diecézní poutě. Pomáhali jsme na diecézku.

Tereza: Načerpala jsi v tom pro nynější práci?

Eva: Určitě, bylo to pro mě dobrá zkušenost, tam jsem nasbírala první zkušenosti v Plzni. Vedli jsme různé skupinky, vymýšleli program, vedli jsme různé akce. Získala jsem představu, co by práce na Ktiší mohla obnášet.

Tereza: Takže když jsi tam šla, měla jsi již nějakou představu?

Eva: Trošku, jako co by to mohlo obnášet jo, jaká pak bude realita...

Tereza: No a můžeš to srovnat? Ty představy s tou realitou, co tě překvapilo pozitivně, či negativně?

Eva: [Smích.] Co mě překvapilo pozitivně? Pozitivně a negativně?

Tereza: No, jako víš co, jako když jsi o tom měla představy. Vlastně ty jsi tam před tím nejezdila, že? Když tam člověk jezdí, může dostat představu, že tam občas vymyslí modlitbu, občas uděláš dřevo a že je to pohodička a i máš jinou představu o Romanovi. No a pak když jsi tam v realitě. Najednou zjistíš, že je to jinak. Že přestaneš být v tom naivní. Tak spíše z té představy, se kterou jsi tam šla a nyní.

Eva: No, jako v čem jsem měla představu. Já jsem měla představu, že se alespoň dostanu domu třeba na víkend, nebo alespoň o víkendu, když tam není žádná akce.

Tereza: Stává se, že tam nemáte žádnou akci?

Eva: Když o víkendu není žádná akce, nebo setkání tam, proč tam musím být. Přijde mi to zbytečné. Já jsem si myslela, že se dostanu občas na víkend domu. A to mě překvapilo negativně, že mě přijde, že občas není pochopení, že mě doma také potřebují nějakou chvíli. Potřebují nějakou podporu psychickou, tak že jim pomohu.

Tereza: Jojo.

Eva: Já si myslím, že je to přehnaný, že musí člověk žít odtrženě od své rodiny. Podle mě to není správně, protože naši mě vychovávali, platili mi vysokou a já jim najednou mám říct, jak rozloučit se s nimi a vidět je minimálně úplně a nemůžu s tím nic dělat. I když vím, že je to služba. Tak mi to trochu jakoby nepřijde mi to dobrý.

Tereza: Já to třeba chápu v tom, že když to máš tak, že můžeš být za hodinu doma. Kdyby jsi šla na misie, to by ti nevadilo?

Eva: To už by bylo jiné, to už bych byla třeba v Africe a nemohla bych jen tak domu?

Tereza: Takže bys s tím vlastně počítala.

Eva: Jo, tady mi to přijde škoda, že jako nemusím tam být. Není tam důležitá má přítomnost a vím, že by mě doma potřebovali. To je pro mě těžké.

Tereza: A řešili jste to třeba s Romanem?

Eva: No, jako asi jsem mu to řekla a moc jsme to neprobírali. Teď jsme mohli jet domu před Vánoci. Možná tím, že jsem dávala často znát, že mi ta situace vadí.

Tereza: To je dobře. Myslím si, že na toto naráží více lidí. Hlavně pokud máte určený den jet domu, tak fakt jet domu, ne že máte hodně práce, a pak z toho vznikne, že jste třeba měsíc nebyli doma a neměli volno.

Eva: No, to se občas stává, a co mi přijde zbytečný, nebo s čím bojuji, je, že společně v pondělí, úterý někam jedeme. Někdy je to hezký, ale já bych občas raději upřednostnila, kdybych byla sama, anebo si mohla někam odjet, kde bych si od všeho odpočinula.

Tereza: Co vidíš pro sebe jako výzvu?

Eva: Jako na Ktiši přímo?

Tereza: Hmmm.

Eva: Pro mě je asi nejtěžší, co beru jako výzvu, co se tam mohu naučit, je vystupovat před lidmi. Vím, že to v životě budu potřebovat, a na druhou stranu se musím překonávat, abych před ty lidi šla.

Tereza: Vnímáš v tom nějaký posun? Než ze začátku.

Eva: To nevím, jestli můžu říci, nezdá se mi to.

Tereza: A co tvé svědectví na ENTERcampu před 150 lidmi.

Eva: Tak to mě hodně posunulo. To do dneška nechápu, jak jsem to řekla.

Tereza: Ty jooo, tak to není znát, tvá tréma navenek, protože pak mluvíš klidně a vyrovnaně.

Eva: Já s něčím jsem vyrovnaná. Pro mě je těžké vystoupit před ty lidi a mluvit o sobě. Vadí mě, jak mě všichni sledují, to mě vadí skoro nejvíce.

Tereza: A když vedeš menší skupinku?

Eva: To mě nevadí, mám moc ráda skupinky.

Tereza: To já taky. No a co vidíš jako povzbuzení třeba?

Eva: Jo, já jsem si nedokázala představit, že tam člověk je s těmi lidmi pořád a ta blízkost. Nenapadlo mě, jako že budeme kamarádi, to jo. Ale ty úzké vztahy, trávíme spolu pracovní čas, volný čas.

Tereza: Je to pro tebe v něčem těžké?

Eva: No, nevím, jestli těžký je to pro mě, neočekávaný, hodně mě to překvapilo, někdy je náročné, že nemám kam odejít, nemůžu jít ven, zacvičit si, do kavárny, to mě chybí. S těmi lidmi jsem pořád a moc není kam jít, chybí mě aktivní odpočinek.

Tereza: A pak když jedeš domu, tak jsi ráda, že jsi doma, co?

Eva: To jo, někdy je pro mě těžký, že je ten den moc organizovaný. Byla jsem zvyklá nasnídat se, kdy chci, udělat si oběd, kdy chci. A tady je vše daný a organizovaný. Musím se na všem domlouvat. Doma si to udělám, jak a kdy chci a nemusím se nikoho ptát.

Tereza: Myslíš, že když s Romanem společně něco řešíte, že se dají ty věci posunout? Když mu řekneš, vadí mi tohle a tohle. Nejezdím domu. Jestli se dá s tím něco dělat.

Eva: Myslím si, že je schopen o tom přemýšlet, dokáže vyslechnout. U mě je problém, že mu nedokážu vše tak říct. Je to boj, nemám na to odvahu.

Tereza: Vnímáš oporu v týmacích?

Eva: To jooo. I tím, že jsme si věkově blíže.

Tereza: Myslíš si, že by měl člověk, který pracuje na centru, mít pedagogický, psychologický, teologický vzdělání?

Eva: No, na toto narážím, mám pocit, že mi chybí pedagogický vzdělání, třeba nějaký kurz, možná i teologický, ale spíše to pedagogický. Mohla bych to využít. Přijde mi, že jsem do toho přišla v tomhle směru nepřipravená a bez zkušeností. Ze začátku bylo pro mě náročný zjednat klid. Což se učím za pochodu. Bylo by super, kdybych před tím měla pedagogický kurz.

Tereza: Naplňuje SFK trošku minimálně pedagogický vzdělání?

Eva: To mě přijde, že spíše podporuje týmovou práci na centru a duchově a pedagogický mě nepřijde.

Tereza: Takže si myslíš, že by bylo dobré pedagogické pro školení?

Eva: Pro mě určitě.

Tereza: Tak to je všechno.

Eva: Tak tě lituji, jak to budeš zpracovávat. [Úsměv.]

ADCŽM - Praha

Rozhovor č. 5 – Matouš

Tereza: Ahoj, Matouši, mohl bys mi říct něco na začátek o sobě? Kde jsi studoval, z jaké pocházíš farnosti?

Matouš: Studoval jsem na Gymnáziu pod Svatou Horou v Příbrami. Pocházím z farnosti sv. Vojtěcha na Březových Horách v Příbrami, kde jsme jediná mládež byli já a moji sourozenci. Možná právě proto jsme časem začali jezdit do Prahy na víkendovky do Nazareta. To mohlo být tak kolem mých 14 let. Od té doby jsme tam nepravidelně jezdili.

Tereza: Co tě tam přitahovalo na těch víkendech?

Matouš: Především to byli právě členové rodiny, kteří tam jezdili. O Nazaretu jsme se dozvěděli od sestřenice a jezdili jsme tam já s bratry a ještě pár kamarády z Příbrami. Byla to právě ta parta, co mě tam drželo. A potom taky to, že se nám tam líbilo. Nalezli

jsme tam přijetí a samotné prostředí centra bylo příjemné, včetně náplně programu. Proto jsme se tam po dobré první zkušenosti častokrát vraceli.

Tereza: V čem konkrétně jsi vnímal přijetí, když jsi tam jezdil na víkendovky?

Matouš: Místní tým o nás projevoval zájem. Ale asi i obecně v tom, že jsme se ocitli na místě, které bylo určené nám jako věřící mládeži, kde jsme se cítili dobře. Byli jsme středem zájmu, to je zkušenost, která je pro člověka důležitá.

Tereza: Jak došlo k tomu, že jsi začal pomáhat na centru? Kdy tě napadla první myšlenka, že do toho půjdeš. Co tě na tom přitahovalo? Neboj se rozmluvit...

Matouš: Moje farnost v Příbrami aktivní rozhodně nebyla. Vše skončilo u toho, že jsme se v neděli sešli na mši a o žádných dalších aktivitách nevím (pokud byly). Jako kluci jsme samozřejmě ministrovali, ale to byla naše veškerá činnost ve farnosti. A tím, že tam nikdo jiný v našem věku nebyl, neexistovalo u nás ani žádné společenství. To fungovalo nějakou dobu v sousední farnosti sv. Jakuba. Na jejich setkání jsme jednu dobu chodili. Ale jinak se toho v Příbrami z mého pohledu tolik nedělo. Proto pro nás byla nová zkušenost setkání s novými věřícími vrstevníky v Nazaretě.

Tereza: Takže Nazaret byl pro tebe něco jako společenství ve farnosti?

Matouš: Trošku jo, začal jsem jezdit do Nazareta na víkendovky, které byly pořádané pro mládež do 18 let. V jednu chvíli jsem si na víkendovky připadal už moc starý, a tak jsem se v Nazaretě ptal, jestli nepořádají akce i pro starší mládež. Tehdy mě odkázali na kurz animátorů, tak jsem se tam přihlásil. Tentokrát jsem tam už jezdil sám. To pro mě bylo zásadní ve vytváření nových vztahů. V průběhu našeho kurzu se celý animátorský kurz reformoval pod vedením Lukáše Matyse. My jsme tehdy byli takzvaný "nultý" ročník. V prvním ročníku se tam přihlásila spousta nových lidí. Na animátory vzpomínám velmi rád.

Tereza: A jak to bylo dál?

Matouš: Bylo to právě na konci našeho kurzu, kdy nám nabízeli různé možnosti uplatnění v církvi. Tehdy právě nabízeli i službu v nazaretském týmu. Já jsem tehdy studoval Matematicko-fyzikální fakultu UK, ale už v té době jsem měl ve škole problémy. Nešlo mi to a nebavilo mě to tak, jak jsem si původně myslel. Rozhodl jsem se proto odejít, bylo to na konci prvního ročníku. Ještě předtím, než jsem se tak rozhodl, jsem přemýšlel, jak to udělám další rok s bydlením v Praze, protože dojíždět se mi nechtělo. Tak mě napadla možnost ubytování v Nazaretě, no a když už bych tam bydlel,

tak proč rovnou nebýt v týmu. Proto jsem nabídnul svoje služby. Když se ukázalo, že další rok nebudu mít ani žádnou školu, protože tou dobou už bylo pozdě na to se někam hlásit, automaticky z toho vyplynulo, že než se rozhodnu, co dál, budu jako dobrovolník v Nazaretě. Nastoupil jsem tam pak v září roku 2011.

Tereza: Co nejvíce ti kurz animátorů předal?

Matouš: Především prohloubil můj duchovní život. Probírali jsme teologické základy, takže mě inspiroval v promýšlení vlastní víry. Měl jsem touhu předávat věci, ke kterým jsem dospěl, dál. A v neposlední řadě pro mě bylo důležité to společenství dalších mladých věřících, kteří se také chtějí zapojit do dění v církvi.

Tereza: Matouši, než ses dostal do centra, zapojovala ses v nějakém společenství, skupině dětí nebo mládeže, třeba u vás ve farnosti nebo jinde?

Matouš: V Příbrami jednu dobu fungovalo společenství mladých. Ale tam jsem chodil spíš jen jako účastník.

Tereza: První vedení nebo zapojení bylo až na animátorech?

Matouš: Dokonce až v nazaretském týmu. Popravdě jsem nikdy po vedení společenství netoužil. Bližší mi byly individuální rozhovory, ale když už se to ode mě očekávalo, že povedu vlastní diskusní skupinku, nějak jsem se s tím popral a i to jsem snad nakonec zvládnul. Možná mi to naopak pomohlo se víc otevřít.

Tereza: V Nazaretě jsi musel hodně vést hry, lidi, modlitby?

Matouš: Vzhledem k tomu, že nás v týmu bylo víc, tak to naštěstí nebylo tak často. Ale občas jsem musel. Ve výsledku mi to až tak nevadilo. Byl jsem s mládeží rád.

Tereza: Když jsi zde začal pracovat, měl jsi o tom určitě nějaké představy. Tím, že jsi tam jezdil. Pokusil by ses srovnat představy, které jsi měl na začátku s realitou teď – co tě třeba překvapilo, pozitivně nebo i negativně?

Matouš: Vzhledem k tomu, že jsem introvert, tak jsem se ze začátku bál toho, že budu muset být iniciativní. Občas jsem měl strach, že na mě budou kladené příliš velké nároky. Nakonec to nebylo tak hrozné, protože jsem se spoustou mladých spřátelil, a v přátelském prostředí se pak pracuje mnohem příjemněji. Pozitivně mě překvapilo například to, že jsem byl schopný si připravit dokonce krátkou přednášku a přede všemi přednášet, případně svědčit. To bych do sebe předtím nikdy neřekl. A nakonec se mi to i líbilo, vzhledem k tomu, že jsem měl úžasné publikum. Dá se říct, že během období v Nazaretě jsem se dost osmělil.

Tereza: Takže z introverta extrovert. Byly pro tebe náročně vztahy v týmu, přece jen člověk je tam 24 hodin denně a jak jste vycházeli v týmu?

Matouš: V týmu jsme vycházeli v pohodě. Já jsem nekonfliktní člověk. Samozřejmě, že někdy to mezi námi jiskřilo, ale nikdy z toho nebyly žádné velké problémy.

Tereza: Co pro tebe bylo povzbuzením v té službě?

Matouš: Nejvíc asi z toho, že se v týmu žil intenzivní duchovní život. To hodně prohloubilo mou víru. Shodou okolností v té době probíhalo mé rozhodování o duchovním povolání.

Tereza: A bylo něco, co by jsi změnil?

Matouš: V současnosti bych se snažil pobyt v týmu mnohem víc využít. Od té doby, co studuji sociální práci, mi na kontaktu s druhými mnohem víc záleží. Snažil bych se udělat víc pro mládež, víc pro tým, víc pro sebe. Zpětně mi přijde, že jsem tuhle velkou příležitost zčásti promarnil.

Tereza: K tomu trochu směřuje i další otázka. Myslíš si, že je důležité mít pedagogické, psychologické, teologické vzdělání před tím, než jde člověk pracovat do týmu?

Matouš: Tak rozhodně je to plus, protože pak ten člověk může svoje znalosti v rámci práce v týmu využít. Ale nemyslím si, že by to měla být podmínka k přijetí do týmu. Pobyt v týmu je sám o sobě velmi poučný, řekl bych víc než teorie.

Tereza: A jak se prohloubil tvůj duchovní život?

Matouš: Inspirovala mě například myšlenka "slova na den," krátkého úryvku z Písma, ke kterému se vracím celý den. Nevím, zda to souvisí s pobytem v týmu, ale od té doby například také mnohem víc prožívám liturgická období. Novým zážitkem pro mě byla účast na mši svaté každý den. Tehdy jsem také měl hodně času na modlitbu a neocenitelným prvkem byla místní kaple, kam jsme mohli kdykoli zajít a v tichu pobýt s Ježíšem.

Tereza: Vracíš se ještě na centrum i teď? A co vlastně plánuješ po Jaboku, na co by jsi se chtěl zaměřit?

Matouš: Na centrum už se dostanu spíš vzácně. Především se tam chci ale vrátit vzhledem k tomu, že o své zkušenosti s centrem píšu absolventskou práci. Po dokončení školy se chci zaměřit především na sociální práci s mládeží, k čemuž mě inspiroval právě Nazaret. Tam jsem zjistil, že s mládeží pracuji rád. Tato cílová skupina je mi blízká. A to obecně, ne jen věřící mládež, ale možná o to víc právě ta mládež, která

hledá své místo v životě, která potřebuje v určitém směru pomoci. A vlastně se dá říct, že Nazaret mě inspiroval k sociální práci obecně, protože tam jsem si ujasnil to, že bych rád pracoval s lidmi.

Rozhovor č. 6 – Bibi

Tereza: Nejdřív to budou takové neformální otázky. Z jaké pocházíš farnosti?

Bibi: Jak to chceš specifikovat?

Tereza: Odkud pocházíš?

Bibi: Od Benešova, z benešovské farnosti, je docela velká, máme tam možná 400 lidí, je docela aktivní, ale máme tam takového neaktivního a nepodporujícího pana faráře. Jinak je super. Nevím, jestli chceš o tom něco více.

Tereza: Zatím ne. A co jsi vystudovala?

Bibi: Byla jsem na gymplu.

Tereza: A od kdy jezdíš do Nazareta?

Bibi: Od dvanácti let.

Tereza: Takže osm let jsi tam jezdila.

Bibi: To začlo tak, že jsem začala chodit na spolčo a v tu dobu nám ho neměl, kdo vést. Tak jsme pozvali týmáky, Jardu Krajla, a oni nám tam začali vést to spolčo. Začali tam jezdit každou neděli večer a my jsme začali jezdit do Nazareta.

Tereza: Tak to je hezké. Jak jsi se v Nazaretě cítila? Jak jsi to prožívala a tak?

Bibi: Jako já jsem to měla prostě jako domov od dvanácti do patnácti, pak jsem na dva roky na Nazaret zapomněla. Ale strašně ráda jsem sem jezdila a vlastně na ty víkendovky a jako no, měla jsem tady strašně moc kamarádů, to bylo super a měla jsem tady ty vrstevníky. Jako že neměla jsem své vrstevníky ve farnosti a ty jsem měla tady, tak to bylo super.

Tereza: Hmm a v čem jsi třeba vnímala přijetí?

Bibi: Tady v tom Nazaretě?

Tereza: Hmmm, nebo i domov?

Bibi: To budu muset asi více přemýšlet. Tak že prostě, mě tady brali, taková jaká jsem, nikdy tady nechtěli nějakou přetvářku nebo něco takového. Všichni byli na stejné úrovni. I vůbec to, že tady byl ten kněz a týmáci, že mě třeba i do něčeho zapojovali, do nějaké organizace, tak jsem si připadala taková důležitá.

Tereza: No, a takže ty jsi tam jezdila od 12 do 15, pak jsi to přerušila a pak ses vrátila díky čemu?

Bibi: To jsem začala zase animátorama. Díky animátorům, ty lidi, ty naši vedoucí, co tady byli, tak oni nás hodně podporovali, abychom byli aktivní, abychom něco dělali. To ve mně probudili touhu, že bych mohla být týmák. Začala jsem sem jezdit a pomáhat různě. Pak jsem řekla asi, že chci být týmák, a tímto začalo. No, ale před tím jsem do Nazareta dlouho nejezdila. To bylo asi období vzdoru, takové to, že v tom období 15, že jako nic nechceš mít, nebo já jsem neměla, že nechci mít s církví nic společného, ale jakoby prostě jsem nepotřebovala. Potřebovala jsem se vymanit z toho dospívání, z puberty. Od těch 12 do 15 jsem se měnila. Potřebovala jsem se z toho nějak dostat. Potřebovala jsem změnit prostředí.

Tereza: Hmmm a pak se ti sem vracelo dobře?

Bibi: Jojo, ono to bylo úplně jiný, protože sem nastupoval otec Benedikt, jinej kněz, takže to bylo jinak vedený a jinak organizovaný.

Tereza: Takže jsi měla tu touhu stát se týmákem v době patnácti let?

Bibi: To jsem měla možná už od dvanácti, protože jsem týmáky vždycky obdivovala, a říkala jsem si, ty jo, mají všechno na starosti a jsou taková úžasná, mají plno energie, i když mají hodně práce, a různě kreativně dělali hodně věcí. Vyzdobovali barák. Vymýšleli programy, modlitby a bylo to strašně takový hezký. Jejich práce byla taková různorodá, i když teď kon v realitě je to úplně jiný.

Tereza: Zapojovala ses nějak před tím ve farnosti?

Bibi: Nejprve ve spolču, jak k nám jezdili z Nazareta, tak oni pak přestali jezdit a začala jsem ho vést já s jedním klukem, ale hodně to krachlo na tom, že lidi byli dost introvertní. Nechtěli moc se scházet, a když to nevedl někdo zvenčí, tak se nechtěli scházet. Jinak jsem se zapojovala docela hodně. Jezdila jsem na tábory, nebo různé akce nedělní odpoledne s maminkami a dětmi.

Tereza: Pak jsi teda pomáhala i v Nazaretě? Čerpala jsi z toho?

Bibi: Já, co jsem se naučila v Nazaretě, jsem použila až ve farnosti. Prostě jsem se inspirovala.

Tereza: A teď z toho nějak čerpáš?

Bibi: Určitě, určitě, asi mi nejvíce pomohl kurz animátorů. Na něj sem chodila tři roky, tak mi pomohl jakoby hodně. To mě naučilo poznat sebe i víru. Hlavně jsem si srovnala

myšlenky, to mě pomáhá, vím, co dělám. Vím, jaká jsem. Vím to, co jsem potřebovala vědět. Určitě čerpám ze všeho. Asi nejvíce z těch animátorů a určitě mě pomohlo, že jsem do Nazareta jezdila dříve a že jsem tady pomáhala. Vím, jak ten barák funguje. Vím stálosti a co a jak bylo a tak.

Tereza: A ještě, když se vrátíme k tomu, že třeba jsi o tom měla nějakou představu. A třeba teď ta realita je trochu jiná? Tak jaká byla ta představa a v čem je nyní ta realita?

Bibi: Myslela jsem si, že budeme vymýšlet různé programy, hodně se zapojovat mezi lidi, že budeme hodně s tou mládeží, která tady je a která tady má nějaké akce, a že budeme jejich součástí a že budeme vymýšlet hry, vymýšlet modlitby, dělat výzdobu, přesně takové to ten, co tomu dává toho ducha. Ale tady je to jinak i tím, že je tady nový kněz. Ten Nazaret není jako ostatní centra, tady je to jiný, tady to vůbec nemůže fungovat jako centrum pro mládež, ten barák je postavený blbě, celkově je prostě na blbém místě a nikdo tady nechce týmáka moc dělat. Tady je to založené na fázi dobrovolnicví.

Tereza: Jojo.

Bibi: Máš jen tu tisícikorunu za měsíc a jinak nemáš žádný plat a také sem moc lidí nejedí a není to akční jako v jiných centrech a tím je podmíněné to, že jsme tady dvě týmačky a že prostě ta práce, která tady je pro čtyři pět lidí. My na to kapacitně fakt nemáme. My jsme tady hlavně od toho, abychom vytvářeli zázemí a abychom věděli, co a jak funguje. Zkrátka jsme tady, jako takový domácí, víme, jak se pere v pračce, jak se odemyká kostel, kdy jsou jaké modlitby, víme, kde je co uložený a jak to tady funguje, a tu práci vymýšlení programu a vymýšlení her, tak to se nechává na lidech externích.

Tereza: Jo a není to škoda?

BibiL: Je to hodně škoda, ale tady prostě na to nemáme kapacitu, kdyby nás tu bylo pět, tak bychom to mohli dělat, ale jsme tady dvě a ten barák je velký.

Tereza: A nemrzí tě to?

Bibi: Hodně mě to mrzí.

Tereza: A nepřemýšlela jsi, že by jsi šla do jiného centra, nebo jsi věděla, že to takto bude?

Bibi: Věděla jsem, že to takto bude, a přemýšlela jsem nad tím dlouho. Právě jsem se rozhodovala, jestli půjdu do Nazareta, nebo na Ktiš. Tak jsem si srovnávala priority a pak jsem si řekla. Je to docela na dlouho, ale řeknu ti to, já jsem se rozhodovala podle

kněží a podle atmosféry, která v těch barákách je, a mě třeba vyhovuje otec Benedikt. Mě hodně pomáhá ve víře, ve vnímání Boha a v důstojnosti. On je hodně jiný. Třeba to, že se mu netyká, to mě nevadí, i když hodně lidem to vadí. Je to prostě jiný. A mě to takto vyhovuje, já jsem to takhle vždycky chtěla, proto jsem ráda, že jsem tady. Rozhodovala jsem se taky podle studia, já jsem chtěla studovat, i když jsem ještě, než jsem se dostala na vejšku, tak jsem si říkala, že se nikam nechci dostat, tak jsem si podala přihlášky na těžké školy...A taky třeba, že jsem se rozhodla pro Nazaret, je podmíněný tím, že znám tu atmosféru, znám ty lidi, znám tu farnost tady, týmáky, vím, jak to tady vždy bylo, a to je pro mě ideální. V Nazaretě byl můj sen být tady. No, ale třeba, jak jsem se k tomu dostala?

Tereza: Já jsem se ptala, zdali tě nemrzí, že nepřipravujete ty akce?

Bibi: V tomto důsledku mě to mrzí, ale teďka zjišťuji, že jsem ve vývoji. Já nevím, jak to popsat. Já sama teďka, abych naplnila nějaké, potřebuji, nepotřebuji vést lidi a nepotřebuji vytvářet hry a programy, ale potřebuji dělat zázemí. Potřebuji uklízet, vařit. Naplňuje mě tohle. To je docela zajímavý. Asi by mě to v tuto chvíli vyčerpávalo vytvářet program a asi bych na to neměla v tuto chvíli kapacitu. Od toho jsou zde jiní lidé a mě tohle vyhovuje. To, že tady uklízím a že tady pracuju zázemově.

Tereza: Hm, a je pro tebe třeba něco těžkého, nebo něco?

Bibi: Strašně moc věcí, asi nejtěžší je to naučit se odpočívat, umět si odpočinout a najít dobrou míru v tom, kolik věcí udělat a kdy už je toho hodně a kdy už udělat něco pro sebe, a najít míru v tom, abych splnila všechny požadavky, které jsou na mě kladené. Občas přemýšlím, jestli zde nepracuji málo. Já tady nemám pracovní poměr. Já tady pracuju za to, jak tady bydlím. Je pro mě těžký vydržet psychickou a fyzickou zátěž. To, že nespíš, já jsem byla zvyklá spát devět až deset hodin denně a teď spím pět šest. Moc mi to nestačí, vidím, že jsem mrtvá, i na sobě vidím, že toho je hodně. Hodně mě to omezuje.

Tereza: V čem je to pro tebe pozitivní, naplňující?

Bibi: Já jsem tady šťastná, tím, že tady jsem. Chce se mi zpívat. Já tady mám prostě domov, mám tady lidi, který mě mají rádi, nebo doufám, že mě mají rádi. Lidi, kteří mě přijímají, připadám si zde využitě. S Eliškou tady úplně nejvíc kravíme, máme se skvěle, i s kluky je super, že jsme se tady takhle sešli a taky to, že tady hodně duchově rostu. Máme tady super duchovní zázemí. Máme super modlitby ráno, večer, každý den

chodíme na mši a musíš to dělat. Musíš tam jít ráno na rozjímání, večer na kompletář, i když bych třeba nechtěla, a doma se takhle nedonutím, tady se donutím, a když se donutím, tak občas pochytnu z kázání nějakou větu, která ti nakopne, když jsi nejvíc v háji, nebo v rozjímání. Tadyto mi pomáhá. To, že bydlím v jednom baráku s knězem, který ti neustále připomíná, že máš žít s Bohem. To je úplně nejkrásnější. Pak to, že tady úplně, mě se líbí, že mám s Eliškou svůj pokoj, doma jsem tu možnost neměla a bydlím zde s nejlepší kamarádkou. Můžeme tady být jako doma a to, že máme kapli v jednom baráku, že je tady eucharistie. I když přijedou nějaký lidi, tak všichni tě nadšeně viděj. Je to tady pozitivní.

Tereza: Vztahy v týmu jsou v pohodě, jsi v tom šťastná?

Bibi: Já vůbec nemám s někým problém ani s pracovníkama, s rukama s otcem s Eliškou. Všichni, kdo tady jsou úplně úžasní. Mě to vyhovuje. Občas je to těžký, ale to je těžký všude, to je těžký doma a bude to těžký v mé rodině. To musí člověk přijmout.

Tereza: Mě by ještě zajímalo, jestli třeba vnímáš, jestli si myslíš, že je dobrý mít pedagogický, nebo teologický, psychologický vzdělání pro tu práci na centru?

Bibi: Myslím si, že určitě. Myslím si, že úplně nejlepší by bylo mít to psychologicko pedagogický. Člověk by měl žít s Bohem, měl by hledat oporu v Bohu. Měl by být s Bohem 24. hodin denně, což je asi těžký. Prostě člověk by měl vědět, čemu věří, měl by víru brát vážně, mít úctu k eucharistii a taky si myslím, že by měl být otevřený, nebo sociálně zaměřený. Někdo, kdo je otevřený pro lidi a pro práci. Nemyslím si, že vzdělání je tak podstatné. Myslím si, že by to měla být otevřenost pro všechno. Hlavně pro Boha a pro lidi. Nesměl by být ten člověk línej. A když se nad tím zamyslím, tak to vzdělání člověk nepotřebuje. Já třeba žádný také nemám, já ho právě získávám.

Tereza: A máš nějaké duchovní doprovázení?

Bibi: Já právě hledám a i otec mi řekl, že mě někoho najde, tak doufám, že je to v procesu, ale strašně bych chtěla nějakého kněze, který mě bude znát a s kým bych mohla řešit problémy, které se tady vyskytnou a i v mém životě. Což je potřeba.

Tereza: Tak se za to budeme modlit.

Bibi: Tak to bych chtěla, to by bylo super.

Tereza: Co plánuješ potom dál?

Bibi: Po Nazaretě?

Tereza: Hmmm

Bibi: Ještě tady být, já bych tady chtěla být klidně dva roky, ale nevím. Plánuji, až vyjdu z Nazareta, mít rodinu, vdát se a dostudovat.

Tereza: A žít dobrý život a mystiku všedního dne. Zažila jsi někdy pěkný zážitek s Bohem?

Bibi. No, to zažívám pořád.

Rozhovor č. 7 – Eliška

Tereza: Ahoj, Eliško, myslíš, že můžeme začít?

Eliška: Mám se psychicky připravovat?

Tereza: Teď už to bude méně formální. Vlastně jak vzniklo to, že jsi se dozvěděla o Nazaretě? A jak vzniklo, že tam pomáháš. Prostě, jak se to vyvíjelo?

Eliška: To bylo jako, že myslíš o dobrovolnictví, nebo jak jsem tam začala jezdit, před těmi čtyřmi, pěti lety?

Tereza: No, možná začneme tím, jak jsi tam začala jezdit.

Eliška: Ve farnosti jsem se začala bavit s nějakými lidmi a pak s kamarádkou, která byla od Ludmily a chodili jsme spolu na nábožko a do ZUŠky a ona říkala, že zná super akce. Nevím, jak dlouho mě přemlouvala, ale myslím, že mě přemlouvala. Tak mě sem jednou vzala a totálně mě to očarovalo, to prostředí a lidí. To bylo ještě za Jardy, bylo tady 40 dětí v mém věku a ty lidi byli úplně jiní, než jsem znala ze školy. Dříve jsem se setkala s negativními reakcemi, jak na základce tak na střední. Úplně pro mě prostě, byla jsem nadšená.

Tereza: Takže to přijetí jsi vnímala v tom neodsouzení?

Eliška: Hm, Jarda třeba přišel a podal mi ruku a řekl. Ahoj, vítám tě tady a jsem rád, že jsi přijela. Neřešili povrchní věci a to jsem před tím neznala. Právě v té době jsem viděla týmáky. Říkala jsem si. To by bylo super. Ale zároveň jsem věděla, že na to nebude čas. Vystuduju střední školu a půjdu na vejšku. A že na to nebude čas. A najednou jsem po střední nedostala se, kam jsem chtěla, a přišla myšlenka. Půjdu do Nazareta.

Tereza: Takže jsi to vnímala jako něco, po čem jsi toužila a najednou pro to byl prostor?

Eliška: Jednu dobu určitě jo.

Tereza: Napadlo ti jít třeba i jinam na misie?

Eliška: Ne, já jsem chtěla zůstat v kontaktu s rodinou, kamarádka a šlo o to. Mělo to více důvodů, měla jsem rok volna a chtěla jsem odejít od mamky, ale ne daleko. Mám malého bráčku. Nebo můžu, ale nechtěla jsem. Třeba vyrostl.

Tereza: Mezi tím rokem.

Eliška: Já nejsem moc společenský typ, nedokážu se bavit. Třeba Bibi to zvládá úplně výborně.

Tereza: Tak to nevypadáš teda. Nebo to tak na mě nepůsobilo.

Eliška: Takhle, když jste to vy, tak to je v pohodě, ale když přijdeme do cizí společnosti. Těch lidí je hodně. Nejráději bych se sama někam zašla. Já jsem neměla moc přátel. Měla jsem jednu kamarádku, se kterou jsme se nějaké období bavili, nějaké ne. Potom jsem si našla tu Máju, se kterou se vídáme do dneška. A právě tím, že jsem šla na animátorský kurz. Poznala jsem starší lidi, než jsem já. Najednou jsem se otevřela a měla jsem spoustu kamarádů a nevím, proč to teď říkám.

Tereza: Než jsi šla do Nazareta, tak zapojovala jsi se ve farnosti? Měla jsi zkušenost s vedením mladých lidí?

Eliška: S vedením určitě ne, jediné...

Tereza: Nebo v rámci animátorů?

Eliška: No, to ne, to jakoby až potom. Než jsem nastoupila sem?

Tereza: Jojo.

Eliška: Jediné, co si pamatuji, že jsme měli ve farnosti scholy, zapojovali jsme se na mších. My jsme byli celkem neaktivní farnost. Jinak ve farnosti ani moc ne. A někde jinde. Ani ne. Nikdy jsem nikoho nevedla.

Tereza: Takže než jsi šla do Nazareta, tak jsi neměla zkušenost. Že bys vedla tohle nebo tamto?

Eliška: Hodně jsem chodila na animátory, ale tam byla spíše teorie. Takže jsem to všechno věděla a teďka z toho čerpám.

Tereza: No, a když jsi šla do Nazareta, tak jsi o tom měla určitě nějaké představy, tím, že jsi tam jezdila i před tím, a je něco, jaké to bylo na začátku a jaká je ta realita? Co tě překvapilo pozitivně, nebo negativně v té službě?

Eliška: Já jsem se hodně zajímala. Bavila jsem se s týmákama. Neměla jsem ani přímo negativní, ani pozitivní reakce, byla to vždycky směs něčeho. Což je normální, že je to

super prostředí, super posun ve víře, ale hodně práce a stresové vypětí a podle toho, jaký ten člověk byl, se mu to líbilo více či méně.

Tereza: A u tebe konkrétně?

Eliška: U mě třeba jaký jsem měla představy?

Tereza: Než jsi tam šla, a jestli teď je to jiné.

Eliška: Počítala jsem s tím, že teď vím, co dělám a do čeho jdu. Věděla jsem, o co jde. Jediný, že opravdu jsem taková nespolečenská, což na centrech nejde. Nebo ne dost dobře to jde. Já na hodně večerů mizím. Otcí se nelíbí, že mizím. Dneska mi říkal, že jsem hodně pryč a že je to rok pro Boha a že bych neměla být pryč. Já když mám den volno, tak to jsou dva večery a pak v neděli a někdy čtyři až pět večerů. V průměru tak čtyři týdně.

Tereza: Ty jo, to je drsný.

Eliška: Ne, volný. Tak to je Praha. Chodím na Havelnice. A co mě překvapilo? S tím se dalo počítat, ale že se nedostanu ven. Na Vinohradech jsem byla zvyklá, že tam, kde jsem bydlela a měla jsem volný čas, že jsem se sebrala a šla jsem se projít na hodžku, na dvě. Sebrala jsem se a šla jsem se projít. Byla jsem uchozená, byla jsem venku. To tady moc nezažívám, nedostanu se ve dne ven.

Tereza: Takže takové odběhnutí si do Kunratického lesa, to nejde?

Eliška: To jsem nebyla ani jednou.

Tereza: To bys měla dostat za pokání.

Eliška: Fakt není čas. Buď jsme ve městě a teďka je zima. Když je zima, tak jsem raději vevnitř. Jednou mě kamarádka z animátorů vytáhla do parku. Já jsem byla strašně unavená, chtěla jsem si jít lehnout, byla jsem po strašně náročném víkendů, ale šla jsem.

Tereza: Eliško, co vidíš pro sebe, jako výzvu v té službě, nebo jako povzbuzení?

Eliška: Jak to myslíš?

Tereza: Musíš překračovat hranice. Nebo z čeho máš radost v té službě?

Eliška: Já mám takový, jako že ze začátku první dva měsíce jsem si to strašně pochvalovala, že to je super, všechno bezva.

Tereza: Taková zamilovanost.

Eliška: Potom jsem začala být hodně unavená a pak ještě více unavená. Potom vyšlo, že jsme jeden čtvrtek neměla přes den volno, ale ani neděle nevyšla. Takže jsem jela 14 dní v kuse a já jsem se už potom málem zhroutila. Už se to zlepšilo, od té doby to bylo

zvláštní s otcem. Před tím to bylo zvláštní s otcem. Byla jsem hodně nevrlá, hodně jsem odsekávala. On vždycky. Eliško, pojd' mi poct. Já Otče, já tady nejsem. Je to vyčerpávající. Kdybych třeba mezi tím neměla kontakt s nikým, tak to zvládám. Místo toho, abych psala smsky, psala si na fc. Tak třeba bych si lehla. Tak asi bych to zvládala líp. Nevím. Já raději obětuji ten spánek. I to, že pak jsem unavená.

Tereza: A ty vztahy v týmu, není to pro tebe náročné? Jste tam 24 hodin denně?

Eliška: Bylo to hodně náročné. Pro mě, protože jsme vyrůstala jako jedináček. Já jsem čtyři roky vyrůstala sama v bytě. Byla tam se mnou mamka, ale ona má chronickou nespavost a já jsem ji v podstatě neviděla. Když jsem byla doma, ona spala. Já jsem ráno vylítla z baráku. Vrátila se večer a mamka spala, takže jsme se tak ráno pozdravili. Vlastně jsem byla zvyklá se o sebe starat a být doma sama. Sama u sebe v pokoji. A teď přijdu a všude je někdo, nebo ne všude. Pro mě byli zvláštní společný obědy. Já jsem to ze začátku... nedávala jsem to, že se společně jí. Jsem si raději to jídlo vzala sama. Já třeba nemám hlad v půl jedné. Když tu otec není, tak většinou spolu nejíme.

Tereza: Jojo, a jak vycházíš s otcem?

Eliška: Jak kdy, on je takový, jako že, určitě dobře, akorát ten poslední měsíc, který myslím, že už skončil. To bylo trochu horší. Byly tam nevyřčený neshody. Bylo to hodně dáno mojí únavou, ale myslím, že už to bude dobrý.

Tereza: S Bibi to vycházíte asi dobře, že?

Eliška: S Bibi je to úplně nejlepší, já si úplně užívám to, že jsem s někým v pokoji. Třeba první měsíc jsme se moc nepotkaly. Já jsem přišla do pokoje a Bibi už spala. Já jsem si s ní chtěla povídat a ona chtěla spát. Ale teď už obětuje kus spánku, nebo já ji ho prostě přeruším. Teď už tu práci беру trochu jinak než na začátku. Před tím jsem se div nestrhla, vše dělala do puntíku. Neuměla jsem si ještě věci naplánovat. Teď mi přijde, že jsem strašně líná. Je to od prvního SFK, kdy jsme si odvykly práce. Takže se teď na exercicie těším, ale vím, že to pak nebude snadné.

Tereza: Nevadí ti, že to nemáte placené, když na jiných centrech je to placené?

Eliška: Já jsem to nevěděla, že jsou pastorační asistenti a že jsou za to placení. Když si představím, že většina těch center je někde v horách, někdo mimo. V krásné přírodě mimo lidi, mimo velké město. České Budějovice nevím, jak jsou velké?

Tereza: Taková část Prahy, asi padesát tisíc obyvatel. Moc to není velký, potkáš tam někoho známého na ulici, když už jsi tam delší dobu. Ty lidi se tam znají.

Eliška: Jsem za to ráda, asi bych nevyměnila peníze za nějaké centrum v horách. Možná na nějakou část, třeba tak na měsíc. Přes léto. Měsíc by byl akorát. Ale takhle přes rok, kdy jsou všechny akce, plesy, koncerty, divadla. Vyhovuje mně to takhle. Standa říkal, že to dostávají zapláceno, ale musí tam hodně makat.

Tereza: To jo, oni se občas nedostanou ani často domu.

Eliška: Bibi se dostane třeba jednou za měsíc. Ona je z Benešova. Málo se dostane.

Tereza: Máte sdílecí večery s týmem?

Eliška: Oficiálně tady jsou, byly a budou, ale nějak to poslední dobou nezvládáme. Měli jsme teoreticky jeden a půl katechismu. Byli dvě poutě. Nebylo to v rámci týmu a jeden výlet na poutní místo, ale toho jsem se neúčastnila, protože to bylo v neděli večer a já jsem byla totálně mrtvá.

Tereza: Poslední otázka je: Jestli si myslíš, že je dobrý mít pedagogický, teologický, psychologický vzdělání. Co by jsi z toho výběru preferovala? Nebo, jaký bys řekla, že by mohlo být dobré vzdělání pro práci na centru?

Eliška: Já nevím, já tvrdím, že nic neumím a umím práci rukama, což se naučí každý. Nevím, asi je výhodou teologický vzdělání. To jo, ale třeba základy, že by byl věřící člověk a nic nevěděl. Ale u nás to funguje jinak než na ostatních centrech. My třeba program neděláme. Takže my se staráme jenom o chod baráku.

Tereza: Vy vůbec neděláte program? To je drsný.

Eliška: Máme na to skupinu animátorů, i když jsou to naši animátoři. Je to skupina deseti lidí, kteří připravují víkendovky. Sem tam i já s Bibi. Jak kdy. Někdy někdo něco vymyslí, někdo nic nevymyslí, jak kdy. Máme různé rozpisy a my s Bibi máme na starosti hlavně focení. Protože to není náročná činnost, máme něco okrajového.

Tereza: A do toho vaříte?

Eliška: Jojo, když někoho nezajistíme. Tak musíme vařit. Což nemáme s Bibi moc rádi. Já jsem to zažila jednou, přišlo mi to náročný. Nedokážu moc zpracovávat stres. Já nedokážu říci kamarádovi, jdi a uklid' to. Jednou to řeknu, ale nechce se mi to říci pětkrát za sebou. Je to tvůj kamarád, tak to uděláš za něj, ale pak vznikne ta situace, že to děláš jen ty.

Tereza: Vy jste tam jen s Bibi a s otcem, nebo tam máte ještě někoho?

Eliška: Oficiálně jsem tady jen já. Bibi tu je na půl úvazku, má do toho školu. Ještě jsou tu dva kluci, co tady bydlí a chodí do práce a ve volném čase pomáhají. Jeden z nich byl

minulý rok týmák a ten druhý byl jeho brácha. Zařizují si bydlení, takže co nejdříve odejdou. Což se nám moc nelíbí. Každá ruka se hodí. Zvláště, když jsou to kluci. Doufám, že někdo přijde. Příští týden na exerciciích bych chtěla řešit, kam půjdu na vejšku, rozhodla bych se a podala si přihlášku a příští rok tu zůstala na půl úvazku. Takže bychom s Bibi byly na půl úvazku, ideálně kluk.

Tereza: Takže plánuješ dál jít na vejšku?

Eliška: Určitě to zkusím, smlouva mě končí v červnu. Nemůžu říct, jestli půjdu pryč, nebo ne. Nechce se mi, ale máme zařízený krásný pokojíček.

Tereza: Jak ti to duchovně posouvá?

Eliška: Nevím, já mám takovou krizi. Je to takové, že mě přijde, že nemám čas na modlitbu.

Tereza: Nescházíte se k večerním modlitbám?

Eliška: Většinou na kompletář a já tam moc ty večery nejsem. Ale jako na mši a na růženec jsem. Je to hrozně nárazové. Někdy jsem šťastná.

Tereza: Uvidíš, co bude po exerciích. Co tě čeká teď večer?

Eliška: Dneska večer spím u kamarádky u Májy. Takže už u ní mám kartáček, pyžamo.

Tereza: Tak to já mám takhle na Ktiši. Měj se krásně, Eliško, a moc děkuju.

MAMRE – Osová Býtiška

Rozhovor č. 9 – Peťa

Tereza: Jak se máš?

Peťa: Docela dobře, máme po akci.

Tereza: Co jste měli za akci?

Peťa: Měli jsme kurz partnerství a do toho jsme měli ještě akci pro cetileté. Takže to bylo takový, že jsem se moc neangažovala, protože jsou na mě moc staří. Takže jsem měla teď takový veget.

Tereza: Tak to se moc nestává. A budeš tam ještě zůstat? Nebo to máš jen na rok?

Peťa: Mám to na rok. Myslím, že mě to bude stačit. Pak přemýšlím o vysoký. Budu si dávat přihlášky, ale nezavrhnu ani možnost, že bych jela třeba do ciziny.

Peťa: Já jsem spíše klid'as. Moc se neprojevují a jsem raději v ústraní a vyčkávám, má spolutýmačka je hodně impulsivní, je všude, je jí všude slyšet. Ale k děckám je to super. Oni potřebují někoho, kdo za nimi přijde, kdo se jich začne vyptávat a vtáhne je do kolektivu. Což já na druhou stranu neumím, protože čekám v ústraní a čekám, že když za mnou někdo přijde, tak si s ním popovídám. V tomhle se bijeme, i když bychom se měli doplňovat, v tom jsou naše povahy rozdílné a to byly asi začátky, proč to tak nefungovalo. Já jsem si myslela, že to půjde, že taky budu taková. Já taková nejsem a ze začátku jsem se s tím nemohla smířit.

Tereza: Já si myslím, že to naslouchání je velmi důležité, a přijde mi kolikrát mnohem důležitější. Extrovertnost více vidět. Já jsem s tím taky vždycky bojovala, že se moc neprojevují, pak jsem si říkala, že mám svoji povahu ráda a je mi to milé v jiných věcech. Někdo za tebou přijde a jde si s tebou popovídat. Teď to doceňuji více. Já jsem bojovala s tím, abych byla extrovertní a nešlo mi to.

Tereza: Od kdy jezdíš na centrum, Peti?

Peťa: Na centru jsem od konce srpna a smlouvu mám od září.

Tereza: Jezdila jsi sem někdy předtím?

Peťa: Jo, jezdila jsem na animátory. Takže dva roky už jsem sem jezdila.

Tereza: Mohla by jsi mi říct, jak došlo k tomu, že jsi se dostala na centrum a jak se to u tebe celé vyvíjelo?

Peťa: U mě je to složité, asi to není ukázkový příklad člověka, který chce jít na centrum. Já jsem se dostala v životě do takové situace po rozchodu s klukem, se kterým jsme chodila dva roky. Brala jsem to hodně vážně, ten vztah, a přitom jsem se spoléhala, že je to do konce života, a najednou prostě rána a nazdar. Ten kluk mi to ani neřekl.

Tereza: Jakože ti neřekl, že se rozcházíte?

Peťa: Jo, přesně tak. On to řešil se ségrou, všechno, a já jsem se ho ptala a vypadlo z něj, že už to není jako dříve, a neřekl, jak to bude, a nechal mě v tom. Vyloženě asi měsíc se v tom plácet, já jsem nevěděla, co se děje. Já jsem se sama sebe ptala. V čem mohl být problém. Tak mě napadl důvod, proč se to stalo. Prostě jsem se dostala do životní situace, kdy jsme nebyla schopna sama dost fungovat a prostě jsem z toho byla dost na dně. Já jsem začala jezdit na animátory, když jsme spolu chodili. Pak jsem tam přestala jezdit, protože jsem chtěla být s tím klukem a v momentě, kdy jsem byla špatná, tak se mi ujal jeden člověk, který ty animátory vedl. Řekl mi, ať jedu s ním. Tak

já jela, byla jsem tady na duchovní obnově. Dozvěděla jsme se, že hledají týmáka. Bylo to dobrý východisko, jak se z toho sebrat a zároveň být prospěšná pro lidi. Říkala jsem si, že by to byla dobrá možnost. Pak mě vzali na vysokou.

Tereza: Kam ses hlásila?

Peta: Na pedál do Brna, angličtina-specka.

Tereza: Nepřemýšlela jsi nad jiným centrem?

Peťa: No, to by bylo drsný, já jsem odkojená na Ktiši. Na Ktiši jsem poznala Boha a je zvláštní, že jsem tady. Ale protože je to blíž a pro taťku by to nebyla taková pecka, jako kdybych šla na Ktiš. Navíc jako já bych asi sama nebyla schopna Romanovi říct, tam bych čekala, že přijde on sám.

Tereza: Tak on by nemusel tušit, že o tom přemýšlíš, a hlavně brácha by ti tam udělal dobrou pověst a už by byly očekávání. Než ses dostala do centra, zapojovala ses někde ve farnosti, nebo ve společenství, nebo v něčem?

Peťa: Jo, v Nový Říši, tam nemáme spolčo, ale pořádáme akce pro děcka tábory, víkendovky, duchovní obnovy, tam jsem byla jako vedoucí, pomáhala jsem tam. A když jsem byla rok v Brně, tak jsem chodila na Petrov na spolčo.

Tereza: Myslíš, že to, jak jsi se zapojovala, čerpáš z toho nějak?

Peťa: Já nejvíc čerpám z ENTERcampu. V té službě určitě vždycky si říkám, co jsme tam dělali. Mám z čeho čerpat.

Tereza: Když jsi začala pracovat na centru, měla jsi o tom nějaké představy. Jestli ty představy by jsi mohla srovnat, co tě třeba překvapilo.

Peťa: Zrovna dneska jsem se o tom bavila s Jurisem, že je to vtipný, člověk jsem jde s nějakýma ideálama a myslí si, jak to tady funguje, a já nevím, co bych konkrétně řekla. Asi máš pocit, že se to točí kolem těch víkendům a pro co se tady všechno žije, jak se budeš těšit na ty děcka a budeš z toho nabuzená. To mě přijde takovéto vystřízlivění, že nejvíce práce uděláš. Hodně času věnuješ ten týden před tím, že chystáš faru, pereš, vaříš, žehlíš a vůbec to nestíháš reflektovat a vstřebat. Vše je hrozně rychlé. Jedna akce a vzápětí druhá akce. Když máme jarní prázdniny, od pondělí do pátku jsou prázdniny a pak hned víkendovka. Tak jedeš pořád v kuse.

Tereza: Co tě překvapilo pozitivně?

Peťa: Pozitivně? Já jsem měla asi hodně velký strach z té komunity, z toho života s lidmi, kdo se ti tu sejde a jestli si s nimi budeš rozumět. Je pravda, že jsme spolu ze

začátku bojovali, ale teď se to obrátilo a myslím si, že je to pěkný ty vztahy. Snažíme se na tom pracovat, za to jsem ráda.

Tereza: Co pro sebe vnímáš jako výzvu?

Peťa: Jednak práce na mé povaze, na extrovertnosti. U sebe vnitřně vnímám, že musím být trpělivá a snažit se na těch vztazích, musím být hodně tolerantní a respektovat. U nás je to tady specifické, my jsme byly čtyři a pak se stalo to, že nejdříve odešel jeden kluk, pak druhý kluk a zůstali jsme tady ve dvou a od půlky prosince jsme fungovali sami, v momentě, kdy jsme si moc nesedli, jsme zůstali sami. Ve chvíli, kdy jsme zůstali sami a museli společně trávit více času a měli jsme týmové aktivity a fakt nás to sblížilo. To, že jsme fungovali jen ve dvou a nyní jsme už zase čtyři, už tady nejsme sami, máme posilu a oživení. Přišli dva noví kluci.

Tereza: Tak to je super, budete zase nově tvořit tým? Peťi, posouvá tě to z toho duchovního hlediska?

Peťa: No, to jsme se bavili hodně s kolegyní, že jsme si mysleli, že z toho, co já jsem viděla z toho duchovního, že týmáci tam na tom hodně makaj. Roman chce po lidech hodně a má z nich maximum. U nás na centru to je spíše tak, já za celou dobu, co tu jsem, tak jsem sama vedla jednu modlitbu. Chodíme na modlitby, ale hodně si je tvoří kněží, nebo my se podílíme. Já jsem se toho bála, ale pak jsem doufala, že mě to donutí se vzdělávat, ale takovej ten řád, že ve čtvrt na osm vstaneš, jdeš na ranní modlitbu, tak v tomhle případě si myslím, že je to dobře, ačkoliv se mě vstávat nechce, tak to oceňuji. Musím říct, že jsem si tady našla vztah k Panně Marii. Což mě dělalo do teďka... k adoracím, které mě vždycky nebavili a vůbec jsme tomu nerozuměla. Tak v tomhle směru jsem se posunula.

Tereza: Takže až budeš na ENTERcampu a budou adorace, všichni budou chtít na večerníček a jen Peťa: Počkejte, ještě ne.

Peťa: Tak to zase ne.

Tereza: Jak vycházíš s kněžíma, autority v pohodě?

Peťa: Jo, minimálně my máme dva, což je super. S tím, co je tady jako farář. S tím mám vztah dobrej. Je to spíš taťka, nemám strach s něčím přijít a promluvit si o tom s tím, co tady prožívám, i on sám se mě hodně ptá, jak se tady mám. S kaplanem, s tím jsem měla ze začátku problém, jsme k sobě docela dlouho hledali cestu, ale už je to dobrý.

Tereza: Jestli si myslíš, že člověk, který pracuje na centru, by měl mít nějaké vzdělání, nebo jestli si myslíš, že je vzdělání pro práci důležité.

Peťa: To je docela dobrá otázka. Pro mě bylo těžké, stalo se mi, že nám na centru přijeli děcka, kteří měli psychickou nemoc, ne deprese, ale psychický problémy. V tom to pro mě bylo složité, abych věděla, jak k těm lidem přistupovat. Člověk neměl představu, co ta porucha obnáší a co může čekat. A co se týká teologického: Minimálně příprava by byla dobrá, ale je to na jedinci, jak se v tom vzdělává. Já jsem konvertita a je to krátká doba, co jsem uvěřila, ale mohla bych tomu dát více, kdybych více četla, tak by to bylo o něčem jiném. Mě tohle mrzí u rozjímání. Kněží tam vidí neskutečný věci a z překladu něco vyvodí, ale já to neznám, protože na to nemám vzdělání.

Tereza: SFK ti pomáhá? Přijdou ti dobré ty přednášky?

Peťa: Já jsem byla na třech SFK.